

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Tiesu sistēma (ES un valstu)>Parastās valstu tiesas

Parastās valstu tiesas

Vispārējās piekritības tiesas ir dalībvalstu tiesu sistēmas kodols. To pārziņā ir liela daļa tiesas procesu. To jurisdikcijas joma ievērojami atšķiras. Šeit atradīsiet informāciju par vispārējās piekritības tiesām un to jurisdikciju katrā dalībvalstī.

Lielākajā daļā dalībvalstu vispārējās piekritības tiesu pārziņā ir divi galvenie tiesvedības veidi:

tiesvedība krimināllietās, t. i., tiesas procesi, kas attiecas uz (krimināli) sodāmiem likumpārkāpumiem (piemēram, zādzībām, vandālisma aktiem, krāpniecību utt.). Šīs tiesas var piespriest sodus, un tās parasti sauc par „**krimināltiesām**”, tiesvedība civillietās, t. i., tiesas procesi, kuros tiesas izskata iedzīvotāju un/vai uzņēmumu strīdus (piemēram, ar nomu, pakalpojumu līgumiem vai laulības šķiršanu saistītas domstarpības utt.). Šīs tiesas parasti sauc par „**civiltiesām**”.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Lapa atjaunināta: 17/11/2021

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Parastās tiesas - Beļģija

Šajā iedaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu struktūru Beļģijā.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Augstākā tiesa

🇧🇪 **Kasācijas tiesa** (*Cour de cassation / Hof van Cassatie*) — šī ir augstākā tiesa jeb “tiesu tiesa”, kas atrodas Briselē.

Zvērīnāto tiesa

Katrā no 10 provincēm un Briseles administratīvajā rajonā ir pa vienai 🇧🇪 **zvērīnāto tiesai** (*cour d'assises / hof van assisen*). Tā nav pastāvīga tiesa, bet to sasauca katru reizi, kad uz to nosūta apsūdzētos.

Apelācijas tiesas

🇧🇪 **Apelācijas tiesa** (*cour d'appel / hof van beroep*) — Beļģijā ir 5 apelācijas tiesas:

Briselē (Valoņu Brabantas, Lēvenas un Briseles tiesu rajoniem);

Ljēžā (Ljēžas, Eipenes, Namīras un Luksemburgas tiesu rajoniem);

Monsā (Eno tiesu rajonam);

Ģentē (Rietumflandrijas un Austrumflandrijas tiesu rajoniem);

Antverpenē (Antverpenes un Limburgas tiesu rajoniem).

🇧🇪 **Darba apelācijas tiesa** (*cour du travail / arbeidshof*) — Beļģijā ir piecas darba apelācijas tiesas. Tās ir apelācijas tiesas, kas specializējas darba tiesībās. Tām ir tāda pati teritoriālā jurisdikcija kā iepriekš minētajām apelācijas tiesām.

Pirmās instances tiesas

🇧🇪 **Pirmās instances tiesas** (*tribunal de première instance / rechtbank van eerste aanleg*) — Beļģijā ir 13 pirmās instances tiesas (viena katrā tiesu rajonā un divas Briseles rajonā — viena tiesvedībai nīderlandiešu valodā un viena tiesvedībai franču valodā).

🇧🇪 **Darba tiesa** (*tribunal du travail / arbeidsrechtbank*) — Beļģijā ir 9 darba tiesas (principā viena katras apelācijas tiesas teritoriālajā jurisdikcijā, izņemot Briseles apelācijas tiesas teritoriālo jurisdikciju, kur darba tiesas atrodas Lēvenē, Nivelē un vēl divas Briselē — viena tiesvedībai nīderlandiešu valodā un viena tiesvedībai franču valodā, kā arī izņemot Eipenes tiesu rajonu).

🇧🇪 **Komerctiesas** (*tribunal de l'entreprise / ondernemingsrechtbank*) — Beļģijā ir 9 komerctiesas (principā viena katras apelācijas tiesas teritoriālajā jurisdikcijā, izņemot Briseles apelācijas tiesas teritoriālo jurisdikciju, kur darba tiesas atrodas Lēvenē, Nivelē un vēl divas Briselē — viena tiesvedībai nīderlandiešu valodā un viena tiesvedībai franču valodā, kā arī izņemot Eipenes tiesu rajonu).

Zemāka līmeņa vai vietējās tiesas

🇧🇪 **Miertiesas** (*justice de paix / vrederegerecht*) — Beļģijā ir 187 miertiesas (pa vienai katrā tiesu kantonā).

🇧🇪 **Policijas tiesa** (*tribunal de police / politierechtbank*) — Beļģijā ir 15 policijas tiesas, t. i., pa vienai katrā tiesu rajonā, izņemot Briseli, kur ir 4 šādas tiesas.

Tiesu jurisdikcija

Miertiesas

Miertiesas izskata visas prasības par summu līdz 5000 EUR, kuras nav citas tiesas ekskluzīvā kompetencē. Miertiesas (*juge de paix / vrederechter*) jurisdikcijā ir arī strīdi saistībā ar nomu, traucēšanu, servitūtiem un piespiedu atsavināšanu neatkarīgi no prasības summas, un tā var arī noteikt pagaidu pasākumus strīdos starp laulātajiem. Miertiesas spriedumus var **pārsūdzēt** pirmās instances tiesā, izņemot gadījumus, kad prasības summa nepārsniedz 2000 EUR.

Policijas tiesa

Policijas tiesa ir **krimināltiesas un civiltiesas**, kas izskata kriminālpārkāpumus (*contraventions/overtredenen*), noziedzīgus nodarījumus (*délits/wanbedrijven*), kuri ir pārkvalificēti par kriminālpārkāpumiem, īpašu likumu (piem., Lauku kodeksa (*Code rural / Veldwetboek*) vai Mežsaimniecības kodeksa (*Code forestier / Boswetboek*)) pārkāpumus, prasības par ceļu satiksmes negadījuma rezultātā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu un ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus. Policijas tiesas spriedumus var **pārsūdzēt** pirmās instances tiesā, izņemot Tiesu kodeksā (*Code judiciaire / Gerechtelijk Wetboek*) uzskaitīto veidu lietās, ja prasības summa nepārsniedz 1240 EUR.

Pirmās instances tiesas

Pirmās instances tiesas jurisdikcijā ir visi strīdi, kas nav ar likumu noteikti citu tiesu jurisdikcijā. Tādējādi šai tiesai ir **atlikusī jurisdikcija**.

Pirmās instances tiesa ir iedalīta četrās nodaļās — **civiltiesas, krimināltiesas, ģimenes lietu tiesa un jauniešu lietu tiesa**. Kopš 2007. gada pie Antverpenes, Briseles, Austrumflandrijas, Ljēžas un Eno pirmās instances tiesām ir izveidota nodaļa, ko dēvē par **sodu izpildes tiesu**.

Civiltiesas

Civiltiesas (*tribunal civil / burgerlijke rechtbank*) izskata **lietas par personas statusu**. Tās jurisdikcijā ir arī strīdi par naudas summām, kas pārsniedz 1860 EUR, strīdi par mantojuma tiesībām vai autortiesībām, kā arī apelācijas sūdzības par miertiesas pasludinātiem spriedumiem.

Krimināltiesas

Krimināltiesa (*tribunal correctionnel / correctionele rechtbank*) iztiesā visas lietas, kas saistītas ar **noziedzīgiem nodarījumiem** un **smagiem noziedzīgiem nodarījumiem** (*crimes/misdaden*), piemēram, izkrāpšanu, krāpšanu, nonāvēšanu aiz neuzmanības, zādzību ar ielaušanos un laupīšanu, kuri pārklasificēti par noziedzīgiem nodarījumiem. Tā arī izskata apelācijas sūdzības, kas iesniegtas par policijas tiesas spriedumiem.

Lietu krimināltiesā var ierosināt vienā no diviem veidiem — vai nu ar prokuratūras (*ministère public / openbaar ministerie*) vai zaudējumu atlīdzību prasošās puses izdotu tiešu uzaicinājumu ierasties tiesā, vai ar rīkojumu, ko izdevusi pirmās instances tiesas pirmstiesas palāta, kura pirmstiesas izmeklēšanas (*instruction / gerechtelijk onderzoek*) beigās nosaka, vai apsūdzētajam ir jāstājas krimināltiesas priekšā.

Pirmstiesas palāta (*chambre du conseil / raadkamer*) veic pirmstiesas izmeklēšanu. Tās sastāvā ir viens pirmās instances tiesas tiesnesis, kurš izvērtē, vai ir pamatojums lietas nosūtīšanai uz krimināltiesu, vai arī nolemj apsūdzēto attaisnot (*non lieu / buitenvervolginstelling*). Pirmstiesas palāta arī izlemj, vai apsūdzēto paturēt pirmstiesas apcietinājumā, vai arī atbrīvot, ja nepieciešams, ar konkrētiem nosacījumiem, — vai nu ik mēnesi, vai (tādu smagu noziedzīgu nodarījumu gadījumā, kurus nevar pārkvalificēt par noziedzīgu nodarījumu) reizi trijos mēnešos.

Pirmstiesas aizturēšana (*détention préventive / voorlopige hechtenis*) ir drošības līdzeklis, kuru piemērojot, personu, kuru tur aizdomās par noziedzīgu nodarījuma vai smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, patur apcietinājumā līdz tiesai. Šo līdzekli var noteikt, lai novērstu to, ka aizdomās turētais neierodas tiesā, līdz tiesai izdara citus noziedzīgus nodarījumus, mēģina iznīcināt pierādījumus vai sazinās ar citām personām (piem., lai ietekmētu lieciniekus vai citus aizdomās turētos). Aizdomās turētie, kuri ir galīgi attaisnoti vai kuru kriminālvajāšana tiek izbeigta, var pieprasīt tieslietu ministram kompensāciju par ieslodzījuma vietā nepamatoti pavadīto laiku. Lai saņemtu šādu kompensāciju par nepamatotu aizturēšanu (*indemnité en cas de détention inopérante / vergoeding wegens onwerkzame hechtenis*), ir jābūt izpildītiem diviem nosacījumiem, proti, aizdomās turētajam ir jābūt aizturētam ilgāk par 8 dienām un apcietinājuma vai turpmāka apcietinājuma cēlonis nedrīkst būt bijis paša aizdomās turētā rīcība. Ministrs ļoti stingri izvērtē pēdējā minētā nosacījuma ievērošanu.

Pirmstiesas palātas nolēmumus var **pārsūdzēt** apelācijas tiesas apsūdzības izvirzīšanas nodajā (*chambre des mises en accusation / kamer van inbeschuldigingstelling*). Minētā tiesas nodaļa veic pirmstiesas izmeklēšanu apelācijas tiesas līmenī.

Jauniešu lietu tiesa

Jauniešu lietu nodaļām, kas veido **jauniešu lietu tiesu** (*tribunal de la jeunesse / jeugdrechtbank*), ir jurisdikcija lietās, kurās iesaistīti riskam pakļauti jaunieši un jaunieši, kuri izdarījuši noziedzīgus nodarījumus.

Tikai prokuratūra var izlemt, vai lieta ir jānodod jauniešu lietu tiesai. Atšķirībā no civillietām privātpersonas nevar ierosināt lietas šajās tiesās. Jauniešiem var likt stāties jauniešu lietu tiesas priekšā divos gadījumos.

Pirmkārt, ja viņi ir izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, policija viņu vārdus darīs zināmus prokuratūrai. Tad prokuratūra izlemj, vai attiecīgie nodarījumi ir pietiekami nopietni, lai jauniešus nosūtītu uz jauniešu lietu tiesu.

Otrkārt, ja jauniešiem ir sarežģīta situācija mājās, viņiem, iespējams, jau būs bijusi saskarsme ar jauniešu atbalsta biroju (*service d'aide à la jeunesse*). Ja situācijai nevar rast risinājumu, jauniešu atbalsta birojs lietu nosūta mediācijas komitejai (*commission de médiation*), kas sniedz īpašu atbalstu jauniešiem. Ja nepieciešams, mediācijas komiteja var prasīt, lai prokuratūra lietu nodod jauniešu lietu tiesai, lai varētu veikt atbilstošus pasākumus.

Ģimenes lietu tiesa

Ģimenes lietu tiesas (*tribunal de la famille / familierechtbank*) jurisdikcijā ir izskatīt visus ar ģimenes lietām saistītus strīdus saskaņā ar Tiesu kodeksa 572. bis pantu un 577. panta 3. punktu.

Neskaitot izņēmumus, šīs tiesas jurisdikcijā ir šādas lietas neatkarīgi no strīdus summas:

iebkāds pieteikums, kas saistīts ar personas statusu un tā sekām, — strīdi saistībā ar laulību vai tās pienākumiem, laulības šķiršanu un tās sekām attiecībā uz mantu, vecāku un bērnu attiecību noteikšanu vai apstrīdēšanu, reģistratoru pieņemtu konkrētu lēmumu apstrīdēšanu utt.;

iebkāds pieteikums, kas saistīts ar likumīgu kopdzīvi un tās sekām, — pasākumi saistībā ar kopdzīves partneru mantu, likumīgās kopdzīves izbeigšana utt.;

iebkāds pieteikums, kas saistīts ar bērniem, — vecāku atbildības īstenošanas un/vai dzīves apstākļu noteikšana, saskarsmes tiesību noteikšana utt.;

iebkāds pieteikums, kas saistīts ar uzturēšanas pienākumiem, — uzturīdzekļu noteikšana vai mainīšana bijušajam laulātajam vai vecākam, uzturīdzekļu iemaksas noteikšana vai pielāgošana utt.;

konkrēti pieteikumi, kas saistīti ar ģimenes pabalstiem, — ģimenes pabalstu prasītāja noteikšana vai prasītajam maksāto ģimenes pabalstu apstrīdēšana;

iebkāds pieteikums, kas saistīts ar laulāto mantu, — mantas dāvinājumi no laulāto mantas, laulātajiem piederošās mantas sadale, strīdi saistībā ar mantojumu (piem., atteikšanās no mantojuma) utt.;

iebkāds pieteikums, kas saistīts ar pagaidu aizliegumu uzturēties dzīvesvietā ģimenē notiekošas vardarbības gadījumā.

Šīs tiesas jurisdikcijā ir arī izdot rīkojumus par pagaidu un steidzamiem pasākumiem.

Visbeidzot, tās jurisdikcijā ir arī izskatīt iebkādas apelācijas sūdzības par miertiesnešu pieņemtiem spriedumiem attiecībā uz rīcībnespējīgām personām.

Soda izpildes tiesas

Soda izpildes tiesa (*tribunal de l'application des peines / strafuitvoeringsrechtbank*) pasludina spriedumus par personu, kuras notiesātas ar brīvības atņemšanu, ārējo juridisko statusu. Šī tiesa var atļaut piemērot šādus pasākumus: **ieslodzījums atklāta tipa ieslodzījuma vietā** (*détention limitée / beperkte detentie*), **elektroniskā uzraudzība**, **nosacīta atbrīvošana** (*libération conditionnelle / voorwaardelijke invrijheidstelling*) un **pagaidu atbrīvošana** (*mise en liberté provisoire / voorlopige invrijheidstelling*), ņemot vērā izraidīšanu vai atgriešanu uz izcelsmes valsti. Prokuratūra vai notiesātā persona soda izpildes tiesu nolēmumus var pārsūdzēt Kasācijas tiesā.

Pirmās instances tiesas nolēmumu pārsūdzēšana

Izņemot soda izpildes tiesas pasludinātos spriedumus, ja viena no pusēm vai prokuratūra nav apmierināta ar pirmās instances tiesas pasludināto spriedumu, tā var spriedumu **pārsūdzēt**, ar nosacījumu, ka tas ir pasludināts pirmajā instancē, proti, nevis pēc apelācijas sūdzības par nolēmumu, kuru jau bija pieņēmusi policijas tiesa vai miertiesā. Šādā gadījumā apelācijas sūdzību izskata apelācijas tiesa neatkarīgi no tā, vai apstrīdēto spriedumu pasludinājusī civiltiesā, krimināltiesā vai jauniešu lietu tiesā.

Darba tiesa

Darba tiesas jurisdikcijā ir **sociālie jautājumi** — sociālais nodrošinājums (pensijas, bezdarba nosacījumi u. c.), darba strīdi (darba līgumi, darba regulējums u. c.) un nelaimes gadījumi darbā. Tā spriež arī par fizisku personu iesniegtiem prasības pieteikumiem saistībā ar **parādaisistību kolektīvo kārtosšanu** (*règlement collectif de dettes / collectieve schuldenregeling*).

Darba tiesa sastāv no **dažādām nodaļām**. Izņemot gadījumus, kad Tiesu kodeksā ir paredzēts citādi, šīs tiesas sastāvā ir profesionāls tiesnesis, kurš ir priekšsēdētājs, un divi piesēdētāji. Atkarībā no tiesā izskatāmās lietas būtības piesēdētāji pārstāv darba ņēmējus, darba devējus vai pašnodarbinātas personas. Piesēdētājus ieceļ pēc tam, kad viņus ir izvirzījušas darba nozares organizācijas (darba devēji, augstāk kvalificēti darba ņēmēji, zemāk kvalificēti darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas). Pildot šo funkciju, prokurors tiek dēvēts par darba lietu prokuroru (*auditeur du travail / arbeidsauditeur*), bet prokuratūra — par *auditorat du travail / arbeidsauditoraat*.

Ja puse nepiekrīt darba tiesas spriedumam, tā var to **pārsūdzēt** darba apelācijas tiesā.

Komercietiesa

Komerctiesas jurisdikcijā ir strīdi starp uzņēmumiem neatkarīgi no iesaistītās summas.

Arī fiziskas personas var ierosināt lietu komerctiesā pret uzņēmumiem.

Komerctiesā iztiesā strīdus starp uzņēmumiem, proti, fiziskām personām, kuras strādā kā pašnodarbinātas personas (tirgotāji, brīvo profesiju pārstāvji un direktori), juridiskām personām (uzņēmumiem, apvienībām un fondiem) un organizācijām bez juridiskas personas statusa. Strīdi nedrīkst būt citu tiesu īpašajā jurisdikcijā, un attiecībā uz fiziskām personām tie nevar būt saistīti ar darbību, kurai acīmredzami nav nekādas saistības ar komercdarbību.

Komerctiesai ir viena vai vairākas nodaļas. Katras nodaļas sastāvā ir profesionāls tiesnesis un divi piesēdētāji. Minētie piesēdētāji nav profesionāli tiesneši, bet ir uzņēmēji, uzņēmumu direktori, grāmatveži, revidenti u. tml. Viņi palīdz profesionālajam tiesnesim ar savu pieredzi komercjomā.

Konkrētos gadījumos prokuratūra ceļ prasības komerctiesā, kurā to pārstāv prokurors, viens vai vairāki vecākie vietnieki un viens vai vairāki citi vietnieki.

Ja puse vēlas apstrīdēt komerctiesas lēmumu, tai ir jāiesniedz **apelācijas sūdzība** apelācijas tiesā. Tomēr apstrīdētajam spriedumam ir jābūt pasludinātam pirmajā instancē.

Apelācijas tiesas un darba apelācijas tiesas

Apelācijas tiesa sastāv no vairākām nodaļām.

Civillietu nodaļas (*chambres civiles / burgerlijke kamers*) izskata apelācijas sūdzības par spriedumiem, ko pirmajā instancē pasludinājušas pirmās instances tiesu civillietu palātas un komerctiesas.

Kriminālietu nodaļas (*chambres correctionnelles / correctionele kamers*) izskata apelācijas sūdzības par spriedumiem, ko pirmajā instancē pasludinājušas krimināltiesas.

Jauniešu lietu nodaļas (*chambres de la jeunesse / kamers in jeugdzaken*) izskata apelācijas sūdzības par spriedumiem, kurus pirmajā instancē pasludinājušas jauniešu lietu tiesas.

Apsūdzības izvirzīšanas nodaļa (*chambre des mises en accusation / kamer van inbeschuldigingstelling*) veic pirmstiesas izmeklēšanu un izskata apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesas pirmstiesas palātas nolēmumiem. Apsūdzības izvirzīšanas nodaļa arī nosūta aizdomās turētos uz zvērināto tiesu, ja viņi, iespējams, ir izdarījuši smagus noziedzīgus nodarījumus, preses pārkāpumus vai politiskus pārkāpumus.

Tāpat kā darba tiesas gadījumā, arī **darba apelācijas tiesas** nodaļu sastāvā ir profesionāls tiesnesis un divi vai četri tiesas piesēdētāji. Darba apelācijas tiesa izskata apelācijas sūdzības par darba tiesu nolēmumiem.

Zvērināto tiesa

Smagi noziedzīgi nodarījumi

Ja persona ir **apsūdzēta smagā noziedzīgā nodarījumā** (*crime/misdaad*), ko nevar pārkvalificēt par noziedzīgu nodarījumu vai kas nav pārkvalificēts par noziedzīgu nodarījumu (*délit/wanbedrijf*), viņu aicina ierasties zvērināto tiesā, kur viņu tiesā **zvērināto sastāvs**.

Zvērināto tiesas priekšsēdētājs ir profesionāls tiesnesis, kuram palīdz vēl divi tiesneši, kuri arī ir profesionāli tiesneši. Tiesneši nelemj par apsūdzētā vainu vai nevainīgumu. To, vai apsūdzētais ir izdarījis nodarījumu, izlemj zvērināto sastāvs jeb zvērinātie. **Zvērinātos** izraugās no sabiedrības vidus lozējot. Ikviens Beļģijas pilsonis vecumā no 28 līdz 65 gadiem, kurš var brīvi īstenot savas pilsoniskās un politiskās tiesības, kurš prot lasīt un kuram nav bijis piespriests cietumsods uz laiku, kas ilgāks par četriem mēnešiem, vai piespiedu darbs vairāk par 60 stundām, var tikt uzaicināts par zvērināto.

Zvērināto tiesas process sākas ar apsūdzības nolasišanu, apkopojot izmeklēšanā konstatēto informāciju un izklāstot galvenos pirmstiesas izmeklēšanā iegūtos pierādījumus. Pēc tam tiek uzklausi liecinieki un pirmstiesas izmeklēšanā iesaistītās personas. Šīs uzklausišanas mērķis ir jaut zvērinātajiem, kuri nav varējuši iepazīties ar lietas materiāliem, izveidot viedokli. Pēc tam prokurors uzrāda apsūdzību, izsakās puses, kuras pieprasa zaudējumu atlīdzināšanu, un advokāti izsaka savus apsvērumus. Uzklauša arī apsūdzēto. Viņš(-a) atbild uz tiesas priekšsēdētāja jautājumiem, sniedz paskaidrojumus par faktiem un var pastāvēt uz savu nevainīgumu. Procesa beigās **12 zvērinātie** pulcējas aiz slēgtām durvīm. Viņiem ir **jālemj par apsūdzētā vainu vai nevainīgumu**. Viņi pieņem lēmumu balsojot, un viņu lēmums var būt ar atrunām. Piemēram, viņi var atzīt apsūdzēto par vainīgu, vienlaikus atzīstot atbildību mīkstināšu apstākļu esību. Ja apsūdzēto atzīst par vainīgu, profesionālie tiesneši un zvērinātie kopīgi apspriežas par piemērojamo sodu. Šo lēmumu pieņem ar absolūtu balsu vairākumu. Spriedums par apsūdzētā vainu ir jāpamato.

Zvērināto tiesas spriedums principā nav pārsūdzams (*appel / hoger beroep*). Tomēr apsūdzētais, persona, kas pieprasa zaudējumu atlīdzināšanu, vai prokuratūra var iesniegt apelācijas sūdzību **Kasācijas tiesā** (*pourvoi en cassation / cassatieberoep*). Ja Kasācijas tiesa atceļ notiesājošo spriedumu, lietu nodod citai zvērināto tiesai, kurai ir jāpieņem jauns nolēmums.

Preses pārkāpumi un politiski pārkāpumi

Par preses pārkāpumu (*délit de presse / drukpersmisdrijf*) var runāt gadījumā, ja ir konstatēti krimināli izteikumi tekstos, kas izplatīti vairākos eksemplāros ar tehniska procesa starpniecību. Politisks pārkāpums (*délit politique / politiek misdrijf*) ir pārkāpums, kas izdarīts politiska iemesla dēļ un ar politisku mērķi. Zvērināto tiesa izskata lietas par politiskiem pārkāpumiem un preses pārkāpumiem, izņemot rasisma un ksenofobijas motivētas preses pārkāpumus.

Kasācijas tiesa

Kasācijas tiesa **nodrošina, lai tiesas ievērotu likumu**. Tai ir jurisdikcija visā Beļģijas teritorijā. Kasācijas tiesa nelemj par faktiem, bet lemj tikai par tiesību jautājumiem. Apelācijas sūdzību Kasācijas tiesā var iesniegt, pamatojoties tikai uz **tiesību jautājumiem**, proti, ja ir pārkāpts likums vai vispārējs tiesību princips. Apelācijas sūdzību Kasācijas tiesā var iesniegt tikai par pēdējā instancē pasludinātiem spriedumiem, proti, spriedumiem, kas vairs nav pārsūdzami. Kasācijas tiesas sastāvā ir viens pirmais priekšsēdētājs, viens priekšsēdētājs, nodaļu priekšsēdētāji un tiesneši. Prokuratūru pārstāv Kasācijas tiesas galvenais prokurors vai ģenerāladvokāts. Tiesa sastāv no **trīs palātām**; pirmā izskata civillietas, komercietas, nodokļu lietas un disciplinārlietas, otrā — krimināllietas, bet trešā — lietas saistībā ar darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām. Katrā no šīm palātām ir franču valodas nodaļa un nīderlandiešu valodas nodaļa. Katrā valodas nodaļā parasti ir pieci tiesneši.

Pirms sprieduma pasludināšanas tiesneši uzklauša Kasācijas tiesas **prokurora** atzinumu. Tiesa var nolemt noraidīt apelācijas sūdzību. Ja tā nepiekrīt izvirzītajiem argumentiem, tā noraida apelācijas sūdzību un apstrīdētais spriedums kļūst galīgs. Ja tiesa uzskata, ka apstrīdētais spriedums pasludināts, nepareizi interpretējot likumu, tā spriedumu pilnībā vai daļēji atceļ, nosūtot vai nenosūtot lietu atkārtotai izskatīšanai. Ja tā secina, ka lieta atkārtoti ir jāizskata pēc būtības, lietu nodod tiesai, kas ir tāda paša līmeņa tiesa kā tiesa, kura pasludinājusi apstrīdēto spriedumu. Lietu nekad atkārtoti nenosūta sākotnējai tiesai.

Piezīme

Jāņem vērā, ka papildus civiltiesām pieteikumus civillietās (galvenokārt par zaudējumu atlīdzināšanu), ko iesniegušas personas, kuras pieprasa zaudējumu atlīdzināšanu krimināllietās, t. i., noziedzīgos nodarījumos cietušie šā jēdziena visplašākajā nozīmē, izskata arī apelācijas tiesu kriminālietu nodaļas, zvērināto tiesas, pirmās instances tiesu (krimināltiesu) kriminālietu nodaļas un policijas tiesas (kad tās iztiesā krimināllietas).

Juridiskās datubāzes

Papildu informācija par Beļģijas tiesām ir pieejama [Beļģijas tiesu portālā](#).

Vai datubāzei var piekļūt bez maksas?

Jā, datubāzei var piekļūt **bez maksas**.

Saistītās saites

Federālā valsts tieslietu dienesta tīmekļa vietne

Lapa atjaunināta: 17/04/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Bulgārija

Šajā sadaļā sniegta informācija par Bulgārijas tiesu sistēmu.

Tiesvedības organizācija — tiesu sistēma

Pirmās instances tiesas civilīetās un krimināllietās

Rajona tiesas

Galvenā pirmās instances tiesa ir rajona tiesa. Tā izskata visas lietas, izņemot lietas, kuras ar tiesību aktiem nozīmētas citām tiesām. Tā izskata civilīetas, krimināllietas un administratīvo pārkāpumu lietas. Rajona tiesu nolēmumi ir pārsūdzami attiecīgajā apgabaltiesā.

Rajona tiesas sastāvā ir tiesneši, un to vada priekšsēdētājs.

Apgabaltiesas

Apgabaltiesa, darbojoties kā **pirmās instances tiesa**, izskata:

civilīetas — prasības par izcelšanās apstiprināšanu, radniecības uz adopcijas pamata izbeigšanu, personas atzīšanu par rīcībnespējīgu vai rīcībnespējas statusa atcelšanu; īpašumtiesību vai lietu tiesību pār īpašumu atzīšanas prasības, ja prasījuma summa pārsniedz 50 000 BGN; civilīetas vai komerciālus strīdus par summām, kas pārsniedz 25 000 BGN (izņemot prasības par uzturīdžekļu piedziņu, prasības saistībā ar darba tiesībām vai neatļautu izdevumu atgūšanu); prasības par nepieņemamas, spēkā neesošas vai nepareizas uzņēmuma reģistrācijas konstatēšanu gadījumos, kad tiesību akti paredz sākotnējo jurisdikciju apgabaltiesām; strīdus, kurus jāizskata apgabaltiesai saskaņā ar citiem tiesību aktiem;

krimināllietas — lietas, kas saistītas ar noziegumiem, kuri minēti Kriminālkodeksa 95.–110. pantā, 115., 116., 118., 119., 123., 124. pantā, 131. panta 2. punkta 1. un 2. apakšpunktā, 142. pantā, 149. panta 5. punktā, 152. panta 4. punktā, 196.a pantā, 199., 203. pantā, 206. panta 4. punktā, 212. panta 5. punktā, 213.a panta 3. un 4. punktā, 214. panta 2. punktā, 219., 224., 225.b, 225.c, 242. pantā, 243.–246. pantā, 248.–250. pantā, 252.–260. pantā, 277. a–278.e pantā, 282.–283.b pantā, 287.a pantā, 301.–307.a pantā, 319.a–319.f pantā, 330. panta 2. un 3. punktā, 333., 334. pantā, 340.–342. pantā, 343. panta 1. punkta c) apakšpunktā, 3. punkta b) apakšpunktā un 4. punktā, 349. panta 2. un 3. punktā, 350. panta 2. punktā, 354.a panta 1. un 2. punktā, 354.b pantā, 356.f–356.i pantā, 357.–360. pantā un 407.–419.a pantā, izņemot lietas, kuru izskatīšana saskaņā ar **Kriminālkodeksa** 411.a pantu ir specializētās krimināltiesas kompetencē.

Sofijā darbojas pilsētas tiesa, kurai ir apgabaltiesas pilnvaras. Sofijas pilsētas tiesa darbojas kā pirmās instances tiesa lietās, kuras saistītas ar vispārēja rakstura noziegumiem, ko izdarījušas personas, kurām ir imunitāte, vai Ministru padomes locekļi.

Apgabaltiesas atrodas apgabalu centros. Katras apgabaltiesas jurisdikcijas teritorijā ir viena vai vairākas rajona tiesas.

Otrās instances tiesas civilīetās un krimināllietās

Apgabaltiesas, darbojoties kā **otrās instances tiesas**, izskata rajona tiesu lietās pārsūdzētos aktus, kā arī citas lietas, kas tām nozīmētas ar tiesību aktiem.

Apelācijas tiesas kā otrās instances tiesas izskata apgabaltiesu lietās pārsūdzētos aktus, kā arī citas lietas, kas tām piekritīgas saskaņā ar tiesību aktiem.

Trešās instances tiesas civilīetās un krimināllietās

Augstākā kasācijas tiesa ir krimināllietu un civilīetu augstākā tiesu iestāde. Tai ir jurisdikcija visā Bulgārijas Republikas teritorijā.

Juridiskā datubāze

Bulgārijā katra tiesa uztur savu tīmekļa vietni iedzīvotāju, juridisko personu un administratīvo struktūru vajadzībām. Šajās tīmekļa vietnēs pieejama informācija par tiesas struktūru un darbību, kā arī informācija par izskatāmām un jau slēgtām lietām.

Attiecīgo datubāzu nosaukums un interneta adrese

 Augstās tiesu padomes tīmekļa vietnē ir atrodams detalizēts Bulgārijas tiesu saraksts, kurā norādītas arī tiesu adreses un tīmekļa vietnes (pieejams tikai bulgāru valodā).

Lapa atjaunināta: 10/05/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Čehija

Čehijas Republikā ir 89 apgabaltiesas, astoņas reģionālās tiesas un Augstākā tiesa.

Vispārējās piekrišanas tiesas – ievads

Jurisdikcija civilīetās

Civilīetas izskata apgabaltiesas, reģionālās tiesas, augstās tiesas un Čehijas Republikas Augstākā tiesa.

Pirmās instances tiesas

Apgabaltiesas (*okresní soud*) izskata civilīetas, darba tiesību lietas, ģimenes tiesību lietas un komercietas, ja tās saskaņā ar tiesību aktiem nav citas tiesas jurisdikcijā.

Citas lietas, kas nav privāttiesību jomā (piemēram, lietas, kas attiecas šķīrējtiesnešu iecelšanu vai atcelšanu, šķīrējtiesas nolēmuma atcelšanu u.c.), civilprocesaālā kārtībā izskata apgabaltiesas, ja tas noteikts tiesību aktos

Lietas, kas ir apgabaltiesas jurisdikcijā, parasti izskata viens tiesnesis.

Darba tiesību lietas un citas tiesību aktos noteiktas lietas izskata kolēģija, ko veido viens tiesnesis un divi piesēdētāji

Reģionālās tiesas (*krajský soud*) ir pirmās instances tiesas lietās un strīdos, kas noteikti Civilprocesa kodeksa 9. panta 2. punktā un 9.a pantā.

Lietas, kuras reģionālajā tiesā tiek skatītas pirmajā instancē, izskata un nolēmumus tajās pieņem viens tiesnesis; tiesību aktos paredzētajos gadījumos lietas pirmajā instancē izskata kolēģija, ko veido tiesas priekšsēdētājs un vēl divi tiesneši.

Augstākā tiesa darbojas kā pirmās instances tiesa saskaņā ar Likuma Nr. 91/2012 (Starptautisko privāto un procesuālo tiesību likums) 51. pantu. Saskaņā ar minētā likuma noteikumiem Augstākā tiesa atzīst ārvalstu tiesu nolēmumus.

Augstākā tiesa lietas izskata kolēģijās vai paplašinātajās kolēģijās.

Otrā instānce

Ja lietu pirmajā instancē izskata apgabaltiesa, apelācijas instances tiesa (otrās instances tiesa) ir reģionālā tiesa.

Ja lietu pirmajā instancē izskata reģionālā tiesa, lietu apelācijas instancē izskata augstā tiesa.

Augstā tiesa lēmumus pieņem kolēģijās, kuras veido tiesas priekšsēdētājs un vēl divi tiesneši, ja vien speciālajā likumā nav noteikts citādi.

Juridiskās datubāzes

Čehijas Republikas pieņemtie tiesību akti ir pieejami valdības oficiālajā tīmekļa vietnē [Portál vlády ČR](#) (tikai čehu valodā).

Vai piekļuve juridiskajai datubāzei ir bez maksas?

Jā, šī tīmekļa vietne ir vienīgā, kurā leģislatīvo aktu teksti ir pieejami bez maksas.

Jurisdikcija krimināllietās

Krimināllietas izskata apgabaltiesas, reģionālās tiesas, augstās tiesas un Čehijas Republikas Augstākā tiesa.

Pirmās instances tiesas

Ja vien Likumā Nr. 141/1961 "Par kriminālprocesu" nav noteikts citādi, lietu pirmajā instancē izskata apgabaltiesa.

Krimināllietas tiesā izskata tiesnešu kolēģijā vai viens tiesnesis; kolēģijas priekšsēdētājs vai attiecīgi tiesnesis vienpersoniski lēmumu pieņem tikai tad, ja tas nepārprotami noteikts likumā. Apgabaltiesas kolēģijas sastāv no tiesas priekšsēdētāja un diviem asociētajiem tiesnešiem. "Tiesnesis, kas lietu izskata vienpersoniski" ir tiesnesis vai tiesas kolēģijas priekšsēdētājs. Tikai tiesneši var būt par tiesas kolēģijas priekšsēdētājiem.

Ja tiesību aktos paredzētais sods par nodarījumu ir vismaz pieci gadi ieslodzījumā vai ja var uzlikt īpaša veida sodu, krimināllietu pirmajā instancē izskata reģionālā tiesa. Lietas, kas minētas Kriminālprocesa likuma 17. panta 1. punktā, pirmajā instancē izskata reģionālajā tiesā arī tad, ja minimālais brīvības atņemšanas sods ir mazāks.

Reģionālā tiesa lietas izskata kolēģijās. Tiesneši vienpersoniski izskata lietas, kuras minētas procesuālajos tiesību aktos.

Reģionālo tiesu kolēģijas veido:

tiesas priekšsēdētājs un divi asociētie tiesneši, ja kolēģija krimināllietu izskata pirmajā instancē;

pārējos gadījumos - tiesas priekšsēdētājs un divi tiesneši.

"Tiesnesis, kas lietu izskata vienpersoniski" ir tiesnesis vai tiesas priekšsēdētājs. Tikai tiesneši var būt par tiesas kolēģijas priekšsēdētājiem.

Otrā instancē

Apelācijas sūdzības par apgabaltiesas spriedumiem izskata reģionālajā tiesā. Apelācijas sūdzības par spriedumiem, kurus reģionālā tiesa taisījusi kā pirmās instances tiesa, izskata augstajā tiesā.

Augstā tiesa lēmumus pieņem kolēģijās, kuras veido tiesas priekšsēdētājs un vēl divi tiesneši, ja vien speciālajā likumā nav noteikts citādi.

Jurisdikcija administratīvajās lietās

Administratīvās tiesvedības uzdevums ir aizsargāt fizisku personu un juridisko personu subjektīvās publiskās tiesības.

Šo uzdevumu veic **administratīvās tiesas**. Tās ir specializētas palātas reģionālo tiesu sistēmā, un tās darbojas kā pirmās instances administratīvās tiesas.

Administratīvās tiesas sastāv no tiesas priekšsēdētāja, tiesas priekšsēdētāja vietnieka un citiem tiesnešiem. Atsevišķas lietas izskata kolēģijas trīs tiesnešu sastāvā.

Administratīvās tiesas izskata šādas lietas:

sūdzības par lēmumiem publiskās pārvaldes jomā, kurus pieņēmusi iestāde, t.i., pārvaldes iestāde, pašvaldību iestāde, fiziska persona, juridiska persona vai cita iestāde, kurai uzdots noteikt fizisku un juridisku personu tiesības publiskās administrācijas jomā;

sūdzības par iestādes bezdarbību;

sūdzības par iestādes prettiesisku rīcību;

sūdzības attiecībā uz jurisdikciju;

lietas saistībā ar vēlēšanām un vietējiem/reģionālajiem referendumiem;

lietas, kas saistītas ar politiskajām partijām un kustībām;

vispārēju pasākumu pilnīga vai daļēja atcelšana to prettiesiskuma dēļ;

lietas par tiesnešu, tiesu amatpersonu, prokuroru un tiesu izpildītāju disciplināratbildību;

lietas attiecībā uz dažiem profesijas reglamentējošiem noteikumiem.

Augstākā administratīvā tiesa ir pirmās instances administratīvā tiesa, un tās sastāvā ir Augstākās administratīvās tiesas priekšsēdētājs, viņa vietnieki un citi tiesneši. Atsevišķas lietas parasti izskata kolēģijas trīs tiesnešu sastāvā.

Papildus sūdzībām par citu tiesu nolēmumiem Augstākā administratīvā tiesa izskata lietas par politisko partiju un politisko kustību likvidāciju, par to darbības pārtraukšanu vai atsākšanu, sūdzības saistībā ar jurisdikciju un lietas par vispārēja rakstura pasākumu pilnīgu vai daļēju atcelšanu. Jurisdikcija citās materiālo tiesību jomās Augstākajai administratīvajai tiesai ir piešķirta speciālajos tiesību aktos

Sīkāka informācija atrodama šajā tīmekļa vietnē [Evropský soudní atlas ve věcech občanských - Soustava soudů v České republice](#) (Eiropas Tiesiskās sadarbības atlants civillietās – Tiesu sistēma Čehijas Republikā).

Papildu informācija pieejama šādā tīmekļa vietnē: [Nejvyšší správní soud](#) (Augstākā administratīvā tiesa).

Noderīgas saites

[Systém soudů](#)

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Dānija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Dānijā.

Vispārējās piekritības tiesas – ievads

Augstākā tiesa (Højesteret)

Augstākā tiesa ir galīgā apelācijas tiesa Dānijā, un tā atrodas Kopenhāgenā. Tiesa pārskata spriedumus un rīkojumus no šādām tiesām:

Austrumdānijas Augstā tiesa,

Rietumdānijas Augstā tiesa un

Kopenhāgenas Jūras un komerclietu tiesa.

Augstākā tiesa pārskata gan civillietas, gan krimināllietas un ir galīgā apelācijas tiesa (trešās instances tiesa) mantošanas, maksātspējas, piespiedu izpildes un zemes reģistrācijas lietās.

Augstākā tiesa nepārskata jautājumus sakarā ar personas atzīšanu par vainīgu vai nevainīgu krimināllietās. Tikai izņēmuma gadījumos pastāv pārsūdzības tiesības (trešajā instancē) Augstākajā tiesā (skat. zemāk). Augstākās tiesas palātā nav tiesu piesēdētāju.

Austrumdānijas Augstā tiesa (Østre Landsret) un Rietumdānijas Augstā tiesa (Vestre Landsret)

Dānijā ir **divas augstās tiesas** – Austrumdānijas Augstā tiesa un Rietumdānijas Augstā tiesa.

Civillietas un krimināllietas tiek iztiesātas rajona tiesās (pirmā instancē). Ja ir kādi noteikti apstākļi, civillietu var nodot izskatīšanai augstajai tiesai.

Rajonu tiesas (Byretteme)

Rajonu tiesas iztiesā civillietas, krimināllietas, piespiedu izpildes, testamenta apstiprinājuma un bankrota lietas. Arī notariālās darbības ir rajona tiesu jurisdikcijā. Atsevišķas tiesas veic reģistrāciju noteiktos jurisdikcijas rajonos līdz to pārņemš Zemes reģistrācijas tiesa.

Juridiskās datubāzes

Lai iegūtu plašāku informāciju, lūdzu, skatiet [Dānijas tiesu sistēmas struktūras shēmu](#).

Lapa atjaunināta: 05/05/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Vācija

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Vācijā.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Jurisdikcija civillietās

Vietējās tiesas (*Amtsgerichte*) kā pirmās instances tiesas izskata civillietas — galvenokārt lietas, kurās prasījuma summa nepārsniedz 5000 EUR. Tās neatkarīgi no prasījuma summas izskata arī tādas atsevišķas lietas kā ar nomu saistīti strīdi, ģimenes un uzturlīdzekļu lietas.

Vietējo tiesu lietas izskata viens tiesnesis.

Apgabaltiesas (*Landgerichte*) kā pirmās instances tiesas izskata visas civillietas, kas nav vietējo tiesu jurisdikcijā. Parasti tie ir strīdi, kuros prasījuma summa pārsniedz 5000 EUR.

Apgabaltiesās lietas principā arī izskata viens tiesnesis. Tomēr nolēmumus sarežģītās un ārkārtīgi svarīgās lietās pieņem tiesnešu kolēģija, kuras sastāvā ir trīs profesionāli tiesneši.

Apgabaltiesas kā **otrās instances** tiesas izskata vietējo tiesu civillietu nolēmumu pārsūdzības. Pārsūdzības izskata kolēģija, kuras sastāvā parasti ir trīs tiesneši.

Apgabaltiesās var izveidot arī **komerciālu palātu**. Tās pirmajā un otrajā instancē izskata komerciālus strīdus. Šo palātu sastāvā ir viens galvenais tiesnesis un divi uzņēmēji, kas darbojas kā tiesas piesēdētāji.

Federālās zemes augstākās tiesas (*Oberlandesgerichte*) parasti ir otrās instances tiesas. Civillietās tās izskata apgabaltiesu spriedumu pārsūdzības un vietējo tiesu spriedumu pārsūdzības ģimenes lietās.

Federālās zemes augstāko tiesu palātu (*Senate*) sastāvā parasti ir trīs profesionāli tiesneši. Tomēr civillietas, kas nav ne īpaši sarežģītas, ne kritiski svarīgas, var izskatīt arī viens tiesnesis.

Augstākā vispārējās piekritības tiesa ir [Federālā augstākā tiesa](#) (*Bundesgerichtshof*) — pēdējās instances tiesa, kas izskata tikai kasācijas sūdzības.

Federālās augstākās tiesas palātu sastāvā ir pieci profesionāli tiesneši.

Jurisdikcija krimināllietās

Pirmās instances tiesas

Tiesu jurisdikcija kriminālajā tiesvedībā ir noteikta **Likumā par tiesu varu** (*Gerichtsverfassungsgesetz* — GVG). Pirmās instances tiesa krimināllietās ir vietējā tiesa, ja vien nav noteikts, ka lieta ir piekritīga apgabaltiesai vai federālās zemes augstākajai tiesai (GVG 24. panta 1. punkta 1.–3. apakšpunkts).

Krimināltiesas tiesnesis vienpersoniski lemj par kriminālpārkāpumu (GVG 25. pants), ja:

lieta ierosināta pēc privātas apsūdzības,

vai paredzamais sods nav bargāks par divu gadu cietumsodu.

Visos pārējos gadījumos sasauca tiesu ar tiesas piesēdētājiem (*Schöffengericht*) (GVG 28. pants), kuras sastāvā ir viens profesionāls tiesnesis un divi tiesas piesēdētāji.

Šīs tiesas izskata lietas, kas attiecas uz vidēji smagiem noziegumiem un ir vietējo tiesu kompetencē (GVG 24. panta 1. punkts), ja vien lieta nav nodota krimināltiesas tiesnesim (GVG 25. pants). Tās ir lietas, kurās paredzamais sods ir divu līdz četru gadu cietumsods. Pēc prokuratūras pieprasījuma šo tiesu var paplašināt (GVG 29. panta 2. punkts), ja prokuratūra un tiesa uzskata, ka lietas apjoma dēļ papildus jāiesaista otrs tiesnesis.

Apgabaltiesas jurisdikciju nosaka GVG 74. panta 1. punkts. Tajā minēts, ka apgabaltiesas izskata noziegumus, kuri nav vietējās tiesas vai federālās zemes augstākās tiesas jurisdikcijā, proti, lietas, kurās paredzams ilgāks cietumsods.

Vācijas kriminālkodeksā (*Strafgesetzbuch*) izšķir kriminālpārkāpumu (*Vergehen*) un smagu noziegumu (*Verbrechen*). Smags noziegums ir nodarījums, par kuru tiesību akti paredz vismaz viena gada cietumsodu. Tādējādi smagi noziegumi ir nopietnāki par kriminālpārkāpumiem.

Apgabaltiesa izskata kriminālnodarījumus, par kuriem paredzamais sods pārsniedz četrus gadus cietumsodu (GVG 74. panta 1. punkta otrā teikuma pirmā daļa). Tai ir jurisdikcija arī tad, ja prokuratūra nolemj apgabaltiesai iesniegt īpaši svarīgu lietu, kura parasti būtu vietējās tiesas jurisdikcijā.

Krimināllietas apgabaltiesā pirmajā instancē izskata krimināllietu virspalāta (*Große Strafkammer*), kuras sastāvā parasti ir trīs tiesneši un divi tiesas piesēdētāji. GVG 76. panta 2. punkts paredz, ka tiesas procesa sākumā vai tad, kad noteikts tiesas procesa datums, krimināllietu virspalāta var nolemt, ka lietu izskatīs tikai divi tiesneši un divi tiesas piesēdētāji.

Federālās zemes augstākajai tiesai ir jurisdikcija pirmajā instancē attiecībā uz GVG 120. panta 1. un 2. punktā minētajiem kriminālnodarījumiem — lielākoties tie ir nodarījumi, kas apdraud Vācijas Federatīvās Republikas drošību vai pastāvēšanu. Federālās augstākās tiesas Krimināllietu palātas (*Strafsenate*) sastāvā var būt pieci tiesneši, tai skaitā galvenais tiesnesis. Tomēr tiesas procesa sākumā tā var nolemt, ka lietu var izskatīt trīs tiesneši, no kuriem viens ir galvenais tiesnesis, ja vien lietas apjoma vai sarežģītības dēļ nav jāiesaista vēl divi tiesneši (GVG 122. panta 2. punkta pirmais un otrais teikums).

Pārsūdzības

Apgabaltiesa izskata vietējo tiesu spriedumu pārsūdzības (Kriminālprocesa kodeksa (*Strafprozessordnung* — StPO) 312. pants). Pārsūdzību izskata krimināllietu apakšpalāta (*Kleine Strafkammer*) (GVG 76. panta 1. punkts) viena profesionāla tiesneša un divu tiesas piesēdētāju sastāvā. Ja ir jāizskata tāda sprieduma pārsūdzība, ko pieņēmusi paplašināta tiesa ar tiesas piesēdētājiem, pieaicina otru profesionālu tiesnesi (GVG 76. panta 6. punkts). Turklāt StPO 335. pantā minēts, ka pastāv iespēja apstrīdēt spriedumu ar kasācijas sūdzību, nevis parastu pārsūdzību ("tieša kasācija" (*Sprungrevision*)).

Kasācijas sūdzību (*Revision*) var iesniegt pret jebkuru apgabaltiesas spriedumu vai federālās zemes augstākās tiesas spriedumu pirmajā instancē (StPO 333. pants). Federālā augstākā tiesa ir apelācijas tiesa (*Revisionsinstanz*), kurā var pārsūdzēt visus federālo zemju augstāko tiesu un apgabaltiesu krimināllietu virspalātu nolēmumus (GVG 135. panta 1. punkts). Federālās augstākās tiesas palātas izskata pārsūdzības, piedaloties pieciem profesionāliem tiesnešiem, no kuriem viens ir galvenais tiesnesis. Apgabaltiesu pārējo spriedumu pārsūdzības izskata federālās zemes augstākā tiesa.

Saites

[Federālā augstākā tiesa](#)

Lapa atjaunināta: 14/05/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Igaunija

Šajā iedaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Igaunijā.

Vispārējās piekritības tiesas – ievads

Aprīņķa tiesas ir **pirmās instances** vispārējās piekritības tiesas, kuras izskata visas civillietas, krimināllietas un pārkāpumu lietas un veic citas procesuālās darbības, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir to jurisdikcijā. Tiesvedību aprīņķa tiesās regulē šādi tiesību akti: Civilprocesa kodekss – civillietās, Kriminālprocesa kodekss – krimināllietās un Likumpārkāpumu procesa kodekss – pārkāpumu lietās.

Aprīņķa tiesu nolēmumus pārskata **apgabaltiesas** kā otrās instances tiesas, pamatojoties uz nolēmumu pārsūdzībām. Tiesvedībai administratīvajās tiesās piemēro tos pašus tiesību aktus kā tiesvedībai pirmās instances tiesās.

Pirmās instances tiesas

Igaunijā ir četras aprīņķa tiesas. Aprīņķa tiesas iedala tiesu namos.

Aprīņķa tiesas:

Harju aprīņķa tiesa (*Harju Maakohus*):

Tallinas tiesu nams

Viru aprīņķa tiesa (*Viru Maakohus*):

Jehvi (*Jõhvi*) tiesu nams;

Narvas (*Narva*) tiesu nams;

Rakveres (*Rakvere*) tiesu nams.

Pērnavas aprīņķa tiesa (*Pärnu Maakohus*):

Pērnavas (*Pärnu*) tiesu nams;

Hāpsalas (*Haapsalu*) tiesu nams;

Kuresāres (*Kuressaare*) tiesu nams;

Raplas (*Rapla*) tiesu nams;

Paides (*Paide*) tiesu nams.

Pērnavas aprīņķa tiesā ietilpst arī maksājuma rīkojumu nodaļa, kas izskata maksājumu rīkojumu paātrinātās procedūras pieteikumus.

Tartu aprīņķa tiesa (*Tartu Maakohus*):

Tartu (*Tartu*) tiesu nams;

Jegevas (*Jõgeva*) tiesu nams;

Viljandi (*Viljandi*) tiesu nams;

Valgas (*Valga*) tiesu nams;

Veru (*Võru*) tiesu nams;

Tartu aprīņķa tiesā ietilpst arī reģistrācijas un zemes reģistra nodaļas. Zemes reģistra nodaļa uztur nekustamā īpašuma reģistru un kuģu reģistru.

Reģistrācijas nodaļa uztur komercreģistru, bezpeļņas organizāciju un nodibinājumu reģistru un komercķīļu reģistru.

Otrās instances tiesas

Igaunijā ir divas apgabaltiesas.

Apgabaltiesas:

Tallinas apgabaltiesa

Tartu apgabaltiesa

Juridiskās datubāzes

Igaunijas tiesu kontakinformācija ir pieejama [tiesu tīmekļa vietnē](#). Kontakinformācija ir pieejama bez maksas.

Lapa atjaunināta: 01/10/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Īrija

Šajā iedaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu struktūru Īrijā.

Vispārējās piekritības tiesas

Īrijas tiesu sistēmas veidošanās aizsākums ir 1922. gada Konstitūcija, kurā tika paredzēts izveidot jaunas tiesas, lai aizstātu tās, kas izveidojušās britu valdības laikā. Jaunas tiesas tika izveidotas 1924. gadā saskaņā ar 1924. gada Tiesu likumu (*Courts of Justice Act*), ar ko izveidoja tiesu sistēmas juridisko pamatu.

Pašreizējās tiesas tika izveidotas ar 1961. gada Likumu par tiesām (izvide un sastāvs) saskaņā ar 1937. gadā Īrijas tautas pieņemtās Konstitūcijas

34. pantu. Apelācijas tiesa tika izveidota 2014. gada 29. oktobrī pēc referenduma, kas notika 2013. gadā.

Konstitūcijas 34.–37. pantā ir noteikti tiesas spriešanas vispārīgie principi. Tās 34. panta 1. punktā ir noteikts, ka "tiesu spriež ar tiesību aktiem izveidotas tiesas". Konstitūcijā ir paredzēta tiesu sistēmas struktūra, ko veido pēdējās pārsūdzības tiesa, proti, Augstākā tiesa, Apelācijas tiesa, kurai ir jurisdikcija gan krimināllietās, gan civillietās, un pirmās instances tiesas ar pilnīgu jurisdikciju visās krimināllietās un civillietās, tostarp Augstā tiesa, un tiesas ar ierobežotu jurisdikciju — iecirkņa tiesa un apgabaltiesa, kas organizētas reģionālā līmenī.

Civiltiesas

Augstākā tiesa

[Augstākās tiesas](#) apelācijas jurisdikcijā būtiskas izmaiņas tika ieviestas, 2014. gada 28. oktobrī stājoties spēkā Konstitūcijas, ar kuru izveidota Apelācijas tiesa, Trīsdesmit trešajam grozījumam. Augstākajai tiesai kopš tās izveides dienas ir apelācijas jurisdikcija —

a) no Apelācijas tiesas nolēmuma pieņemšanas dienas, ja Augstākā tiesa ir pārliecināta, ka nolēmums ir saistīts ar jautājumu, kas ir vispārējās sabiedrības interesēs, vai ja tiesiskuma interesēs ir nepieciešams, lai būtu iespējama pārsūdzēšana Augstākajā tiesā, un

b) no Augstās tiesas nolēmuma pieņemšanas dienas, ja Augstākā tiesa ir pārliecināta, ka ir izņēmuma apstākļi, kas pamato tiešu pārsūdzēšanu tai. Priekšnosacījums šādai Augstākās tiesas pārliecībai ir viena vai abu šādu faktoru esība: nolēmums ir saistīts ar jautājumu, kas ir vispārējās sabiedrības interesēs, vai tiesiskuma interesēs.

Apelācijas sūdzības civillietās par Augstās tiesas nolēmumiem, kuras pirms Trīdesmit trešā grozījuma ieviešanas izskatīja Augstākā tiesa, tagad izskata Apelācijas tiesa, izņemot lietas, kurās Augstākā tiesa ir atļāvusi iesniegt tai apelācijas sūdzību, pirms tam pārliecinoties, ka minētā apelācijas sūdzība atbilst Konstitūcijas 34. panta 5.4.° punktā noteiktajai robežvērtībai. Turklāt tiesību jautājumus, ko iecirkņa tiesa iepriekš varēja iesniegt Apelācijas tiesai (“citas tiesas atzina pieprasīšana”), tagad izspriež Apelācijas tiesa.

Trīdesmit trešais grozījums neietekmēja Augstākās tiesas sākotnējo jurisdikciju, kas būtībā sastāv no Konstitūcijas 26. pantā minētās funkcijas. Konstitūcijas 26. pantā ir noteikts, ka Augstākā tiesa ir tiesīga lemt, vai akts (vai jebkurš tā noteikums vai noteikumi), ko pieņēmušas abas *Oireachtas* (Parlamenta) palātas un kas pirms stāšanās spēkā ir iesniegts parakstīšanai Īrijas prezidentam, nav pretrunā Konstitūcijai attiecībā uz jautājumu, kuru tiesai iesniedz prezidents. Ja rodas jautājums par prezidenta pastāvīgu rīcībnespēju, par to lemj Augstākā tiesa.

Tiesas sastāvā parasti ir trīs vai pieci tiesneši, izņēmuma gadījumā — septiņi tiesneši. Saskaņā ar Konstitūciju, izskatot lietas, kas saistītas ar kāda *Oireachtas* (Parlamenta) akta atbilstību Konstitūcijai, tiesas sastāvā ir jābūt vismaz pieciem tiesnešiem. Šī prasība ir piemērojama arī tad, ja Tiesai tiek prasīts sniegt atzinumu par *Oireachtas* pieņemta akta atbilstību Konstitūcijai gadījumā, ja aktu tai ir iesniedzis Īrijas prezidents atbilstoši Konstitūcijas 26. pantam. Vismaz piecu tiesnešu sastāvs vajadzīgs arī tad, ja Tiesai atbilstoši Konstitūcijas 12. pantam ir jānosaka, vai prezidents nav kļuvis pastāvīgi rīcībnespējīgs. Galvenais tiesnesis vai Augstākās tiesas tiesnesis var viens pats izskatīt pieteikumus par pagaidu un procesuāliem pasākumiem.

Apelācijas tiesa

Apelācijas tiesa tika izveidota 2014. gada 29. oktobrī pēc referenduma, kas notika 2013. gadā. Tāpat kā citu augstākās instances tiesu gadījumā daļa jurisdikcijas Apelācijas tiesai ir nodota ar Konstitūciju, un daļa — ar tiesību aktiem. Tā darbojas apelācijas jurisdikcijas līmenī starp Augsto tiesu un Augstāko tiesu.

Šīs tiesas jurisdikcijā ir izskatīt tādas apelācijas sūdzības civillietās par Augstās tiesas nolēmumiem, kuras pirms Trīdesmit trešā Konstitūcijas grozījuma izskatīja Augstākā tiesa. Izņēmumi ir lietas, kurās Augstākā tiesa ir atļāvusi iesniegt tai apelācijas sūdzību, pirms tam pārliecinoties, ka minētā apelācijas sūdzība atbilst Konstitūcijas 34. panta 5.4. punktā noteiktajai robežvērtībai. Tiesa var izskatīt apelācijas sūdzības par Augstās tiesas izspriestām lietām attiecībā uz to, vai likums atbilst Konstitūcijai. Konstitūcijā ir noteikts, ka nedrīkst izsludināt likumus, kas ierobežo šo Apelācijas tiesas kompetenci.

Apelācijas tiesas sastāvā ir tās priekšsēdētājs un deviņi tiesneši. Augstās tiesas galvenais tiesnesis un priekšsēdētājs ir Apelācijas tiesas *ex officio* tiesneši. Tiesa lietas var izspriest nodalās trīs tiesnešu sastāvā. Dažus pieteikumus par pagaidu un procesuāliem pasākumiem tiesnesis var izskatīt viens pats vai kopā ar citu priekšsēdētāja ieceltu tiesnesi.

Augstā tiesa

Saskaņā ar Konstitūciju Augstajai tiesai ir pilnīga sākotnējā jurisdikcija un pilnvaras lemt par visiem tiesību un faktu jautājumiem civillietās un krimināllietās. Augstajai tiesai ir ekskluzīva kompetence bērnu adopcijas lietās un attiecībā uz izdošanas pieprasījumiem. Augstās tiesas kompetencē ir arī jautājums par jebkura likuma spēkā esību saistībā ar Konstitūcijas noteikumiem (izņemot likumus, kurus Īrijas prezidents jau ir nodevis Augstākajai tiesai). Lielāko daļu lietu Augstajā tiesā izskata viens tiesnesis, lai gan tiesību aktos ir noteikts, ka dažas lietas, piemēram, saistībā ar apmelošanu, uzbrukumu vai nelikumīgu brīvības atņemšanu, skata tiesnesis, piedaloties zvērinātajiem. Īpaši svarīgas lietas var izskatīt divi vai vairāk tiesneši, kuri darbojas kā tiesas nodala.

Augstā tiesa darbojas kā apelācijas tiesa attiecībā uz iecirkņa tiesas pieņemtiem nolēmumiem civillietās. Papildus apelācijas jurisdikcijai attiecībā uz iecirkņa tiesas pieņemtiem nolēmumiem civillietās Augstā tiesa ir kompetenta pārskatīt arī visu zemākas instances tiesu nolēmumus, izdodot prerogatīvus rīkojumus minētajai tiesai pareizi pildīt savas pilnvaras (*mandamus*), nepārsniegt savas pilnvaras (*prohibition*) un iesniegt dokumentāciju par pārskatāmo lietu (*certiorari*). Šādi rīkojumi neattiecas uz zemākas instances tiesu nolēmumu būtību, bet attiecas uz jautājumu par to, vai ir pārsniegta minētās tiesas kompetence.

Augstā tiesa var arī lemt par tiesību jautājumu, ko tai iesniegusi apgabaltiesa. Tā arī skata pieteikumus atbrīvošanai pret galvojumu, ja persona ir apsūdzēta par slepkavību vai ja apsūdzētais vēlas, lai tiktu grozīti apgabaltiesas piemērotie apstākļi un nosacījumi.

Augstās tiesas sēdes, skatot sākotnējās prasības, parasti notiek ar tiesnešiem Dublinā. Tās sēdes notiek arī vairākās vietās ārpus galvaspilsētas, skatot sākotnējās prasības par kaitējuma atlīdzināšanu saistībā ar miesas bojājumu nodarīšanu, tostarp tad, ja to rezultātā iestājusies nāve. Augstā tiesa iecirknī (*High Court on Circuit*) skata apelācijas sūdzības par iecirkņa tiesas nolēmumiem vietās ārpus galvaspilsētas.

Iecirkņa tiesa

 Iecirkņa tiesas jurisdikcija civillietās ir ierobežota, ja vien visas lietas puses nevienojas citādi, — tādā gadījumā jurisdikcija ir neierobežota. Tiesas jurisdikcijas ierobežojums attiecas galvenokārt uz prasībām, kuru summa nepārsniedz 75 000 EUR (prasībās par personisku aizskārumu — 60 000 EUR). Iecirkņa tiesa ir kompetenta skatīt ar testamentiem saistītas lietas un lietas saistībā ar nekustamā īpašuma īpašumtiesībām vai nomu, ja īpašuma tābrīža tirgus vērtība nepārsniedz 253,95 EUR. Iecirkņa tiesa ir arī kompetenta skatīt ģimenes lietas, tostarp par laulāto atšķiršanu, laulības šķiršanu, laulības neesamību, un apelācijas sūdzības par apgabaltiesas nolēmumiem.

Civillietas iecirkņa tiesā skata tiesnesis, nepiedaloties zvērinātajiem. Tā darbojas kā apelācijas tiesa attiecībā uz apgabaltiesas pieņemtiem nolēmumiem gan civillietās, gan krimināllietās. Apelācija notiek lietas atkārtotas izskatīšanas veidā, un iecirkņa tiesas lēmums ir galīgs un vairs nav pārsūdzams.

Iecirkņa tiesa ir kompetenta arī skatīt visas lietas saistībā ar pieteikumiem par jaunām licencēm alkoholisko dzērienu pārdošanai to lietošanai uz vietas, un tai ir apelācijas jurisdikcija attiecībā uz zemākas instances īpašo tiesu nolēmumiem (piem., līdztiesības jautājumu izmeklēšanas direktora nolēmumiem).

Apgabaltiesa

 Apgabaltiesai ir vietēja un ierobežota jurisdikcija. Ģimenes lietās tā ir kompetenta izdot rīkojumus attiecībā uz uzturlīdzekļiem, laulības spēkā neesības atzīšanu, aizgādību, saskarsmes tiesībām un paternitāti.

Apgabaltiesa ir kompetenta skatīt civillietas, kuru pamatā ir līgumattiecības, nomas ar izpirkuma tiesībām vai pirkuma uz nomaksu līgums, ārpuslīgumiskās saistības un īres maksas nemaksāšana vai preču nepamatota aizturēšana, ja minētās prasības summa nepārsniedz 15 000 EUR. Tai ir arī kompetence attiecībā uz jebkuras tiesas sprieduma izpildi parāda piedziņas lietā, kompetence attiecībā uz daudziem licencēšanas noteikumiem, piemēram, saistībā ar alkoholisko dzērienu pārdošanu, un kompetence attiecībā uz prasībām saistībā ar tīšu kaitējumu, ja prasības summa nepārsniedz 15 000 EUR.

Apgabaltiesas sēdes notiek dažādās vietās valsts 24 apgabalos, kas ietver Dublinas metropoles apgabalu un 23 citus apgabalus. Parasti tas, kur lieta tiek skatīta, ir atkarīgs no līguma noslēgšanas vietas vai no atbildētāja dzīvesvietas vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas, vai — licencēšanas lietās — licencēto telpu atrašanās vietas.

Krimināltiesas

Augstākā tiesa

Augstākā tiesa skata apelācijas sūdzības par Apelācijas tiesas nolēmumiem, ja tiek izvirzīts sabiedrībai īpaši svarīgs tiesību jautājums.

Apelācijas tiesa

Saskaņā ar 2014. gada Apelācijas tiesas likumu Apelācijas tiesai tika nodota apelācijas jurisdikcija, ko iepriekš īstenoja Apelācijas krimināltiesā.

Apelācijas sūdzības, ko iesniedz personas, pret kurām pieņemts notiesājošs spriedums iecirkņa tiesā vai Centrālajā krimināltiesā un kuras saņem no lietas

tiesneša apliecinājumu, ka lieta ir pārsūdzama, tagad izskata Apelācijas tiesa. Ja šāds apliecinājums netiek izdots, Apelācijas tiesa pati, pamatojoties uz atteikuma pārsūdzību, var atļaut pārsūdzēšanu.

Turklāt ģenerālprokurors var iesniegt apelācijas sūdzību Apelācijas tiesā, pamatojoties uz nepamatotu soda neizpildi atbilstīgi 1993. gada Krimināltiesu likuma 2. pantam. Iespējamās tiesas kļūdas gadījumā var iesniegt apelācijas sūdzību atbilstīgi 1993. gada Krimināltiesu likuma 2. pantam.

Apelācijas tiesai arī tika nodota jurisdikcija izskatīt ģenerālprokurora pārsūdzības par tiesību jautājumiem, kas izriet no krimināllietām, kurās apsūdzētais attaisnots. Apelācijas tiesas lēmums neietekmē attaisnojošu spriedumu šādās lietās.

Apelācijas tiesa izskata arī ģenerālprokurora apelācijas sūdzības par attaisnošanu vai lēmumu neizdot rīkojumu par lietas atkārtotu iztiesāšanu. Saskaņā ar 2014. gada Apelācijas tiesas likumu Apelācijas tiesai tika nodota apelācijas jurisdikcija, ko iepriekš īstenoja Militārā apelācijas tiesa. Tas nozīmē, ka apelācijas sūdzības, ko iesniedz personas, kuras notiesājuši militārā tiesa, tagad izskata Apelācijas tiesa.

Apelācijas krimināltiesā

Saskaņā ar 2014. gada Apelācijas tiesas likumu [Apelācijas krimināltiesas](#) apelācijas jurisdikcija tika nodota Apelācijas tiesai.

Īpašā krimināltiesā

[Īpašā krimināltiesā](#) tika izveidota, lai iztiesātu noziedzīgus nodarījumus, ja konstatēts, ka vispārējās piekritības tiesas nav atbilstošas, lai garantētu efektīvu tiesas spriešanu, kā arī sabiedriskā miera un kārtības nodrošināšanu. Tiesas sēdes notiek trīs tiesnešu sastāvā, nepiedaloties zvērinātajiem.

Centrālā krimināltiesā

[Centrālā krimināltiesā](#) ir Augstās tiesas krimināllietu nodaļa. Tā iztiesā smagus noziedzīgus nodarījumus, tostarp apsūdzības slepkavībā, izvarošanā, valsts nodevībā un pirātismā, kā arī iztiesā krimināllietas saskaņā ar 2002. gada Konkurences likumu (*Competition Act*). Tiesas sēdes notiek viena tiesneša sastāvā, piedaloties zvērinātajiem.

Iecirkņa krimināltiesā

Iecirkņa krimināltiesā iztiesā noziedzīgus nodarījumus, kurus nevar iztiesāt Centrālajā krimināltiesā. Tiesas sēdes notiek viena tiesneša sastāvā, piedaloties zvērinātajiem. Tā izskata apelācijas sūdzības attiecībā uz apgabaltiesas nolēmumiem.

Apgabaltiesā

Apgabaltiesā iztiesā kriminālpārkāpumus (galvenokārt tādus, kas saistīti ar tiesību normās noteiktu pienākumu neizpildi) un dažus noziedzīgus nodarījumus. Tiesas sēdes notiek tikai viena tiesneša sastāvā.

Lapa atjaunināta: 11/11/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [el](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Parastās tiesas - Grieķija

Civillietu tiesas

Visus privāttiesiskos strīdus nodod izskatīšanai civillietu tiesās, tajā skaitā bezstrīdus lietas, kas šīm tiesām nodotas ar likumu.

Civillietu tiesas ir:

Augstākā tiesa (*Ο Αρειος Πάγος*)

Apelācijas tiesas (*Το Εφετείο*)

Pirmās instances tiesas ar vairākiem tiesnešiem (*Πολυμελές Πρωτοδικείο*)

Viena tiesneša pirmās instances tiesas (*Μονομελές Πρωτοδικείο*)

Rajona civillietu tiesas (*Ειρηνοδικεία*)

Krimināltiesas (Ποινικά Δικαστήρια)

Krimināltiesas izskata krimināllietas.

Krimināltiesas ir:

Augstākā tiesa

Apelācijas tiesas piecu tiesnešu sastāvā (*Πενταμελή Εφετεία*)

Jauktās zvērināto tiesas (*μικτά ορκωτά δικαστήρια*)

Jauktās zvērināto apelācijas tiesas (*μικτά ορκωτά Εφετεία*)

Apelācijas tiesas trīs tiesnešu sastāvā (*Τα Τριμελή Εφετεία*)

Maģistrātu tiesas trīs tiesnešu sastāvā (*Τα Τριμελή Πλημμελειοδικεία*)

Maģistrātu tiesas viena tiesneša sastāvā (*Τα Μονομελή Πλημμελειοδικεία*)

Rajona krimināltiesas (*Τα Πταισματοδικεία*)

Nepilngadīgo lietu tiesas (*Τα Δικαστήρια Ανηλίκων*)

Saskaņā ar īpašiem likumiem krimināllietās jurisdikcija ir arī:

Kara tiesām (*Στρατοδικεία*)

Jūrlietu tiesām (*Ναυτοδικεία*)

Gaisa spēku tiesām (*Αεροδικεία*)

Šīs tiesas iztiesā lietas kā īpašas krimināltiesas.

Šīs tiesas iztiesā lietas par nodarījumiem, ko izdarījušas armijas, flotes vai gaisa spēku dienestā esošas militārpersonas.

Administratīvās tiesas (Διοικητικά Δικαστήρια)

Valsts padome ir viena no trim Grieķijas augstākajām tiesām (vēl arī Augstākā tiesa un Grieķijas Revīzijas tiesa).

Īsumā — Valsts padome izskata lietas, ieskaitot:

pieteikumus par administratīvo aktu atcelšanu par likumpārkāpumiem, ļaunprātīgu varas izmantošanu, nekompetenci vai formālu bezdarbību;

civilpersonu, militārpersonu, valdības ierēdņu un citu personu apelācijas sūdzības par darbinieku padomju (*υπηρεσιακά συμβούλια*) nolēmumiem par paaugstināšanu, atbrīvošanu no amata, pazemināšanu amatā u. c.;

pieteikumus par administratīvo tiesu nolēmumu pārskatīšanu. Administratīvās tiesas ir atbildīgas par valsts pārvaldes un pilsoņu savstarpējo administratīvo strīdu izšķiršanu.

Revīzijas tiesai ir gan tiesas, gan pārvaldes pilnvaras, kas to padara par struktūru ar divējādām funkcijām. Tā ir pilnvarota kontrolēt valsts (kā publiskā sektora, tā vietējo pašvaldību) izdevumus. Tā arī atbild par valsts pārvaldes pārraudzību un uzdevumu došanu, kā arī ir pilnvarota kā tiesa pieņemt lēmumus noteiktās valsts civildienesta ierēdņu algu lietās.

Vispārējās jurisdikcijas administratīvās tiesas ir pirmās instances administratīvās tiesas un administratīvās apelācijas tiesas.

Pirmās instances administratīvās tiesas atkarībā no strīda mantiskās vērtības izskata lietas viena vai trīs tiesnešu sastāvā. Tās izskata nodokļu lietas, strīdus starp fiziskām personām un sociālā nodrošinājuma vai sociālās politikas organizācijām, kā arī pilsoņu un valsts vai vietējās pašvaldības administratīvos strīdus.

Pirmās instances administratīvās tiesas trīs locekļu sastāvā arī izskata apelācijas sūdzības par pirmās instances administratīvās tiesas viena tiesneša sastāvā nolēmumiem.

Apelācijas administratīvās tiesas arī izskata apelācijas sūdzības par pirmās instances administratīvās tiesas trīs tiesnešu sastāvā pieņemtajiem nolēmumiem. Tās arī pirmajā instancē izskata lietas par pieteikumiem par administratīvajiem aktiem, kas ir saistīti ar civildienesta ierēdņu nodarbinātību (atbrīvošanu no amata, neiecelšanu vai nepaaugstināšanu amatā u. c.).

Juridiskās datubāzes

🔗 **Valsts padomes** tīmekļa vietne. Datubāzei var piekļūt **bez maksas**.

🔗 **Augstākās tiesas** tīmekļa vietne. Datubāzei var piekļūt **bez maksas**.

Saistītas saites

🔗 **Augstākā tiesa**

🔗 **Atēnu pirmās instances tiesa**

🔗 **Saloniku pirmās instances tiesa**

🔗 **Pirejas pirmās instances tiesa**

🔗 **Valsts un administratīvās justīcijas padome**

🔗 **Griekijas Revīzijas tiesa**

🔗 **Atēnu pirmās instances tiesas prokuratūra**

Lapa atjaunināta: 30/12/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Spānija

Spānijas 1978. gada Konstitūcijas 117. pants nosaka, ka tiesu organizācijas un darbības pamatā ir tiesu varas vienotības princips.

Atbilstoši šim principam pastāv vienota tiesu vara, ko īsteno vispārējās piekrišanas tiesas.

Valstī darbojas daudzas dažādas tiesas, kurām darbu iedala saskaņā ar jurisdikcijas noteikšanas kritērijiem — priekšmetu, apmēru, personu, darbību vai reģionu —, jo tiesu varas vienotība neizslēdz to, ka pastāv dažādas tiesas ar jurisdikciju dažādās jomās.

1978. gada Konstitūcijā noteikts, ka Spānija ir sociāla un demokrātiska valsts, kurā augstākā vara ir tiesiskumam, kas aizstāv brīvību, taisnīgumu, vienlīdzību un politisko plurālismu kā tiesību sistēmas pamatvērtības. Konstitūcijas VI nodaļa ir veltīta tiesu varai, 117. pantā ir noteikts, ka tiesu organizācijas un darbības pamatā ir tiesu varas vienotības princips (*unidad jurisdiccional*).

Šos principus piemēro tiesu organizācijā Spānijā, kā rezultātā pastāv vienota tiesnešu kopība, kas veido tiesu varu. Tiesneši ir neatkarīgi, neatceļami, atbildīgi un pakļauti vienīgi Konstitūcijai un likuma varai.

Pilnvaras īsteno jurisdikciju, pieņemot un izpildot spriedumus, ir tikai tiesību aktos un starptautiskos nolīgumos noteiktajām tiesām.

Vispārējās piekrišanas tiesas — ievads

Spānijā darbojas dažādas tiesas, kurām darbu iedala saskaņā ar dažādajiem tiesību aktos paredzētajiem jurisdikcijas noteikšanas kritērijiem — priekšmetu, apmēru, personu, darbību vai reģionu —, jo tiesu varas vienotība neizslēdz to, ka pastāv dažādas tiesas ar jurisdikciju dažādās jomās. Tiesas īsteno tiesu varu tikai lietās, kurās tām šāda vara piešķirta ar likumu.

1978. gada Konstitūcijas 122. pantā minētais Konstitūcijas likums par tiesu varu nosaka tiesu struktūru, darbību un pārvaldību.

Izšķir trīs galvenos aspektus:

teritoriālais aspekts,

vai tiesu spriež viens tiesnesis vai tiesnešu kolēģija,

jurisdikcija.

Teritoriālais aspekts

Saskaņā ar 1985. gada 1. jūlija Konstitūcijas likuma Nr. 6/1985 par tiesu varu paskaidrojuma rakstu tiesu darbības vajadzībām valsts ir **teritoriāli** sadalīta municipalitātēs, reģionos (*partidos*), provincēs un autonomajos apgabalos.

Tiesu varu īsteno šādas tiesas: mirtiesas (*Juzgados de Paz*), pirmās instances un pirmstiesas izmeklēšanas tiesas (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), komerclietu tiesas (*Juzgados de lo Mercantil*), tiesas, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm (*Juzgados de Violencia contra la Mujer*), krimināllietu tiesas (*Juzgados de lo Penal*), administratīvās tiesas (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), darba un sociālo lietu tiesas (*Juzgados de lo Social*), nepilngadīgo tiesas (*Juzgados de Menores*), kriminālsodu izpildes uzraudzības tiesas (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), provinču tiesas (*Audiencias Provinciales*), autonomo apgabalu augstās tiesas (*Tribunales Superiores de Justicia*), Valsts centrālā tiesa (*Audiencia Nacional*) un Augstākā tiesa (*Tribunal Supremo*).

Valsts centrālajai tiesai, Augstākajai tiesai, pirmstiesas izmeklēšanas centrālajām tiesām (*Juzgados Centrales de Instrucción*) un centrālajām administratīvajām tiesām (*Juzgados Centrales de lo Contencioso-administrativo*) ir jurisdikcija visā valstī.

Viens tiesnesis vai tiesnešu kolēģija

Visās tiesās, izņemot Augstāko tiesu, Valsts centrālo tiesu, augstās tiesas un provinču tiesas, tiesu spriež **viens tiesnesis**.

Augstākā tiesa, kuras mītne atrodas Madridē, ir visu tiesību sistēmas vienību augstākā tiesu iestāde, un uz to attiecas konstitucionālo garantiju noteikumi.

Tās sastāvā ir priekšsēdētājs, palātu priekšsēdētāji (*presidentes de sala*) un katrā palātā saskaņā ar tiesību aktiem ieceltie tiesneši (*magistrados*).

Augstākās tiesas sastāvā ir šādas palātas:

pirmā palāta — Civillietu palāta;

otrā palāta — Krimināllietu palāta;

trešā palāta — Administratīvo lietu palāta;

ceturtnā palāta — Darba un sociālo lietu palāta;

piektā palāta — Militāro lietu palāta, kuru regulē īpaši tiesību akti, kā arī Konstitūtivais likums par tiesu varu un noteikumi, kas attiecas uz visām Augstākās tiesas palātām.

Valsts centrālajai tiesai, kuras mītne atrodas Madridē, ir jurisdikcija visā valstī. Tās sastāvā ir priekšsēdētājs, palātu priekšsēdētāji un katrā palātā un nodaļā (apelācijas, krimināllietu, administratīvo lietu un darba un sociālo lietu) saskaņā ar tiesību aktiem ieceltie tiesneši.

Katrā autonomajā apgabalā ir viena **augstā tiesa**, kas ir augstākā tiesa konkrētā apgabala teritoriālajā mērogā, neskarot Augstākās tiesas jurisdikciju.

Augstās tiesas nosaukums ietver konkrētā autonomā apgabala nosaukumu, un šīm tiesām ir jurisdikcija attiecīgā apgabala teritorijā.

Tām ir trīs palātas: civillietu un krimināllietu palāta, administratīvo lietu palāta un darba un sociālo lietu palāta.

To sastāvā ir priekšsēdētājs, kas ir arī civillietu un krimināllietu palātas priekšsēdētājs, kā arī palātu priekšsēdētāji un tiesneši, kas saskaņā ar tiesību aktiem iecelti katrā palātā un — attiecīgā gadījumā — palātu nodaļās.

Provincu tiesas atrodas provinču galvaspilsētās, to nosaukumā ir ietverts attiecīgās pilsētas nosaukums, un tām parasti ir jurisdikcija visā provincē. Tās sastāvā no priekšsēdētāja un vismaz diviem tiesnešiem. Tās var ietvert arī divas vai vairāk nekā divas tāda paša sastāva nodaļas, un šādā gadījumā tiesas priekšsēdētājs ir priekšsēdētājs vienai no šīm nodaļām.

Tās izskata civillietas un krimināllietas.

Tiesu birojs (*Oficina Judicial*)

Konstitūtivajā likumā par tiesu varu ir noteikts, ka Tiesu birojs ir administratīva organizācija, kas atbalsta tiesnešu un tiesu darbu.

Tas tika izveidots, lai uzlabotu tiesu iestāžu produktivitāti un efektivitāti un tiesas procesu pārredzamību, racionalizētu lietu izskatīšanu un veicinātu Tiesu biroja dažādo dienestu un nodaļu sadarbību un koordināciju. Tādējādi biroja izveide ir solis, kas ļauj izpildīt apņemšanos nodrošināt kvalitatīvu, pieejamu sabiedrisko pakalpojumu, kurš atbilst konstitucionālajām vērtībām un apmierina iedzīvotāju patiesās vajadzības.

Tas ir jauns organizatorisks modelis, ar kuru tiek ieviestas mūsdienīgas vadības metodes, balstoties uz dažādu administratīvo vienību apvienošanu, proti, apvienojot vienības, kas nodrošina tiešu atbalstu tiesas procesos līdzvērtīgi vecajiem tiesas namiem (*juzgados*) un atbalsta tiesnešus saistībā ar tiesas pienākumu veikšanu, un vispārējos procesuālos dienestus, ko vada tiesu izpildītāji (*Letrados de la Administración de Justicia*) un kas veic un pārrauga visus uzdevumus, kuri nav tiešie tiesas uzdevumi, piemēram, pieņem dokumentus, izsniedz pavēstes, rūpējas par nolēmumu izpildi un ārpustiesas procesu norisi, pieņem tiesas lūgumrakstus, izdod paziņojumus pusēm, novērš procesuālās nepilnības u. c.

Pastāv triju veidu vispārējie procesuālie dienesti:

Vispārējais galvenais dienests,

Vispārējais lietu pārvaldības dienests,

Vispārējais izpildes dienests.

Jurisdikcija

Papildus teritoriālajam aspektam jāņem vērā arī tas, ka tiesās iesniegtās lietas vai jautājumi var būt dažādu veidu un tiek skatīti **četrās tiesu sistēmās**:

Civillietu tiesas — papildus savā jurisdikcijā esošām lietām tās risina strīdus, kas nav skaidri nozīmējami citas kategorijas tiesai. Tādējādi tās var raksturot kā vispārējās piekritības tiesas.

Krimināllietu tiesas — krimināltiesiskajā sistēmā izskata krimināllietas un īsteno kriminālprocesus, izņemot lietas, kas ir militārajā jurisdikcijā. Tomēr Spānijas tiesībās ir paredzēts, ka reizē ar prasību krimināllietā var iesniegt arī civilprasību, kas izriet no noziedzīga nodarījuma. Tādā gadījumā krimināllietu tiesa nosaka atbilstīgu kompensāciju, kas jāmaksā, lai atlīdzinātu noziedzīgā nodarījuma rezultātā radušos zaudējumus.

Administratīvās tiesas — Konstitūcija paredz, ka tiesas kontrolē regulatīvās pilnvaras un administratīvās darbības likumību, kā arī šīs administratīvās darbības atbilstību tās mērķiem. Administratīvās tiesas izskata iestāžu veikto darbību likumību, tai skaitā pret tām celtās finanšu prasības. Tas tā ir tāpēc, ka saskaņā ar tiesību aktu noteikumiem privātpersonām ir tiesības saņemt kompensāciju par visiem zaudējumiem, kurus tās cietušas saistībā ar saviem īpašumiem vai tiesībām (izņemot nepārvaramas varas gadījumā), ja zaudējumi radušies valsts dienestu darbības dēļ.

Darba un sociālo lietu tiesas — izskata prasības, kas celtas saistībā ar sociālās jomas tiesībām gan individuālos, gan kolektīvos strīdos, kā arī prasības par sociālo nodrošinājumu un prasības pret valsti gadījumos, kad tā ir atbildīga saskaņā ar darba tiesību aktiem.

Papildus šīm četrām tiesu sistēmām Spānijā ir arī **militārās tiesas**.

Militārās tiesas ir tiesu varas vienotības principa izņēmums.

Konstitūcija nosaka principus, kas reglamentē tiesu darbību, un paredz valsts tiesu varas vienotību. Militārās tiesas ir daļa no valsts tiesu varas, un to organizācijas un darbības pamatā ir valsts tiesu varas vienotības princips. Tās saskaņā ar Konstitūciju un krimināllietu, procesuālajiem un disciplinārajiem militārās jomas tiesību aktiem īsteno tiesvedību tīri militārajā jomā un, ja nepieciešams, lietās, kas radušās pēc aplenkuma stāvokļa izsludināšanas.

Miera laikā militārajām tiesām ir jurisdikcija tīri militārajā jomā, proti, tās izskata lietas, kuras saistītas ar rīcību, kas ir klasificēta kā noziedzīgs nodarījums Militārajā kriminālkodeksā, taču gadījumā, kad karaspēks ir izvietots ārvalstīs, šī jurisdikcija paplašinās līdz jebkāda veida noziedzīgiem nodarījumiem.

Konstitūtivais likums Nr. 4/1987 par militāro tiesu jurisdikciju un organizāciju pieļauj izmaiņas tiesas darbības jomā kara laikā, tomēr lēmums par to ir jāpieņem parlamentam (*Cortes Generales*) vai valdībai, ja tai ir dotas šādas pilnvaras.

Civiltiesiskajā sistēmā militāro tiesu uzdevums ir novērst testamentārās vai likumiskās mantošanas tiesvedību par mantojumu, ko atstāj bruņotajos spēkos dienējošas personas, kuras kara laikā gājušas bojā kaujas apstākļos vai manevros, un šo tiesu pilnvaras ir ierobežotas — tās var sniegt pamata palīdzību mirušā bērnu organizēšanā, izveidot viņa mantas inventāra sarakstu un garantēt pagaidu nodrošinājumu; tām vienmēr jāinformē kompetentā civiltiesas iestāde.

Militāro tiesu sastāvā ir profesionālais militārais personāls, bruņotajos spēkos dienējošas personas un Aizsardzības ministrijas pārstāvji.

Militāro tiesu sistēmu veido reģionālās militārās tiesas (*Juzgados Togados Territoriales*), centrālās militārās tiesas (*Juzgados Togados Centrales*), augstākās reģionālās militārās tiesas (*Tribunales Militares Territoriales*) un Centrālā militārā tiesa (*Tribunal Militar Central*). Tomēr militāro tiesu sistēmas augšgalā ir Augstākās tiesas piektā palāta.

Centrālās militārās tiesas mītne atrodas Madridē, tai ir jurisdikcija visā valstī, un tā ir centralizēta tiesa, kas izskata lietas, kuras tai piekritīgas saskaņā ar 1987. gada 15. jūlija Konstitūtiwo likumu Nr. 4/1987 par militāro tiesu jurisdikciju un organizāciju.

Reģionālās militārās tiesas cita starpā veic izmeklēšanu militārajās krimināllietās, kas attiecas uz to jurisdikcijas teritorijā notikušiem nodarījumiem, savukārt par šo lietu izskatīšanu atbild attiecīgā augstākā reģionālā militārā tiesa; reģionālās militārās tiesas cita starpā uzrauga arī kriminālsodu izpildi saistībā ar militārajām labošanas iestādēm un tajās ieslodzītajiem.

Tā kā Augstākajā tiesā izveidotā Militāro lietu palāta ir pakļauta tādiem pašiem noteikumiem par procedūram un dalībnieku statusu kā pārējās palātas, divu valsts tiesu varu veidojošo tiesas sistēmu virsotnē pastāv vienotība.

Šīs palātas sastāvā ir tiesneši gan no vispārējās piekritības tiesām, gan no militārajām tiesām. Tādējādi tiek garantēts līdzsvars tiesas procesu visaugstākajā līmenī — palātu parasti aicina izvērtēt kasācijas sūdzības un otrreizējas izskatīšanas pieteikumus, lai gan, protams, tai var būt jurisdikcija arī īpašās lietās, kas saistītas ar darbiniekiem, kuri ieņem augstu militāro amatu.

Spānijā nepastāv īpašo tiesu sistēma, tomēr pieminēto tiesu sistēmu ietvaros ir izveidotas specializētas tiesas ar kompetenci īpašos jautājumos, piemēram, tiesas, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, kriminālsodu izpildes uzraudzības tiesas un nepilngadīgo tiesas. Šīs ir vispārējās piekritības tiesas, kas specializējušās noteiktā jomā. Papildu informāciju skatīt faktu lapā par specializētajām tiesām Spānijā.

Turpmāk sniegts Spānijas četru tiesu sistēmu apraksts ar informāciju par dažādo tiesu jurisdikciju.

Civiltiesiskā sistēmā

Civiltiesiskajā sistēmā jurisdikcija ir Augstākās tiesas pirmajai palātai (*Sala I del Tribunal Supremo*), augsto tiesu civillietu un krimināllietu palātām (*Sala de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia*), provinču tiesu civillietu nodaļām (*Secciones Civiles de las Audiencias Provinciales*), pirmās instances tiesām (*Juzgados de Primera Instancia*), mīertiesām un noteiktām specializētajām tiesām (ģimenes lietu tiesām (*Juzgados de Familia*), komerclietu tiesām, ES preču zīmju tiesām (*Juzgados de Marca Comunitaria*), tiesām, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm).

Komerclietu tiesas, ES preču zīmju tiesas un tiesas, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, sīkāk aprakstītas faktu lapā par specializētajām tiesām Spānijā.

Krimināltiesiskā sistēma

Krimināltiesiskajā sistēmā jurisdikcija ir Augstākās tiesas otrajai palātai (*Sala 2ª del Tribunal del Supremo*), Valsts centrālās tiesas Krimināllietu palātai (*Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional*), augsto tiesu civillietu un krimināllietu palātām (*Sala de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia*), provinču tiesu krimināllietu nodaļām (*Secciones Penales de las Audiencias Provinciales*), krimināllietu tiesām, vietējām pirmstiesas izmeklēšanas tiesām (*Juzgados de Instrucción*), nepilngadīgo tiesām, kriminālsodu izpildes uzraudzības tiesām, tiesām, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, un mīertiesām.

Nepilngadīgo tiesas, kriminālsodu izpildes uzraudzības tiesas un tiesas, kas izskata lietas par vardarbību pret sievietēm, sīkāk aprakstītas faktu lapā par specializētajām tiesām Spānijā.

Administratīvi tiesiskā sistēma

Tiesas ar jurisdikciju administratīvi tiesiskajā sistēmā ir Augstākās tiesas trešā palāta (*Sala 3ª del Tribunal Supremo*), Valsts centrālās tiesas Administratīvo lietu palāta (*Sala Contencioso-Administrativa de la Audiencia Nacional*), augsto tiesu administratīvo lietu palātas (*Sala Contencioso-Administrativa de los Tribunales Superiores de Justicia*), centrālās administratīvās tiesas un administratīvās tiesas.

Darba un sociālo lietu tiesu sistēma

Darba un sociālo lietu tiesu sistēmu veido Augstākās tiesas ceturta palāta (*Sala 4ª del Tribunal Supremo*), Valsts centrālās tiesas Darba un sociālo lietu palāta (*Sala de lo Social de la Audiencia Nacional*), augsto tiesu darba un sociālo lietu palātas (*Sala de lo Social de los Tribunales Superiores de Justicia*) un darba un sociālo lietu tiesas.

Visu iepriekš minēto tiesu jurisdikciju nosaka [Konstitūtvais likums par tiesu varu](#).

Saites

[Tiesu ģenerālpadome \(Consejo General del Poder Judicial\)](#)

[Konstitūtvais likums par tiesu varu](#)

Lapa atjaunināta: 06/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Francija

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Francijā.

Tiesu sistēmas iestādes – ievads

Pirmās instances tiesas

Civillietu tiesu iestādes

1. Augstās instances tiesa (*Le Tribunal de grande instance*)

Augstās instances tiesa iztiesā tādus strīdus starp privātpersonām (*civillietas un komerclietas*), kuru prasības summa ir lielāka par 10 000 EUR.

Tomēr neatkarīgi no prasības summas, tās kompetencē ietilpst jo īpaši turpmāk minētās jomas.

Civilstāvoklis: laulība, paternitāte un maternitāte, adopcija, prombūtnes konstatēšana.

Civilstāvokļa aktu labojumi.

Mantošana.

Naudas sodi, ko uzliek civilstāvokļa aktus reģistrējošas amatpersonas (*officiers d'état civil*).

Prasības nekustamā īpašuma jomā par īpašumtiesībām un valdījuma tiesībām.

Atbildība rūpniecības nozarēm (*récompenses industrielles*).

Biedrību izbeigšana.

Tiesiskā aizsardzība, sanācija un likvidācija, ja parādnieks nav ne komersants, ne reģistrēts amatnieku reģistrā.

Lauksaimniecības jomā strādājošu personu, kas nav darbinieki, negadījumu un arodslimību apdrošināšana.

Reģistrācijas tiesības, maksa par izziņām no nekustamā īpašuma reģistriem, zīmogu nodevas, netiešas iemaksas un ar šīm tiesībām saistīti maksājumi, nodevas.

Noma, izņemot prasījumi saistībā ar cenas noteikšanu pārskatītā vai pagarinātā nomas līgumā, noma profesionālām vajadzībām un uz noteiktu laiku slēgti nomas līgumi komercdarbības vajadzībām.

Prasījumi saistībā ar publisku dokumentu viltojumiem (*inscription de faux contre les actes authentiques*).

Civilprasības saistībā ar goda un cieņas aizskaršanu publiskā vai privātā veidā, mutiski vai rakstiski.

Strīdi, kas saistīti ar visu veidu muitas iestāžu piedzītu parādu nomaksu, garantēšanu vai atmaksu, un citi jautājumi saistībā ar muitu, ievērojot Muitas kodeksa noteikumus un nosacījumus.

Augstās instances tiesa sastāv no profesionāliem maģistrātiem: priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietniekiem, tiesnešiem, republikas prokurora, prokuroru vietniekiem, aizstājējiem.

Daži no viņiem ir specializētie tiesneši, kas galvenokārt skata krimināllietas, tai skaitā turpmāk minētās:

tiesnesis nepilngadīgo lietās (*le juge des enfants*), kurš ir kompetents lemt par pasākumiem apdraudētu nepilngadīgo personu aizsardzībai un tiesāt nepilngadīgas personas, kuras izdarījušas sodāmus nodarījumus (piektās pakāpes pārkāpumus (*contraventions*) un mazāk smagus noziedzīgus nodarījumus). Krimināltiesību jomā, ja lieta tiek izskatīta slēgtā sēdē, tiesnesis var piemērot tikai izglītojošus pasākumus; ja viņš vada bērnu lietu tiesas sēdi, viņš lietu izskata kopā ar diviem piesēdētājiem, kas nav profesionāli tiesneši, un šī tiesa var piemērot izglītojošas sankcijas un sodus;

spriedumu izpildes tiesnesis (*le juge de l'application des peines*) nosaka kārtību, kādā tiek izciests brīvības atņemšanas sods; izskatot lietas, kuras saistītas ar brīvības atņemšanu vai ierobežošanu. Izskatot lietas, kuras saistītas ar brīvības atņemšanu, tiesnesis var atvieglot piespriesto sodu (piemēram, pārvietošana uz vieglāka režīma ieslodzījumu vietu, daļēja atbrīvošana, nosacīta atbrīvošana, elektroniskās novērošanas piemērošana). Izskatot lietas, kurās piespriests sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, tiesneša uzdevums ir sekot un uzraudzīt notiesāto soda izciešanas laikā (piemēram, brīvības atņemšana nosacīti un pārbaudes laiks, sabiedriskie darbi, sociālo un tiesu iestāžu probācija u. c.);

izmeklēšanas tiesnesis (*le juge d'instruction*) apelācijas tiesas izmeklēšanas palātas uzraudzībā veic visas patiesības noskaidrošanai nepieciešamās darbības; viņš lietā apkopo pierādījumus, kas var būt apsūdzoši vai attaisnojoši. Kad izmeklēšanas tiesnesis uzskata izmeklēšanu par pabeigtu, viņš var izdot rīkojumu atbrīvot aizdomās turēto (*ordonnance de nonlieu*) vai nodot personas lietu, par kuru veikta izmeklēšana, tiesai. Izmeklēšanas tiesnesis lietu nevar uzsākt pēc savas iniciatīvas. Viņš lietu uzsāk pēc republikas prokurora iesnieguma vai cietušās personas iesnieguma saistībā ar civilprasību. Augstās instances tiesa parasti atrodas **departamenta administratīvajā centrā**, tomēr tā var būt arī citās pašvaldībās. Francijā 2017. gada 1. janvārī pastāvēja 164 augstās instances tiesas.

2. Instances tiesa (*Le Tribunal d'instance*)

Pirmās instances tiesa iztiesā tādus strīdus starp privātpersonām (civilietas), kuros prasības summa nepārsniedz EUR 10 000 (tai ir arī atsevišķas ekskluzīvas piekrišanas jomas neatkarīgi no prasības apmēra, piemēram, prasījumi par nekustamā īpašuma robežu nostiprināšanu vai par izlikšanu no nomāta īpašuma).

Tāpat tai ir **jurisdikcija** šādās jomās: piem., rīkojumi par apķīlāšanu, ar kuriem apķīlā atalgojumu vai algas (*saisies des rémunérations du travail*), mūža rentes līgumi (*rentes viagères*), strīdi saistībā ar vēlēšanām un mājokļa īpašuma finanšu nomu (*baux d'habitation*), kā arī **administratīvā jurisdikcija**; proti, pirmās instances tiesas kancelejas direktors (*directeur des services de greffe judiciaire*) izsniedz, piemēram, valstspiederības apliecības.

Turklāt instances tiesnesis veic **aizgādības tiesneša** (*juge des tutelles*) funkcijas (**izņemot jautājumos saistībā ar aizgādību un aizbildnību pār nepilngadīgajiem, ko kopš 2009. gada 12. maija likuma pieņemšanas izskata ģimenes lietu tiesnesis augstās instances tiesā**): viņa pienākums ir aizsargāt neaizsargātas pilngadīgas personas, kontrolējot jo īpaši to mantas pārvaldību.

Pirmās instances tiesas sastāvā ir viens vai vairāki tiesneši, taču lietas iztiesā viens tiesnesis.

Pirmās instances tiesa parasti atrodas **apriņķa administratīvajā centrā**. Francijā 2017. gada 1. janvārī pastāvēja 307 pirmās instances tiesas.

3. Vietējā tiesa (*La juridiction de proximité*)

Vietējās tiesas iztiesā tādas **civilietas** starp privātpersonām, kurās **prasības summa nepārsniedz EUR 4000**.

Kopš 2017. gada 1. jūlija vietējās tiesas vairs nepastāv (saskaņā ar 2011. gada 13. decembra Likumu Nr. 2011-1862), to pilnvaras ir nodotas pirmās instances tiesām.

4. Komerctiesā (*Le Tribunal de commerce*)

 Komerctiesā iztiesā **strīdus**, kas radušies komersantu starpā, starp kredītiestādēm vai starp komersantiem un kredītiestādēm, un strīdus saistībā ar komercsabiedrībām vai saistībā ar jebkuras personas komercdarbību. Tāpat tā izskata lietas saistībā **grūtībās nonākušiem uzņēmumiem**.

Komerctiesas sastāvā ir neprofesionāli tiesneši, to veido brīvprātīgie – tirgotāji vai uzņēmumu vadītāji. Vēlēšanu kolēģija, kas sastāv no bijušajiem komerctiesu tiesnešiem un tirgotāju deleģētiem pārstāvjiem, pirmajā reizē šos brīvprātīgos ievēlē uz 2 gadiem, un pēc pirmā termiņa beigām pārvēlē uz 4 gadiem. Tirgotāju deleģētie pārstāvji ir tirgotāji vai uzņēmumu vadītāji, kurus ik pēc 5 gadiem ievēlē tiesas jurisdikcijas teritorijā. Viņu uzdevums ir katru gadu piedalīties komerctiesu tiesnešu vēlēšanās.

2017. gada 1. janvārī **Francijas Eiropas daļā bija 134 komerctiesas, 7 komercpalātas Elzasas un Mozeles departamentā un 9 jauktās komerctiesas aizjūras teritorijās**.

Komerctiesas sastāvā, ja vien nav paredzēts citādi, ir vismaz trīs tiesneši.

Sabiedrības intereses pārstāv prokuratūra. Tai jāpiedalās visās lietās, kas saistītas ar grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.

Komerctiesas kancelejas amatpersonas pienākumus pilda ierēdnis, kas ir prokuratūrai piesaistīta tiesībsaizsardzības amatpersona.

5. Darba strīdu tiesa (*Le Conseil de prud'hommes*)

 Darba strīdu tiesas skata lietas par strīdu izšķiršanu starp darba devējiem un darba ņēmējiem saistībā ar darba līgumu (atalgojums, darba stundas, uzmākšanās, sodi utt.). Tā ir paritāra struktūra, kuras sastāva darbojas neprofesionāli tiesneši, kas pārstāv darba devējus un darba ņēmējus.

Tā sastāv no piecām nodalījumiem, kuras specializējas dažādās jomās: pārvaldība, ražošana, tirdzniecība un komercpakalpojumi, lauksaimniecība, dažādas darbības). Ja četru padomnieku, kuri skata lietu, balsis sadalās līdzīgi, augstās instances tiesas priekšsēdētājs ieceļ darba strīdu tiesas priekšsēdētāju, kura balss būs izšķiroša.

Katrā valsts departamentā ir viena vai vairākas darba strīdu tiesas, un vismaz viena darba strīdu tiesa atrodas katras augstās instances tiesas jurisdikcijas teritorijā.

Pavisam ir 210 darba strīdu tiesas.

Pēc darba strīdu tiesu pārskatīšanas 2017. gadā padomniekus turpmāk vairs neievēlēs, bet iecels no arodbiedrību un profesionālo organizāciju ar plašāku pārstāvību izvirzītajiem kandidātiem. Viņus iecels uz 4 gadiem.

6. Sociālās apdrošināšanas lietu tiesa (*Tribunal des affaires de la sécurité sociale (TASS)*)

 Sociālās apdrošināšanas lietu tiesa iztiesā **konfliktus, kas radušies starp sociālās apdrošināšanas iestādēm** un to klientiem (piemēram, problēmas saistībā ar apdrošināšanas līguma noslēgšanu, pakalpojumu sniegšanu vai apdrošināšanas summas izmaksu).

Tiesa sastāv no priekšsēdētāja (augstās instances tiesas priekšsēdētājs vai goda maģistrāts), piesēdētāja, kas pārstāv darba ņēmējus, un piesēdētāja, kurš pārstāv darba devējus vai pašnodarbinātos (abus piesēdētājus uz trim gadiem ieceļ tās apelācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs, kuras apgabalā atrodas attiecīgā tiesa; piesēdētājus izvēlas no saraksta, ko sagatavo par jaunatnes lietām, sportu un sociālo kohēziju atbildīgais reģionālais direktors pēc arodbiedrību un profesionālo organizāciju ar plašāku pārstāvību priekšlikuma).

Pašlaik pastāv 114 sociālās apdrošināšanas lietu tiesas.

7. Darba nespējas strīdu tiesa (*Le Tribunal du contentieux de l'incapacité (TCI)*)

Darba nespējas strīdu tiesas kompetencē ietilpst izskatīt strīdus, kas saistīti ar sociāli apdrošinātās personas invaliditāti vai darba nespēju, tas ir, saistībā ar darba nespējas stāvokli vai pakāpi slimības vai darba traumas gadījumā vai invaliditātes stāvokli vai pakāpi slimības vai ar darbu nesaistīta negadījuma rezultātā.

Tiesa sastāv no priekšsēdētāja (goda tiesnesis vai kvalificēta persona), ko ieceļ ar tieslietu ministra dekrētu, piesēdētāja, kurš pārstāv darba ņēmējus, un piesēdētāja, kas pārstāv darba devējus vai pašnodarbinātos (abus piesēdētājus uz trim gadiem ieceļ tās apelācijas tiesas pirmais priekšsēdētājs, kuras apgabalā atrodas attiecīgā tiesa; piesēdētājus izvēlas no saraksta, ko sagatavo par jaunatnes lietām, sportu un sociālo kohēziju atbildīgais reģionālais direktors pēc profesionālo organizāciju ar plašāku pārstāvību priekšlikuma).

Pašlaik pastāv 26 darba nespējas strīdu tiesas.

No 2019. gada 1. janvāra strīdi, kas tiek skatīti Sociālās apdrošināšanas lietu tiesā un Darba nespējas strīdu tiesā, kā arī daži strīdi, ko skata sociālās palīdzības komitejas (CDAS), tiks nodoti augstās instances tiesu sociālo lietu nodaļām. Attiecīgi šo abu veidu specializētās tiesas tiks likvidētas.

8. Lauku īpašumu nomas līgumu paritārā tiesa (*Tribunal paritaire des baux ruraux*)

 Lauku īpašumu nomas līgumu paritārā tiesa ir kompetenta izskatīt tādus strīdus starp lauku īpašumu nomniekiem un iznomātājiem, kas saistīti ar vairākiem Francijas tiesībās pastāvošiem tiesisko darījumu veidiem: *fermage*, *métayage*, *baux à cheptel*, *baux à domaine congéable*, *baux à complants*, *baux emphytéotiques* vai *contrats d'exploitation de terres à vocation pastorale*.

Lauku īpašumu nomas līgumu paritāro tiesu vada pirmās instances tiesas tiesnesis. Viņam palīdz četri vēlēti neprofesionāli piesēdētāji: 2 iznomātāji un 2 nomnieki, kurus uz 6 gadiem ievēlē attiecīgi iznomātāji un nomnieki no sarakstiem, ko pēc sagatavošanas komisijas priekšlikuma sagatavo prefekts.

Pēc Lauku īpašumu nomas līgumu paritāro tiesu pārskatīšanas 2018. gadā piesēdētājus turpmāk vairs neievēlēs, bet iecels no profesionālo organizāciju ar plašāku pārstāvību (pamatojoties uz to pārstāvētajām grupām) izvirzītajiem kandidātiem. Viņus iecels uz 6 gadiem.

Tiesu iestādes, kas izskata krimināllietas

1. Asīzu tiesa (*La cour d'Assises*)

Asīzu tiesas kompetencē ietilpst iztiesāt smagus noziedzīgus nodarījumus (*crimes*) jeb vissmagākos noziegumus, par kuriem var piespriest brīvības atņemšanas sodu, kas ilgāks par 10 gadiem, vai mūža ieslodzījumu.

Šīs ir departamentu līmeņa tiesu iestādes, kuras nedarbojas pastāvīgi. To sēžu datumi tiek noteikti katru reizi, kad tas ir nepieciešams. Tomēr lielākajos departamentos tās darbojas gandrīz nepārtraukti.

Tiesas sastāvā ir 3 profesionāli tiesneši: priekšsēdētājs (palātas priekšsēdētājs vai apelācijas tiesas padomnieks), 2 profesionāli piesēdētāji (apelācijas tiesas padomnieki vai departamentu, kurā sasaukta asīzu tiesa, augstās instances tiesas maģistrāti), zvērinātie (izlozes kārtībā izvēlēti 6 pilsoņi). Pieaicinot zvērinātos, to sasauc arī kā asīzu tiesu nepilngadīgo lietās, ja jāiztiesā lietas par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījušas nepilngadīgas personas. Šajā gadījumā profesionālie piesēdētāji ir tiesneši nepilngadīgo lietās.

Atsevišķus smagus noziedzīgus nodarījumus, kas saistīti ar terorismu, militāro jomu vai narkotiku nelegālu apriti iztiesā asīzu tiesa, kuras sastāvā ir vienīgi profesionāli maģistrāti.

Prokuratūru pārstāv ģenerāladvokāts.

2. Krimināltiesā (*Le Tribunal correctionnel*)

Tiesas kompetencē ietilpst iztiesāt kriminālpārkāpumus (*délits*), t. i., sodāmus nodarījumus, par kuriem var piemērot brīvības atņemšanas sodu uz laiku līdz 10 gadiem vai naudas sodu, kas lielāks vai vienāds ar EUR 3750. Tā ir piesaistīta augstās instances tiesai. Principā tās sastāvā ietilpst 3 profesionāli tiesneši, izņemot gadījumu, ja tiesību akti pieļauj noziedzīgo nodarījumu iztiesāt vienam tiesnesim.

Prokuratūru pārstāv republikas prokurors vai viens no viņa aizstājējiem.

3. Policijas tiesa (*Le tribunal de police*)

Līdz 2017. gada 1. jūlijam tiesas kompetencē bija lietas par piektās pakāpes pārkāpumiem, un tā darbojās pie attiecīgās pirmās instances tiesas un bija tiesa viena tiesneša sastāvā, kurš bija attiecīgās pirmās instances tiesas tiesnesis. Pēc minētā datuma tiesas kompetencē ir lietas par visiem pārkāpumiem, tā darbojas pie augstās instances tiesas kā tiesa viena tiesneša sastāvā, kurš ir attiecīgās augstās instances tiesas tiesnesis.

Prokuratūru pārstāv republikas prokurors vai viens no viņa aizstājējiem.

4. Vietējā tiesa (*La juridiction de proximité*)

No 2017. gada 1. jūlija vietējā tiesa ir kompetenta iztiesāt pirmās līdz ceturtās pakāpes pārkāpumus. Tā darbojas pie attiecīgās pirmās instances tiesas. To vada vietējais tiesnesis un lietas tiek izskatītas viena tiesneša sastāvā.

Prokuratūras funkcijas parasti pilda policijas komisārs. Kopš 2017. gada 1. jūlija tā ir likvidēta, un tās kompetence ir nodota policijas tiesai, kura savukārt no minētā datuma ir piesaistīta augstās instances tiesai.

5. Speciālās piekritības tiesas (*Les juridictions spécialisées*)

Noteiktus sodāmus nodarījumus izskata specializētas tiesu iestādes, piemēram, jūrniecības lietu komercietas (*tribunaux maritimes commerciales*); pašlaik pastāv 6 šādas tiesas, un tās ir kompetentas iztiesāt noteiktus nodarījumus jūrniecības jomā.

Otrās instances tiesas

Apelācijas tiesa kā otrās instances tiesa izskata pirmā līmeņa tiesu iztiesātas lietas, kurās iesniegta pārsūdzība saistībā ar faktiskiem vai tiesiskiem jautājumiem.

Tās sastāvā ietilpst vienīgi profesionāli maģistrāti: pirmais priekšsēdētājs, palātu priekšsēdētāji un padomnieki (izņēmums attiecas vienīgi uz apelācijas asīzu tiesu, sk. turpmāk).

Katrā tiesā ir vairākas tiesu palātas (to skaits var atšķirties), turklāt dažas no tām ir specializētas palātas (civillietās, sociālās lietās, komercietās un krimināllietās).

Asīzu tiesas nolēmumus apelācijas kārtībā iztiesā cita Asīzu tiesa, kuru nozīmē Kasācijas tiesas Krimināllietu palāta. **Apelācijas asīzu tiesas** sastāvā ir 9 zvērinātie.

Darba nespējas un darba negadījumu apdrošināšanas tarifkācijas tiesa ir darba nespējas strīdu tiesu pārsūdzības instance. Tā gan pirmajā, gan pēdējā instancē skata lietas par strīdiem attiecībā uz apdrošināšanas pret nelaimes gadījumu darbā likmēm. Prokuratūru pārstāv ģenerālprokurors vai viens no viņa ģenerāladvokātiem vai ģenerālaizstājējiem.

No 2019. gada 1. janvāra arī šī tiesa tiks likvidēta.

Kasācijas tiesa (*Cour de cassation*)

Kasācijas tiesa ir augstākā tiesu iestāde tiesu sistēmā. Tā atrodas Parīzē. Tās uzdevumos ietilpst tiesu nolēmumu atbilstības tiesību aktiem pārbaude, neveicot atkārtotu faktu izvērtēšanu. Tā nav trešās instances tiesu iestāde, bet, **uzraugot tiesību aktu ievērošanu un taisnīgu tiesu**, tā nodrošina vienveidīgu judikatūru.

Šai tiesai citas tiesas var iesniegt lūgumu "sniegt atzinumu" par kāda jauna tiesību akta elementu, kas rada būtiskas grūtības un ir aktuāls vairākos strīdos. Lietu tā saņem ar **kasācijas pārsūdzību** no personas, attiecībā uz kuru pieņemts nolēmums, vai no prokuratūras.

Lietu tā saņem ar **kasācijas pārsūdzību** no personas, attiecībā uz kuru pieņemts nolēmums, vai no prokuratūras.

Ja tiesa uzskata, ka pārsūdzētais nolēmums ir pieņemts pretrunā ar tiesību aktiem, **tā nolēmumu atceļ**. Pēc tam lietu nosūta tiesu iestādei atkārtotai iztiesāšanai.

Pretējā gadījumā tā **pārsūdzību noraida**, līdz ar to tas nozīmē, ka apstrīdētais nolēmums ir galīgs.

Izņēmuma gadījumā tā nolēmumu **var atcelt, lietu nepārsūtīt tiesu iestādei**, ja sprieduma atcelšanai nav nepieciešams no jauna lemt par lietu pēc būtības.

Tā var arī pārskatīt civillietu pēc būtības, ja to pamato pareizas tiesvedības intereses, savukārt krimināllietās tā var atcelt spriedumu, lietu nepārsūtīt tiesu iestādei atkārtotai iztiesāšanai, un pati pieņemt lēmumu lietā, ja tā spēj nodrošināt atbilstīgu tiesiskumu, ņemot vērā tās tiesas konstatējumus, kura izskatīja lietu pēc būtības.

Kasācijas tiesa sastāv no vairākām palātām: trīs civillietu palātas, viena komercietu palāta, viena sociālo lietu palāta un viena krimināllietu palāta; katrā palātā darbojas profesionāli maģistrāti, priekšsēdētājs un padomnieki. Atkarībā no lietas būtības tiesas sēde var notikt jauktā sastāvā (*chambre mixte*, piedaloties vismaz trīs palātu maģistrātiem), vai pilnā sastāvā (*assemblée plénière*, piedaloties pirmajam priekšsēdētājam, priekšsēdētājam, katras palātas vecākajiem un pa tiesnesim no katras palātas).

Prokuratūru pārstāv **ģenerālprokurors** vai ģenerāladvokāti.

Juridiskās datubāzes

Juridiskās datubāzes Francijā ir publiski pieejamas tīmekļa vietnē. Tīmekļa vietnē [Légifrance](#) tiek apkopoti arī Kasācijas tiesas un apelācijas tiesu spriedumi:

datubāzē "CASS" – publicētie Kasācijas tiesas spriedumi,

datubāzē "INCA" – nepublicētie spriedumi un

datubāzē "CAPP" – apelācijas tiesu spriedumi.

Vai piekļuve datubāzei ir bezmaksas?

Jā, piekļuve datubāzei ir **bez maksas**.

Īss satura apraksts

Spriedumi pieejami franču valodā, bet **atsevišķi spriedumi** ir arī tulkoti **angļu, arābu un tradicionālajā ķīniešu (mandarīnu) valodā**.

Datubāzē "CASS" ir 120 000 nolēmumi, un ik gadu tiek pievienoti 2100 nolēmumi.

Datubāzē "INCA" ir 246 000 nolēmumi, un ik gadu tiek pievienoti 10 000 nolēmumi.

Datubāzē "CAPP" ir 19 000 nolēmumi, un ik gadu tiek pievienoti 20 000 nolēmumi.

Noderīgas saites

Tiesu kompetence — Francija

Lapa atjaunināta: 15/04/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Horvātija

Vispārējās piekritības tiesas ir municipālās un županiju tiesas.

Municipālās tiesas

izspriež strīdus un bezstrīdus lietas un lietas saistībā ar izpildi;

izspriež mantojuma lietas un zemesgrāmatu lietas un uztur zemesgrāmatas;

izspriež krimināllietas, izņemot tās, kuras saskaņā ar likumu pēc būtības ir citas tiesas jurisdikcijā;

izspriež administratīvo pārkāpumu lietas, izņemot tās, kuras saskaņā ar likumu pēc būtības ir citas struktūras jurisdikcijā;

izlemj par ārvalstu tiesu nolēmumu atzīšanu un izpildi, kā arī par citu struktūru lēmumu atzīšanu un izpildi, ja šādi lēmumi valstī, kurā tie pasludināti, ir līdzvērtīgi tiesas nolēmumiem;

veic uzdevumus, kas saistīti ar starptautisko juridisko palīdzību tiesvedībā, kura ir to jurisdikcijā;

iesaistās tiesu iestāžu sadarbībā ar ES dalībvalstīm jautājumos, kas ir to jurisdikcijā;

veic citus likumā paredzētus uzdevumus.

[Municipālās tiesas Horvātijas Republikā](#)

Županiju tiesas

izspriež apelācijas sūdzības par municipālo tiesu nolēmumiem, ja vien likumā nav paredzēts citādi;

izspriež lietas pirmajā instancē, ja to jurisdikcija ir paredzēta likumā;

veic izmeklēšanu un notāra disciplinārprocedūras disciplinārpārkāpumu lietās un izlemj par šādiem pārkāpumiem pirmajā instancē, ja tas paredzēts likumā;

izspriež apelācijas sūdzības par disciplinārprocedūras pieņemtiem lēmumiem saistībā ar notāru neprofesionālu rīcību, ja tas paredzēts likumā;

veic uzdevumus, kas saistīti ar starptautisko juridisko palīdzību tiesvedībā, kura ir to jurisdikcijā;

iesaistās starptautiskajā tiesu iestāžu sadarbībā ar ES dalībvalstīm jautājumos, kas ir to jurisdikcijā, izņemot administratīvo pārkāpumu lietas;

izpilda ārvalstu tiesu spriedumus krimināllietās;

veic citus likumā paredzētus uzdevumus.

[Županiju tiesas Horvātijas Republikā](#)

Lapa atjaunināta: 15/04/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Itālija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Itālijā.

Vispārējās piekritības tiesas – ievads

Vispārējā kompetence ir sadalīta šādi:

Civiltiesiskā jurisdikcija – tiesību juridiskā aizsardzība attiecībā starp privātpersonām vai starp privātpersonām un valsts pārvaldi – apstākļos, kad pārvalde, pildot savus pienākumus, pārkāpj personas subjektīvās tiesības.

Krimināltiesiskā jurisdikcija – tiesnešus uzaicina izlemt, vai prokurora uzsāktā krimināltiesvedība pret konkrēto personu ir pamatota.

Civiltiesvedību un krimināltiesvedību regulē divu atšķirīgu procesuālu noteikumu krājumi — **Civilprocesa kodekss** un **Kriminālprocesa kodekss**.

Krimināltiesvedību uzsāk vispārējās piekritības tiesas darbinieks, kas pilda prokurora amatu (skat. Konstitūcijas 107. panta pēdējo daļu).

Civillietas izskatīšanu pret otru subjektu (ko sauc par **atbildētāju**), pret kuru ceļ prasību, var uzsākt jebkura valsts vai privāta vienība (ko sauc par **prasītāju**).

Civiltiesiskā jurisdikcija

Miertiesneši (*giudici di pace*) ir goda tiesneši (*giudici onorari*), kas ir kompetenti **mazāk svarīgos jautājumos**.

Zemākās instances tiesas (*tribunali*) darbojas kā **pirmās instances tiesas** visos citos strīdos un kā **apelācijas tiesas**, kurās pārskata miertiesnešu nolēmumus.

Nepilngadīgo tiesas un **apelācijas tiesu nepilngadīgo lietu nodaļas** (*Tribunali per i Minorenni e Sezione per i Minorenni delle Corti di Appello*) ir kompetentas jautājumos saistībā ar nepilngadīgajiem, kuros nav kompetentas vispārējās piekritības tiesas.

Tiesas nodaļas un apelācijas tiesas, kas specializējas ar nodarbinātību saistītos jautājumos (*Sezione dei Tribunali e delle Corti di Appello specializzata per le controversie in materia di lavoro*).

Apelācijas tiesas (*Corti di Appello*) ir **otrās instances** tiesas.

Kasācijas tiesa (*Corte di Cassazione* jeb *Corte Suprema di Cassazione*), kas atrodas Romā, ir tiesu sistēmas augstākās instances tiesa, kura ir kompetenta vērtēt, vai citu tiesu nolēmumi ir tiesiski.

Krimināltiesiskā jurisdikcija

Miertiesneši (*Giudici di Pace*) ir goda tiesneši, kas ir kompetenti mazāk smagos pārkāpumos.

Tribunāli (*Tribunali*) ir pirmās instances tiesas visās krimināllietās, kas ir ārpus mirtiesu vai zvērināto tiesu kompetences, kā arī ir apelācijas tiesas pret mirtiesnešu spriedumiem.

Tiesas un **apelācijas tiesu nepilngadīgo lietu nodaļas** (*Tribunali per i Minorenni e Sezione per i Minorenni delle Corti di Appello*) ir pirmās un otrās instances tiesas pārkāpumos, ko veikušas nepilngadīgas personas.

Zvērināto tiesas (*Corti di Assise*) ir pirmās instances tiesas, kas ir kompetentas izskatīt vissmagākos noziegumus.

Apelācijas tiesas (*Corti di Appello*) ir otrās instances tiesas.

Zvērināto tiesu apelācijas tiesas (*Corti di Assise di Appello*) ir otrās instances tiesas apelācijai pret zvērināto tiesu spriedumiem.

Uzraudzības tiesas un birojs (*Tribunale di Sorveglianza e Ufficio di Sorveglianza*) regulē **brīvības atņemšanas sodu un naudas sodu** izpildi, kā arī tiesību ievērošanu kriminālsodu izpildē.

Kasācijas tiesa (*Corte di Cassazione*) ir Itālijas tiesa, kas nodarbojas ar tiesību pārkāpumu jautājumiem. Tās kompetencē ir izskatīt iebildumu pret jebkuras tiesas lēmumu bez apelācijas otrās instances tiesā – gan civilīetās, gan krimināllietās – vai pret personiskās brīvības ierobežojumiem.

Corte Suprema di Cassazione ir tiesu sistēmas augstākā tiesa. Saskaņā ar galveno 1941. gada 30. janvāra Tiesu likumu Nr. 12 (65. pantu) viena no šīs tiesas galvenajām funkcijām ir pierādīt „nodrošināt tiesību normu pareizu piemērošanu un to vienvērtīgu interpretāciju, kā arī vienotību ar valsts objektīvajām tiesībām un dažādu jurisdikciju robežu ievērošanu”. Tādejādi viena no svarīgākām šīs tiesas lomas iezīmēm ir tiesību vienveidošana – t. i., tā tiecas nodrošināt skaidrību tiesību interpretācijā.

Attiecībā uz lietu izskatīšanu trešajā instancē spēkā esošie noteikumi Augstākajai tiesai ļauj veikt lietas apstākļu izmeklēšanu tikai tad, ja tie jau ir izskatīti iepriekšējā tiesvedībā un tikai ja nepieciešams izvērtēt likumā pieļauto pamatojumu lūguma iesniegšanai Augstākajā tiesā.

Lapa atjaunināta: 18/01/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mūsu tulkoņi pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējušies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [el](#)

Parastās tiesas - Kipra

Kipras Republikā ir tikai divu līmeņu tiesas — Augstākā tiesa (*Ανώτατο Δικαστήριο*), kas otrajā instancē izskata visas pirmās instances tiesu nolēmumu pārsūdzības, kā arī šādas pirmās instances tiesas:

Administratīvā tiesa (*Διοικητικά Δικαστήρια*),

rajona tiesas (*Επαρχιακά Δικαστήρια*),

zvērināto tiesas (*Κακουργιοδικεία*),

ģimenes lietu tiesas (*Οικογενειακό Δικαστήριο*),

nomas pārraudzības tiesas (*Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων*),

darba strīdu tiesas (*Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών*),

Militārā tiesa (*Στρατοδικείο*).

Vispārējās piekrišanas tiesas — ievads

Augstākā tiesa

Augstākās tiesas sastāvā ir 13 tiesneši, un viens no tiem ir tiesas priekšsēdētājs. Augstākajai tiesai ir jurisdikcija turpmāk minētajās jomās.

Apelācijas tiesa (*Εφετείο*)

Augstākā tiesa izskata visas pārsūdzības pret to pirmās instances tiesu nolēmumiem, kurām ir jurisdikcija civilīetās un krimināllietās. Parasti pārsūdzības izskata trīs tiesneši. Pārsūdzības izskata, izmantojot pirmās instances lietu protokolus (īpašos izņēmuma gadījumos var arī uzklaut liecinieka liecību).

Īstenojot apelācijas jurisdikciju, Augstākā tiesa var apstiprināt, grozīt vai atcelt apstrīdēto nolēmumu vai izdot rīkojumu par lietas atkārtotu iztiesāšanu.

Administratīvo nolēmumu pārskatīšana

Augstākajai tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija izskatīt pārsūdzības, kas iesniegtas pret jebkuras tādas personas vai iestādes lēmumiem, darbību vai bezdarbību, kura īsteno administratīvas pilnvaras. Augstākā tiesa var anulēt izpildāmu administratīvu aktu, ja ar to ir pārsniegtas vai ļaunprātīgi izmantotas pilnvaras vai tas ir pretrunā tiesību aktiem vai Konstitūcijai.

Prerogatīvi rīkojumi (*Προνομιακά Εντάλματα*)

Augstākajai tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija šādu prerogatīvo rīkojumu izdošanā — *habeas corpus*, *mandamus*, *certiorari*, *quo warranto* — un aizlieguma rīkojumu izdošanā.

Jūras tiesības (*Ναυτοδικείου*)

Augstākajai tiesai ir pirmās instances un apelācijas tiesas jurisdikcija jūras tiesību lietās. Pirmās instances lietas izskata viens tiesnesis, bet pārsūdzības — tiesas plēnums.

Lūgumraksti saistībā ar vēlēšanām (*Εκλογοδικείου*)

Kā vēlēšanu tiesai Augstākajai tiesai ir ekskluzīva jurisdikcija izskatīt lūgumrakstus, kuri saistīti ar vēlēšanu tiesību aktu interpretāciju un piemērošanu.

Konstitucionālie jautājumi

Augstākā tiesa var lemt par jebkura tiesību akta atbilstību Konstitūcijai un risināt dažādu valsts iestāžu strīdus par pilnvarām un kompetenci. Augstākā tiesa lemj arī par to tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai, kurus, īstenojot savas konstitucionālās tiesības, lūdz pārskatīt Kipras Republikas prezidents.

Rajona tiesas (*Επαρχιακά Δικαστήρια*)

Rajona tiesas pirmajā instancē izskata visas civilīetās (izņemot jūras tiesību lietas) un krimināllietas, kas attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, kuri sodāmi ar brīvības atņemšanu līdz pieciem gadiem. Rajona tiesa ir katrā Kipras administratīvajā rajonā. Lietas izskata viens tiesnesis bez zvērinātajiem.

Zvērināto tiesas (*Κακουργιοδικεία*)

Zvērināto tiesas izskata tikai krimināllietas. Parasti tās izskata visnopietnākos gadījumus — noziedzīgus nodarījumus, kuri sodāmi ar brīvības atņemšanu uz laiku, kas pārsniedz piecus gadus. Katras zvērināto tiesas sastāvā ir trīs tiesneši. Lēmumus pieņem ar vairākuma balsojumu. Zvērinātie nepiedalās.

Juridiskās datubāzes

Oficiāla juridiskā datubāze vēl nav izveidota. Ir vairākas privātas juridiskās datubāzes, no kurām dažas piedāvā pakalpojumus reģistrētiem lietotājiem, bet citas ir brīvi pieejamas.

Šajās datubāzēs ir iekļauta informācija par tiesu nolēmumiem un primārajiem tiesību aktiem.

Saites

Kipras Augstākā tiesa

Lapa atjaunināta: 11/04/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Latvija

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Latvijā.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Tiesu vara Latvijas Republikā pieder **rajonu (pilsētu) tiesām, apgabaltiesām un Augstākajai tiesai.**

Civillietas un krimināllietas Latvijā izskata tiesās, kas sadalītas **trīs līmeņos**:

rajonu (pilsētu) tiesas;

apgabaltiesas;

Augstākā tiesa.

Tiesu darbības teritoriju noteic lēmums "Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām".

Rajonu (pilsētu) tiesas un to darbības teritorijas

Nr. p.k.	Tiesa	Administratīvi teritoriālā vienība
1.	Daugavpils tiesa Tiesu nami atrodas Daugavpilī, Krāslavā, Preiļos.	1.1. Aglonas novads
		1.2. Dagdas novads
		1.3. Daugavpils novads
		1.4. Daugavpils pilsēta
		1.5. Ilūkstes novads
		1.6. Krāslavas novads
		1.7. Līvānu novads
		1.8. Preiļu novads
		1.9. Riebiņu novads
		1.10. Vārkavas novads
2.	Kurzemes rajona tiesa Tiesu nami atrodas Liepājā, Kuldīgā, Saldū, Talsos, Ventspilī.	2.1. Aizputes novads
		2.2. Alsungas novads
		2.3. Brocēnu novads
		2.4. Dundagas novads
		2.5. Durbes novads
		2.6. Grobiņas novads
		2.7. Kuldīgas novads
		2.8. Liepājas pilsēta
		2.9. Mērsraga novads
		2.10. Nīcas novads
		2.11. Pāvilostas novads
		2.12. Priekules novads
		2.13. Rojas novads
		2.14. Rucavas novads
		2.15. Saldus novads
		2.16. Skrundas novads
		2.17. Talsu novads
		2.18. Vaiņodes novads
		2.19. Ventspils novads
		2.20. Ventspils pilsēta
3.	Rēzeknes tiesa Tiesu nami atrodas Rēzeknē, Balvos, Ludzā.	3.1. Baltinavas novads
		3.2. Balvu novads
		3.3. Ciblas novads
		3.4. Kārsavas novads
		3.5. Ludzas novads
		3.6. Rēzeknes novads
		3.7. Rēzeknes pilsēta
		3.8. Rugāju novads

		3.9. Vijakas novads
		3.10. Vijānu novads
		3.11. Zilupes novads
4.	Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa	darbības teritorija atbilst: 4.1. Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētai
5.	Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa	darbības teritorija atbilst: 5.1. Rīgas Kurzemes rajonam, 5.2. Rīgas Zemgales priekšpilsētai
6.	Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa	darbības teritorija atbilst: 6.1. Rīgas Centra rajonam, 6.2. Rīgas Ziemeļu rajonam, 6.3. Rīgas Vidzemes priekšpilsētai
7.	Rīgas rajona tiesa Tiesu nami atrodas Rīgā, Jūrmalā, Siguldā.	7.1. Ādažu novads 7.2. Babītes novads 7.3. Baldones novads 7.4. Carnikavas novads 7.5. Garkalnes novads 7.6. Inčukalna novads 7.7. Jūrmalas pilsēta 7.8. Krimuldas novads 7.9. Ķekavas novads 7.10. Mālpils novads 7.11. Mārupes novads 7.12. Olaines novads 7.13. Ropažu novads 7.17. Salaspils novads 7.15. Saulkrastu novads 7.16. Sējas novads 7.17. Siguldas novads 7.18. Stopiņu novads
8.	Vidzemes rajona tiesa Tiesu nami atrodas Valmierā, Alūksnē, Cēsīs, Gulbenē, Limbažos, Madonā, Valkā.	8.1. Alojās novads 8.2. Alūksnes novads 8.3. Amatas novads 8.4. Apes novads 8.5. Beverīnas novads 8.6. Burtnieku novads 8.7. Cesvaines novads 8.8. Cēsu novads 8.9. Ērgļu novads 8.10. Gulbenes novads 8.11. Jaunpiebalgas novads 8.12. Kocēnu novads 8.13. Limbažu novads 8.14. Līgatnes novads 8.18. Lubānas novads 8.16. Madonas novads 8.17. Mazsalacas novads 8.18. Naukšēnu novads 8.19. Pārgaujas novads 8.20. Priekulju novads 8.21. Raunas novads 8.22. Rūjienas novads 8.23. Salacgrīvas novads 8.24. Smiltenes novads 8.28. Strenču novads 8.26. Valkas novads 8.27. Valmieras pilsēta 8.28. Varakļānu novads 8.29. Vecpiebalgas novads
9.	Zemgales rajona tiesa	9.1. Aizkraukles novads 9.2. Aknīstes novads

Tiesu nami atrodas Jelgavā, Aizkrauklē, Bauskā, Dobelē, Jēkabpilī, Ogrē, Tukumā.	9.3. Auces novads
	9.4. Bauskas novads
	9.5. Dobeles novads
	9.6. Engures novads
	9.7. Iecavas novads
	9.8. Ikšķiles novads
	9.9. Jaunjelgavas novads
	9.10. Jaunpils novads
	9.11. Jelgavas novads
	9.12. Jelgavas pilsēta
	9.13. Jēkabpils novads
	9.14. Jēkabpils pilsēta
	9.15. Kandavas novads
	9.19. Kokneses novads
	9.17. Krustpils novads
	9.18. Ķeguma novads
	9.19. Lielvārdes novads
	9.20. Neretas novads
	9.21. Ogres novads
	9.22. Ozolnieku novads
	9.23. Pļaviņu novads
	9.24. Rundāles novads
	9.25. Salas novads
	9.29. Skrīveru novads
	9.27. Tērvetes novads
	9.28. Tukuma novads
	9.29. Vecumnieku novads
	9.30. Viesītes novads

Apgabaltiesas un to darbības teritorijas

Nr. p.k.	Apgabaltiesa	Rajona (pilsētas) tiesai atbilstošā darbības teritorija
1.	Kurzemes apgabaltiesa	1.1. Kurzemes rajona tiesa
2.	Latgales apgabaltiesa	2.1. Daugavpils tiesa 2.2. Rēzeknes tiesa
3.	Rīgas apgabaltiesa	3.1. Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 3.2. Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa 3.3. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 3.4. Rīgas rajona tiesa
4.	Vidzemes apgabaltiesa	4.1. Vidzemes rajona tiesa
5.	Zemgales apgabaltiesa	5.1. Zemgales rajona tiesa
6.	Administratīvā apgabaltiesa	6.1. Administratīvā rajona tiesa

Administratīvās lietas tiesās izskata:

Administratīvā rajona tiesa (tiesu nami atrodas Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Rēzeknē un Valmierā),

Administratīvā apgabaltiesa,

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments.

Administratīvās apgabaltiesas un Administratīvās rajona tiesas darbības teritorija ir visa Latvijas administratīvā teritorija. Administratīvajai rajona tiesai ir pieci tiesu nami (katram tiesu apgabalam viens) - Rīgā, Jelgavā, Rēzeknē, Valmierā un Liepājā.

Lietu piekrišana tiesām

Saskaņā ar [Kriminālprocesa likumu](#) rajona (pilsētas) tiesa izskata visas krimināllietas kā pirmās instances tiesa. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai kā pirmās instances tiesai ir piekrišanas krimināllietas, kuru materiālos iekļauti valsts noslēpumu saturoši objekti. Apelācijas kārtībā pārsūdzētu rajona (pilsētas) tiesas nolēmumu izskata apgabaltiesa kā apelācijas instances tiesa. Kasācijas kārtībā pārsūdzētu jebkuras tiesas nolēmumu izskata Augstākās tiesas Krimināllietu departaments kā kasācijas instances tiesa. Rajona (pilsētas) tiesā krimināllietas izskata tiesnesis vienpersoniski. Ja krimināllietā ir sevišķi sarežģīta, pirmās instances tiesas priekšsēdētājs var noteikt tās koleģiālu iztiesāšanu – triju pirmās instances tiesas tiesnešu sastāvā. Apelācijas un kasācijas instances tiesā krimināllietu iztiesā koleģiāli.

Saskaņā ar [Civilprocesa likumu](#) tiesai pakļautās lietas pirmajā instancē izskata rajona (pilsētas) tiesa, izņemot tās lietas, kuras saskaņā ar likumu izskata apgabaltiesa. Rajona (pilsētas) tiesas zemesgrāmatu nodaļa izskata pieteikumus par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu un saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā. Apgabaltiesa kā pirmās instances tiesa izskata šādas lietas:

lietas, kurās ir strīds par īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu, izņemot laulāto mantas dalīšanu;

lietas par patenttiesību, preču zīmju un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību;

lietas par kredītiestāžu maksātnespēju un likvidāciju.

Saskaņā ar Civilprocesa likumu, ja lietā savienoti vairāki prasījumi, no kuriem vieni piekrīt rajona (pilsētas) tiesas izskatīšanai, bet citi – apgabaltiesas izskatīšanai, vai arī rajona (pilsētas) tiesā pieņemta pretprasība, kas piekrīt izskatīšanai apgabaltiesā, lietu izskata apgabaltiesā. Rīgas apgabaltiesai kā

pirmās instances tiesai ir piekritīgas civillietas, kuru materiālos ir iekļauts valsts noslēpuma objekts. Pirmās instances tiesā civillietu izskata tiesnesis vienpersoniski, apelācijas un kasācijas instances tiesā – koleģiāli.

Administratīvo pārkāpumu lietas tiesās izskata rajonu (pilsētu) tiesas un apgabaltiesas, kam piekrit civillietas un krimināllietas. Atbilstoši [Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksam](#) augstākās iestādes pieņemtu lēmumu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā. Rajona (pilsētas) tiesneša nolēmumu var pārsūdzēt, ja tas tieši noteikts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, apgabaltiesā. Apelācijas instances nolēmums administratīvā pārkāpuma lietā nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Saskaņā ar [Administratīvā procesa likumu](#) administratīvo lietu pirmajā instancē izskata Administratīvās rajona tiesas tiesu namā, ja likumā nav noteikts citādi. Ja lietu kā pirmās instances tiesa izskata Administratīvā rajona tiesa un tai ir nepieciešams pārbaudīt informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, šādu lietu izskata Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā. Ja likums noteic, ka administratīvo lietu kā pirmās instances tiesa izskata nevis Administratīvā rajona tiesa, bet gan Administratīvā apgabaltiesa vai Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, pieteikumu tiesai iesniedz attiecīgi Administratīvajā apgabaltiesā vai Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā. Par pirmās instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt apelācijas sūdzību, izņemot gadījumu, kad likumā paredzēts, ka spriedums nav pārsūdzams vai ir pārsūdzams, iesniedzot kasācijas sūdzību. Tādu Administratīvās rajona tiesas spriedumu, kas nav stājies spēkā, var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā. Apelācijas instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt kasācijas kārtībā, ja tiesa pārkāpusi materiālo vai procesuālo tiesību normas vai, izskatot lietu, pārsniegusi savas kompetences robežas. Pirmās instances tiesā administratīvo lietu izskata tiesnesis vienpersoniski vai koleģiāli, apelācijas un kasācijas instances tiesā – koleģiāli.

Saskaņā ar [Patentu likumu](#) Rīgas apgabaltiesa kā pirmās instances tiesa civilprocesuālā kārtībā izskata šādas ar izgudrojumu tiesisko aizsardzību saistītas lietas:

par tiesību atjaunošanu uz patentu;

par patenta atzīšanu par spēkā neesošu;

par iepriekšlietošanas tiesībām;

par patenta nelikumīgu izmantošanu (patenta pārkāpumu);

par patenta pārkāpuma neesamības fakta konstatēšanu;

par licences piešķiršanu, licences līguma noteikumiem vai to izpildi;

par tiesībām uz kompensāciju sakarā ar neiespējamību atklāti izmantot izgudrojumu.

Saskaņā ar [Dizainparaugu likumu](#) Rīgas apgabaltiesa kā pirmās instances tiesa izskata šādus strīdus, kas saistīti ar dizainparaugu tiesisko aizsardzību:

par tiesību atzīšanu uz dizainparaugu;

par dizainparauga reģistrācijas atzīšanu par spēkā neesošu;

par dizainparauga nelikumīgu izmantošanu (dizainparauga pārkāpumu);

par licences piešķiršanu, licences līguma noteikumiem vai to izpildi.

Augstākās tiesas sastāvā ir Civillietu departaments, Krimināllietu departaments, Administratīvo lietu departaments un Civillietu tiesu palāta. Tiesu palāta ir apelācijas instance lietās, kuras izskatījušas apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas. Augstākās tiesas Civillietu departaments, Krimināllietu departaments un Administratīvo lietu departaments ir kasācijas instance visās lietās, kuras izskatījušas rajonu (pilsētu) tiesas un apgabaltiesas, kā arī ir pirmā instance lietās par Valsts kontroles padomes lēmumiem, kas pieņemti Valsts kontroles likuma 55.panta kārtībā. Tiesas palāta lietas izskata koleģiāli trīs tiesnešu sastāvā, Augstākās tiesas departaments – trīs tiesnešu sastāvā vai likumā noteiktajos gadījumos – paplašinātā tiesnešu sastāvā.

Zemesgrāmatu nodaļu tiesneši zemesgrāmatās ieraksta nekustamos tpašumus un nostiprina ar tiem saistītās tiesības un izskata pieteikumus par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu un saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā. Zemesgrāmatu nodaļu tiesnešiem ir rajona (pilsētas) tiesnešiem noteiktais tiesiskais statuss. Saskaņā ar [Zemesgrāmatu likumu](#) Zemesgrāmatu nodaļu **darbības rajoni** atbilst rajonu (pilsētu) tiesu darbības teritorijām, izņemot Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas darbības rajonu, kurš atbilst Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas, Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas un Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas darbības teritorijai, bet Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas darbības rajons atbilst Rīgas rajona tiesas un Siguldas tiesas darbības teritorijai.

Juridiskās datubāzes

Datubāzes nosaukums un URL

[Latvijas tiesu portāls](#)

[Latvijas tiesu e-pakalpojumu vietne](#)

[Augstākās tiesas mājaslapa](#)

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve ir **bez maksas**.

Datubāzes saturs īsumā

Latvijas Tiesu portālā pieejama vispārējā aktuālā informācija par tiesām Latvijā.

Latvijas Tiesu e-pakalpojumu vietnē iespējams piekļūt anonimizēto tiesu nolēmumu datu bāzei, elektroniski sekot līdzi tiesvedības gaitai, iesniegt tiesā e-iesniegumu, aprēķināt ar tiesvedību un maksas pakalpojumiem saistītās izmaksas nodevu kalkulatorā, saņemt un aizpildīt e-veidlapas, kā arī piekļūt citiem tiesu e-pakalpojumiem.

Augstākās tiesas mājaslapā pieejams Judikatūras nolēmumu arhīvs, kurā ievietoti aktuāli Augstākās tiesas nolēmumi, kā arī tiesu prakses apkopojumi.

Informāciju skatīt Judikatūras sadaļā.

Papildu informācija

Latvijas Tiesu portālā publicēta informācija, kā arī Augstākās tiesas portālā publicētie Augstākās tiesas nolēmumi un tiesu prakses apkopojumi šobrīd pieejama vienīgi latviešu valodā.

Lapa atjaunināta: 28/01/2022

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Lietuva

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Lietuvā.

Vispārējās piekritības tiesas – ievads

Lietuvā ir 56 **vispārējās piekritības** tiesa:

Lietuvas Augstākā tiesa (*Lietuvos Aukščiausioji Teismas*);

Lietuvas Apelācijas tiesa (*Lietuvos apeliacinis teismas*);

5 reģionālās tiesas (*apygardos teismai*);

49 apgabaltiesas (*apylinkės teismai*).

Lietuvas Augstākā tiesa

Lietuvas Augstākā tiesa ir vienīgā **kasācijas** (pēdējās instances) tiesa, kas pārskata spēkā esošus vispārējās piekritības tiesu spriedumus, lēmumus, nolēmumus un pavēles.

Tiesa ir izstrādājusi vienotu tiesas praksi likumu un citu tiesību aktu interpretēšanai un piemērošanai.

Plašāka informācija ir pieejama Augstākās tiesas tīmekļa vietnē.

Lietuvas Apelācijas tiesa

Apelācijas tiesā var pārsūdzēt reģionālo tiesu (kā pirmās instances tiesu) spriedumus. Tiesa arī izskata prasības par ārvalstu vai starptautisku tiesu lēmumu un ārvalstu vai starptautisku šķīrējtiesu lēmumu atzīšanu un izpildi Lietuvas Republikā, kā arī veic citus pienākumus, kuri ietilpst tās jurisdikcijā saskaņā ar likumu.

Apelācijas tiesas **priekšsēdētājs** likumā noteiktajā kārtībā organizē un pārrauga apgabaltiesu un to tiesnešu administratīvo darbu.

Plašāka informācija ir pieejama [Apelācijas tiesas](#) tīmekļa vietnē.

Reģionālās tiesas

Reģionālā tiesa ir pirmās instances tiesa krimināllietām un civillietām, kas ietilpst tās jurisdikcijā saskaņā ar likumu. Tiesa arī izskata apelācijas sūdzības, kas iesniegtas pret apgabaltiesas spriedumiem, lēmumiem, nolēmumiem un pavēlēm.

Reģionālās tiesas **priekšsēdētājs** likumā noteiktajā kārtībā organizē un pārrauga apgabaltiesu un to tiesnešu administratīvo darbu tiesas jurisdikcijā.

Apgabaltiesas

Apgabaltiesa ir pirmās instances tiesa šādām lietām:

krimināllietām;

civillietām;

lietām, kas saistītas ar administratīviem pārkāpumiem (kuri ietilpst tās jurisdikcijā saskaņā ar likumu);

lietām, kas ietilpst zemesgrāmatu tiesnešu jurisdikcijā;

lietām, kas saistītas ar nolēmumu un spriedumu izpildi.

Apgabaltiesas tiesnesis veic arī pirmstiesas tiesneša un izpildes uzraudzības tiešsa funkcijas, kā arī pilda citus pienākumus, kas apgabaltiesai jāveic saskaņā ar likumu.

Lapa atjaunināta: 18/02/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešu kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [fr](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Parastās tiesas - Luksemburga

Šajā sadaļā sniegts pārskats par Luksemburgas vispārējās piekritības tiesām.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Konstitūcija paredz, ka tiesas īsteno tiesu varu un piemēro vispārējus un vietēja mēroga noteikumus un rīkojumus tikai atbilstoši tiesību normām.

Vispārējās piekritības tiesas

Augstākā tiesa

Uz tiesu sistēmas hierarhiski augstākā pakāpiena atrodas Augstākā tiesa (*Cour supérieure de justice*), kas ietver **Kasācijas tiesu** (*Cour de cassation*) un **Apelācijas tiesu** (*Cour d'appel*), kā arī **Ģenerālprokuratūru** (*Parquet général*).

Kasācijas tiesā ir viena palāta, kuras sastāvā ir pieci tiesneši. Šajā tiesā galvenokārt izskata **kasācijas sūdzības vai prasības par atcelšanu** attiecībā uz Apelācijas tiesas palātu nolēmumiem un spriedumiem, kas pieņemti pēdējā instancē. Procesā kā pārstāvim obligāti jāpiedalās advokātam.

Apelācijas tiesā ir desmit palātas, un katras palātas sastāvā ir trīs tiesneši. Tās izskata civillietas, komercietas, krimināllietas, kā arī lietas, par kurām lemj darba tiesas abos valsts tiesu apgabalos. Advokāta īstenošana pārstāvība ir obligāta visās lietās, izņemot krimināllietas un pagaidu noregulējuma lietas (*référé*). Apelācijas tiesas Krimināllietu palāta izskata apgabaltiesas (*Tribunal d'Arrondissement*) krimināllietu palātas spriedumu pārsūdzības. Šīs palātas sastāvā ir pieci tiesneši.

Apgabaltiesas

Luksemburgā ir **divi tiesu apgabali** (*arrondissements judiciaires*), un katrā no tiem darbojas viena apgabaltiesa. Viena atrodas Luksemburgā, otra — Dīkiršā.

Abas apgabaltiesas sastāv no nodaļām, kuru sastāvā ir trīs tiesneši. Katrā apgabaltiesā ir arī **prokuratūra**, kuras sastāvā ir valsts prokurors (*Procureur d'Etat*) un viņa vietnieki (*substituts*). Katras apgabaltiesas **izmeklētājtiesneši** (*juges d'instruction*) ir atbildīgi par nopietnāku noziedzīgu nodarījumu (*affaires criminelles* un *affaires correctionnelles*) pirmstiesas izmeklēšanas vadību.

Civillietās un komercietās apgabaltiesai ir **vispārējās piekritības tiesas funkcijas** — tā izskata visas lietas, izņemot tās, kuras, ņemot vērā lietas būtību vai prasījuma summu, ir nepārprotami piekritīgas citai tiesai.

Tās **kompetencē** ir lietas, kurās prasījuma summa ir lielāka par 10 000 EUR.

Tai ir **ekskluzīva jurisdikcija** lietās, kuras to būtības dēļ ir konkrēti tai nozīmētas ar tiesību aktiem. Vienīgi apgabaltiesai ir piekritīgas prasības par ārvalstu tiesu spriedumu un ārvalstu amatpersonu pieņemtu tiesību aktu izpildi. Apgabaltiesas izskata arī bezstrīdus lietas, piemēram, par adopciju, aizgādību, vecāku varas izbeigšanu utt.

Apgabaltiesa izskata arī to spriedumu **pārsūdzības**, kuri pirmajā instancē pieņemti mirtiesā, kas atrodas attiecīgās apgabaltiesas apgabalā.

Procesu apgabaltiesā parasti sāk ar tiesas rīkojumu (*assignation*), ko atbildētājam oficiāli nodod tiesu izpildītājs.

Apgabaltiesu priekšsēdētāji vai tiesneši, kuri tos aizvieto, izskata pagaidu noregulējuma pieprasījumus steidzamās lietās — gan civillietās, gan komercietās.

Apgabaltiesu krimināllietu jurisdikciju īsteno to **krimināllietu palātas** (*chambre criminelle ou correctionnelle*). Tām ir jurisdikcija visās lietās, kas saistītas vidēji smagiem noziegumiem (*délits*) un sevišķi smagiem noziegumiem (*crimes*) un ko tām nodod Pirmstiesas palāta (*Chambre du conseil*) vai Apelācijas tiesas Pirmstiesas palāta. Apsūdzētajam jāstājas tiesas priekšā personīgi, izņemot gadījumus, kad par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu var piemērot tikai naudas sodu. Šajā gadījumā apsūdzētā pārstāvību var uzticēt advokātam.

Parasti apgabaltiesā ir obligāti nepieciešama advokāta īstenota pārstāvība, taču tiesību akti paredz dažus izņēmumus, piemēram, ja apgabaltiesa izskata komercietu vai pagaidu noregulējuma lietu, tad puses pašas var sevi pārstāvēt.

Miertiesas

Valstī darbojas **trīs miertiesas** (*justices de paix*): viena Luksemburgas pilsētā, viena Ešā pie Alzetes (Luksemburgas tiesu apgabals) un viena Dīkiršā (Dīkiršas tiesu apgabals).

Miertiesai ir piekritīgas visas tās **civillietas un komercietas**, kas ir tās jurisdikcijā saskaņā ar jauno Civilprocesa kodeksu vai citiem tiesību aktiem. Civillietās ar prasījuma summu līdz 2000 EUR miertiesas **spriedums ir galīgs**, bet civillietās ar prasījuma summu līdz 10 000 EUR miertiesas spriedumu **var pārsūdzēt**. Miertiesas izskata dažādas lietas, piemēram, parāda piedziņas lietas, kas ir saistītas ar darba algas, pensijas vai citu periodisku ienākumu apķīlāšanu, kā arī lemj par apķīlātās summas sadali neatkarīgi no parāda apmēra.

Parasti lietu miertiesā sāk, izdodot pavēsti (*citation*), ko oficiāli nodod tiesas izpildītājs. Atsevišķas lietas ierosina, iesniedzot prasību tiesas kancelejā (*greffe*). Lietas izskatīšanā miertiesā puses piedalās personīgi vai tās tiek pārstāvētas. Pusi var pārstāvēt advokāts, laulātais, ar asins vai svainības saitēm saistīts radnieks ar augšupēju radniecību taisnā līnijā, ar asins vai svainības saitēm saistīts radnieks ar radniecību sānu līnijā līdz trešajai pakāpei (ieskaitot) vai persona, kas strādā tikai attiecīgās puses labā vai ir šīs personas uzņēmuma darbinieks.

Krimināllietās miertiesas darbojas arī kā **policijas tiesa**. Veicot šo funkciju, miertiesas izskata lietas par mazāk smagiem noziedzīgiem nodarījumiem (*contraventions* vai *infractions*), par kuru izdarīšanu soda ar naudas sodu no 25 līdz 250 EUR apmērā, kā arī lietas par vidēji smagiem noziegumiem (*délits*), kuras policijas tiesai nodod Pirmstiesas palāta (*Chambre du Conseil*).

Policijas tiesa izskata arī lietas par mazāk smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuru izdarīšanu paredzētais sods ir smagāks nekā policijas tiesas jurisdikcijā parasti nosakāmais sods, ja šāda jurisdikcija tai ir piešķirta ar tiesību aktiem. Policijas tiesas spriedumus vienmēr ir iespējams pārsūdzēt.

Apelācijas sūdzību var iesniegt 40 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas vai — aizmuguriska sprieduma gadījumā — no dienas, kad spriedums ir oficiāli nodots personai vai kad tas oficiāli nogādāts personas dzīvesvietā. Pārsūdzību izskata apgabaltiesa (*Tribunal d'Arrondissement*).

Katrai miertiesai ir jurisdikcija darba strīdu izšķiršanā, un tā ir kompetenta izskatīt strīdus, kas attiecas uz darba līgumiem vai mācekļības līgumiem. Šajās lietās pārsūdzības iesniedz Augstākajā tiesā.

Juridiskās datubāzes

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve datubāzei ir **bez maksas**.

Īss satura apraksts

Skatīt [vispārējās piekritības tiesu tīmekļa vietni](#).

Skatīt [administratīvo tiesu tīmekļa vietni](#).

Saites

[Tieslietu ministrija](#)

Lapa atjaunināta: 17/04/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Ungārija

Šajā nodaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Ungārijā.

Vispārējās piekritības tiesas – ievads

Civillās tiesvedības sistēma

Pirmās instances tiesas

Rajonu tiesas un vispārējās tiesas

Rajonu tiesas (*Járásbírószékek*) izskata visas lietas, kas saskaņā ar tiesību aktiem nav vispārējo tiesu kompetencē.

Vispārējās tiesas (*törvényszékek*) pirmajā instancē izskata šādas lietas:

prasības par īpašumtiesībām, kurās prasības summa pārsniedz 30 miljonus Ungārijas forintu (aptuveni EUR 106 000), izņemot, ja prasība ir iesniegta kopā ar laulības šķiršanas pieteikumu;

lietas par autortiesībām un saistītām tiesībām, kā arī rūpnieciskā īpašuma tiesību aizsardzību;

prasības par tāda kaitējuma atlīdzināšanu, kurus nodarījušas personas, kuras rīkojas oficiālā statusā saskaņā ar valsts pārvaldes pilnvarām;

prasības, kas saistītas ar preču starptautiskajiem pārvadājumiem vai pārvadājuma līgumiem;

prasības izpildīt civiltiesību prasības, kas rodas personisku tiesību aizskārumu rezultātā, tostarp prasības par kompensāciju par šādu aizskārumu, ja tas nodarīts ar šādu prasību vai tās laikā;

ar vērtspapīriem saistītas prasības;

prasības par neslavas celšanu;

noteiktus tiesību aktos norādītus komerciesību strīdus:

prasības par lēmuma atcelšanu, ar ko reģistrēts uzņēmums;

prasības noteikt, ka dibināšanas līgums vai biedrības statūti nav spēkā, vai novērst to spēkā stāšanos;

prasības pārskatīt uzņēmumu asociāciju lēmumus;

prasības saistībā ar dalību asociācijās – starp dalībniekiem (bijušajiem dalībniekiem) un uzņēmumu asociācijām, kā arī starp dalībniekiem (bijušajiem dalībniekiem);

prasības par būtiskas līdzdalības iegūšanu;

prasības saistībā ar izmaiņām noteikumos par ierobežotas atbildības akciju turētāju atbildību;

noteiktas prasības saistībā ar reģistrētām organizācijām, kas nav kvalificējas kā uzņēmumu apvienības;

prasības, ko pret šīm organizācijām ceļ par to tiesisko uzraudzību atbildīgās iestādes;

prasības saistībā ar dalību organizācijās – starp dalībniekiem (bijušajiem dalībniekiem) un uzņēmumu apvienībām, kā arī starp dalībniekiem (bijušajiem dalībniekiem);

prasības par finansēšanas līgumiem, kas noslēgti ar veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem;

prasības par faktu atzīšanu lietās, kurās prasības priekšmeta vērtība pārsniedz iepriekš minēto apmēru;

prasības par negodīgiem līgumu noteikumiem;

prasības atlīdzināt kaitējumu, kas radīts saistībā ar pušu tiesībām uz taisnīgu un savlaicīgu lietas izskatīšanu tiesā;

prasības, kas ar tiesību aktiem nodotas vispārējo tiesu kompetencē;
ja viens no prasītājiem ir vispārējās tiesas kompetencē, lietu izskata vispārējā tiesa.

Otrās instances tiesas

Vispārējās tiesas (*törvényszékek*): izskata rajonu tiesu pirmās instances kompetencē ietilpstošas lietas, kā arī administratīvo un darba tiesu izskatītās lietas.

Reģionālās apelācijas tiesas (*ítélőtáblák*): izskata vispārējo tiesu pirmās instances kompetencē ietilpstošas lietas.

Kūrija (*Kúria*): izskata lietas, ko tai nodod reģionālās apelācijas tiesas. Izskata arī lietas, kurās nolēmumu pirmajā instancē ir pieņēmusi vispārējā tiesa un kurās iesaistītās puses un to likumīgie pārstāvji kopīgi pieprasa lietas izskatīšanu Kūrijā – gadījumos, kad apelācija pamatota ar materiālo tiesību pārkāpumu. Prasības par īpašumtiesībām Kūrija var izskatīt tikai gadījumos, kad prasījuma apmērs pārsniedz HUF 5 000 000 (aptuveni EUR 1840). Kūrija turklāt pieņem nolēmumus par ierosinājumiem veikt pārbaudi (*felülvizsgálati kérelem*).

Tiesu sastāvs

Pirmās instances tiesas sastāvā parasti ir **viens tiesnesis**, bet tiesību aktos paredzētu lietu izskatīšanai tiesas sastāvā ir **viens profesionāls tiesnesis** un **divi piesēdētāji**, kas veido **trīs locekļu kolēģiju**. Piesēdētājiem procesā ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā profesionālajam tiesnesim. Tomēr tikai profesionālie tiesneši ir tiesīgi izskatīt lietas viena tiesneša sastāvā un darboties kā kolēģiju priekšsēdētāji.

Otrās instances tiesu (vispārējo tiesu un reģionālo apelācijas tiesu) sastāvā ir **trīs profesionāli tiesneši**.

Kūrija lietas **pārsūdzības** kārtībā izskata **trīs** (bet noteiktos gadījumos, kad tas pamatots ar lietas sarežģīto raksturu, **piecu**) **profesionālu tiesnešu** sastāvā.

Tiesas piekritība

Vispārējā piekritība: Ja lieta nav ekskluzīvi piekritīga nevienai citai tiesai, lietu izskata tiesa, kurai tā ir piekritīga pēc atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas.

Tiesību aktos ir noteikti papildu noteikumi par piekritību (piem., ja nav pastāvīgas adreses, piekritību nosaka pēc atbildētāja dzīvesvietas).

Papildus vispārējiem piekritības noteikumiem tiesību aktos turklāt ir paredzēti īpaši piekritības pamati (alternatīvā piekritība, ekskluzīvā piekritība).

Pēc **alternatīvās piekritības** gadījumos, kad nav norādīta ekskluzīva piekritība, prasības pieteicējs var pēc savas izvēles sākt tiesvedību tiesību aktos norādītā citā tiesā, nevis vispārējās piekritības tiesā (piem., prasības par bērna aizgādības tiesībām var celt arī tiesā, kurai ir piekritība pēc bērna pastāvīgās dzīvesvietas, un prasības par kaitējuma atlīdzību var celt arī tiesā, kurai ir piekritība pēc vietas vai apgabala, kur tika radīts kaitējums u.t.t.).

Pēc **ekskluzīvās piekritības** lietu var izskatīt tikai konkrētā tiesā.

Krimināllietu tiesvedības sistēma

Pirmās instances tiesas

Kriminālprocess parasti ir **rajonu tiesu** kompetencē.

Tomēr **vispārējās tiesas** ir tiesīgas izskatīt šādas lietas:

noziedzīgi nodarījumi, par kuriem piemēro cietumsodu līdz 15 gadiem vai mūža ieslodzījumu;

noziedzīgi nodarījumi pret valsti (Kriminālkodeksa X sadaļa);

noziegumi pret cilvēci (Kriminālkodeksa XI sadaļa);

sazvērestība, lai izdarītu slepkavību, nonāvēšana (Kriminālkodeksa 166. panta 3. un 4. daļa), slepkavība, kas izdarīta stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī (Kriminālkodeksa 167. pants), smagi miesas bojājumi, kas bīstami dzīvībai vai izraisa nāvi (Kriminālkodeksa 170. panta 6. daļa un 7. daļas trešais teikums), nolauptšana (Kriminālkodeksa 175.A pants), cilvēku tirdzniecība (Kriminālkodeksa 175.B pants), noziedzīgi nodarījumi, ar ko pārkāpj medicīniskās ierīkšanās un pētniecības noteikumus un tiesības uz medicīnisko pašnoteikšanos (Kriminālkodeksa XII sadaļas II nodaļa);

noziedzīgi nodarījumi pret vēlēšanu, referendumu, tautas iniciatīvu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu norises kārtību (Kriminālkodeksa 211. pants), klasificētu datu ļaunprātīga izmantošana (Kriminālkodeksa XV sadaļas III nodaļa), amatnoziegumi (Kriminālkodeksa XV sadaļas IV nodaļa), vardarbība pret personu, kas ir starptautiski aizsargāta (Kriminālkodeksa 232. pants), ieslodzīto dumpji (Kriminālkodeksa 246. pants), starptautiskas tiesas darbības traucēšana (Kriminālkodeksa 294.B pants), noziegumi pret (starptautisko) tiesu varu (Kriminālkodeksa XV sadaļas VII un VIII nodaļa);

terorisms (Kriminālkodeksa 261. pants), starptautisko ekonomisko ierobežojumu pārkāpšana (Kriminālkodeksa 261.A pants), gaisa, dzelzceļa, jūras vai sauszemes transportlīdzekļu vai liela preču apjoma pārvadāšanai piemērotu transportlīdzekļu sagrābšana (Kriminālkodeksa 262. pants), līdzdalība noziedzīgā organizācijā (Kriminālkodeksa 263./C pants);

militāro preču un pakalpojumu, kā arī divējāda lietojuma preču ļaunprātīga izmantošana (Kriminālkodeksa 263./B pants), iekšējās informācijas izmantošana (Kriminālkodeksa 299./A pants), krāpšanās ar kapitāla ieguldījumiem (Kriminālkodeksa 299./B pants), finanšu piramīdu organizēšana (Kriminālkodeksa 299./C pants), noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu legalizēšana (Kriminālkodeksa 303. pants);

publiska apdraudējuma izraisīšana, radot ievērojamus vai nopietnus finanšu zaudējumus (Kriminālkodeksa 259. panta 2. daļas b) punkts); komunālo pakalpojumu darbības traucēšana, radot ievērojamus vai ārkārtējus finanšu zaudējumus (Kriminālkodeksa 260. panta 3. un 4. daļa); noziedzīgi nodarījumi, izmantojot datorsistēmas un to datus un radot ievērojamus vai nopietnus zaudējumus (Kriminālkodeksa 300./C panta 4. daļas b) un c) punkti); nodokļu krāpšana un uzraudzības vai revīzijas pienākumu neizpilde saistībā ar nodokļu krāpšanu, atraujot ieņēmumus ievērojamus vai nopietnos apmēros (Kriminālkodeksa 310. panta 4. daļas a) punkts, 5. daļas a) punkts un 6. daļa, kā arī 310./A pants), skaidras naudas aizvietojošu līdzekļu ļaunprātīga izmantošana, radot ievērojamus vai ļoti lielus zaudējumus (Kriminālkodeksa 313./C panta 5. daļas a) punkts un 6. daļa), liela apmēra vai ārkārtēji augstvērtīgas mantas zādzība (Kriminālkodeksa 316. panta 6. daļas a) punkts un 316. panta 7. daļa) un piesavināšanās (Kriminālkodeksa 317. panta 6. daļas a) punkts un 317. panta 7. daļa); krāpšana, radot ievērojamus vai ārkārtējus zaudējumus (Kriminālkodeksa 318. panta 6. daļas a) punkts un 318. panta 7. daļa); finanšu līdzekļu nelikumīga piesavināšanās, radot ievērojamus vai ārkārtējus zaudējumus (Kriminālkodeksa 319. panta 3. daļas c) un d) punkti); nolaidība finanšu līdzekļu pārvaldībā, radot lielus vai nopietnus zaudējumus (Kriminālkodeksa 320. panta 2. daļa), laupīšana (Kriminālkodeksa 321. panta 4. daļa b) punkts) un liela mēroga vai augstas vērtības izlauptšana (Kriminālkodeksa 322. panta 3. daļas a) punkts); vandālisms, radot lielus vai ārkārtējus zaudējumus (Kriminālkodeksa 324. panta 5. daļa un 6. daļa); liela apmēra vai ārkārtēji vērtīgas zagtas mantas pieņemšana (Kriminālkodeksa 326. panta 5. daļas a) punkts un 326. panta 6. daļa); autortiesību un ar to saistīto tiesību pārkāpumi, radot lielus vai ārkārtējus finansiālus zaudējumus (Kriminālkodeksa 329./A panta 3. daļa) un ar rūpniecības patentu likumu aizsargātu tiesību pārkāpumi (Kriminālkodeksa 329./D panta 3. daļa);

militārajos tiesību aktos noteiktie noziedzīgie nodarījumi.;

komunistiskie noziegumi un noziegumi, kam nepiemēro noilgumu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, kā noteikts tiesību aktos par kriminālatbildību par noziegumiem pret cilvēci un par saukšanu pie atbildības par noteiktiem komunistiskās diktatūras laikā izdarītiem noziegumiem un noilguma nepiemērošanu šādiem noziegumiem.

Tiesu **piekritību** principā nosaka pēc **noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas** vietas.

Ja apsūdzētais izdarījis noziedzīgus nodarījumus, kas ir piekritīgi citām tiesām, lietu izskata **vispārējā tiesa**.

Otrās instances tiesas

Vispārējās tiesas: izskata rajonu tiesu pirmās instances kompetencē ietilpstošas lietas.

Reģionālās apelācijas tiesas: izskata vispārējo tiesu pirmās instances kompetencē ietilpstošas lietas.

Kūrija: izskata reģionālo apelācijas tiesu kompetencē ietilpstošas lietas, ja nolēmums ir pārsūdzams.

Trešās instances tiesas

Reģionālās apelācijas tiesas: izskata vispārējo tiesu otrajā instancē izskatītās lietas.

Kūrija: izskata reģionālo apelācijas tiesu otrajā instancē izskatītās lietas.

Tiesu sastāvs

Gadījumos, kad par noziedzīgu nodarījumu ir paredzēts cietumsods uz astoņiem vai vairāk gadiem, **rajonu tiesas lietas izskata koleģiāli viena profesionāla tiesneša un divu piesēdētāju sastāvā.** Pārējos gadījumos lietas izskata viena tiesneša sastāvā.

Vispārējās tiesas arī pirmajā instancē lietas izskata **koleģiāli viena profesionāla tiesneša un divu piesēdētāju sastāvā.**

Lietas **otrajā vai trešajā instancē tiesas izskata koleģiāli trīs profesionālu tiesnešu sastāvā.** Kūrija lietas izskata **koleģiāli trīs vai piecu profesionālu tiesnešu sastāvā.**

Attiecīgās saites

 [Oficiālā Ungārijas tiesu tīmekļa vietne](#)

Lapa atjaunināta: 30/10/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Malta

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Maltā.

Vispārējās piekritības tiesas - ievads

Tabulās zemāk varat atrast informāciju par Maltas civiltiesām un krimināltiesām.

Civiltiesas

Apelācijas tiesa	Otrā instancē Pārsūdzības	Apelācijas tiesa izskata sūdzības par civiltiesu nolēmumiem, ko tās pieņēmušas, īstenojot gan augstākā, gan zemākā līmeņa jurisdikciju: i) šī tiesa izskata sūdzības par Civiltiesas pirmās palātas un Civiltiesas (Ģimenes lietu nodaļas) nolēmumiem; ii) šī tiesa izskata arī sūdzības par Mazo prasību tribunāla nolēmumiem, administratīvo tiesu nolēmumiem un civiltiesību jomā pieņemtajiem Miertiesas nolēmumiem.	i) sastāv no trim tiesnešiem ii) sastāv no viena tiesneša
Civiltiesas Civiltiesas pirmā palāta Civiltiesas (Brīvpriekšgājuma jurisdikcijas nodaļa) Civiltiesas (Ģimenes lietu nodaļa)	Pirmā instancē	Civiltiesas pirmā palāta izskata strīdus civiltiesību un /vai komercietību jomā , kas nav Miertiesas jurisdikcijā. Konstitucionālo tiesību jurisdikcijas ietvaros tā arī izskata lietas par to cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumiem, kuras nostiprinātas Maltas konsitūcijā un Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā. Civiltiesas (Brīvpriekšgājuma jurisdikcijas nodaļa) ir brīvpriekšgājuma jurisdikcijas tiesa, kas atbild par aizlieguma piemērošanu vai tiesību atņemšanu garīgi slimām personām , par aizgādņu iecelšanu šīm personām, testamentu atvēršanu un testamentu izpildītāju apstiprināšanu. Tā ir arī slepeno testamentu glabātuve. Šī tiesa izskata visas ar ģimeni saistītās lietas , piemēram, par laulības atzīšanu par spēkā neesošu vai šķiršanu, laulāto atšķiršanu, bērnu uzturīdzekļiem un aizgādību.	Vada tiesnesis Vada tiesnesis Vada tiesnesis
Miertiesas	Pirmā instancē	Civillietu jomā miertiesām ir tikai zemākā pirmās instances jurisdikcija, pamatā šo tiesu jurisdikcijā ir prasības, kas nepārsniedz € 15 000.	Vada miertiesnesis
Gozo miertiesas	Pirmā instancē	Gozo miertiesai civillietās ir divējāda jurisdikcija: zemākā līmeņa jurisdikcija, kas līdzīga tā paša līmeņa Maltas tiesu jurisdikcijai, un augstākā līmeņa jurisdikcija, kas ir līdzvērtīga Civiltiesas pirmās palātas jurisdikcijai (izņemot konstitucionālo jurisdikciju), un Civiltiesas (Brīvpriekšgājuma jurisdikcijas nodaļas) jurisdikcijai.	Vada miertiesnesis
Mazo prasību tribunāls	Pirmā instancē	Šis tribunāls, balstoties uz taisnīguma un likumības principiem, paātrinātā procedūrā izskata prasības, kuru summa ir mazāka nekā €5 000.	Vada iztiesātājs

Krimināltiesas

Krimināllietu apelācijas tiesa	Otrā instancē	Šī tiesa augstākā līmeņa jurisdikcijā izskata Krimināltiesās notiesāto personu apelācijas sūdzības.	Sastāv no trim tiesnešiem Sastāv no viena tiesneša
---------------------------------------	---------------	---	---

		Šī tiesa zemākā līmeņa jurisdikcijā izskata apelācijas sūdzības attiecībā uz lietām, kuras izskatījusi Miertiesas krimināltiesas jurisdikcijas ietvaros.	
Krimināltiesa	Pirmā instance	Šī tiesa darbojas kā krimināltiesa un izskata krimināllietas , kas pārsniedz Miertiesas kompetenci.	Vada tiesnesis, kas lietas izskata kopā ar deviņiem zvērinātajiem.
Miertiesā	Pirmā instance	Krimināltiesību jomā šai tiesai ir divējāda jurisdikcija: attiecībā uz krimināllietām, kas ir tās jurisdikcijā, tā darbojas kā krimināltiesa, un attiecībā uz nodarījumiem, kuri ir krimināltiesas jurisdikcijā, tā darbojas kā izmeklēšanas tiesa; i) kā krimināltiesa šī tiesa izskata visas lietas, kas attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem maksimālais piemērojamais sods nav lielāks par brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem; ii) kā izmeklēšanas tiesa šī tiesa veic iepriekšējo izmeklēšanu attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem un nosūta attiecīgos dokumentus ģenerālvokātam. Ja apsūdzētais neiebilst, lietas, kurās maksimālais piemērojamais sods nav lielāks par brīvības atņemšanu uz desmit gadiem, ģenerālvokāts var nosūtīt atpakaļ izskatīšanai un sprieduma taisīšanai Miertiesā.	Vada mirtiesnesis
Gozo mirtiesā	Pirmā instance	Krimināltiesību jomā Gozo mirtiesai ir tādas pašas pilnvaras kā Miertiesai, kad tā darbojas krimināltiesas jurisdikcijas un izmeklēšanas tiesas jurisdikcijas ietvaros.	Vada mirtiesnesis
Nepilngadīgo tiesa	Pirmā instance	Nepilngadīgo tiesa izskata lietas, kas vērstas pret vai attiecas uz nepilngadīgajiem , kas jaunāki par sešpadsmit gadiem, un tā var lemt arī par aizbildniecību.	Vada mirtiesnesis un divi locekļi

Juridiskās datu bāzes

Lūdzu, skatiet vietni "**Tiesu sistēmas organizācija dalībvalstīs – Malta**", kur atradīsiet sīkāku informāciju par attiecīgajām datu bāzēm un saites uz tām.

Saites

- [Tieslietu, kultūras un pašvaldību lietu ministrija](#)
- [Tiesu pakalpojumi](#)
- [Tiesu pakalpojumi – Spriedumi tiešsaistē](#)
- [Tiesu pakalpojumi – Tiesvedības](#)
- [Tiesu pakalpojumi – Tiesas sēžu grafiks](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Statistika](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Tiesu izsoles](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Civilprocesa veidlapas \(maltiešu valodā\)](#)
- [Tiesu eksperti](#)
- [Juridiskie pakalpojumi \(Maltas normatīvie akti\)](#)

Lapa atjaunināta: 04/05/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [nl](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Parastās tiesas - Nīderlande

Šajā iedaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu struktūru Nīderlandē.

Apgabaltiesas

Pārsvarā gadījumu tiesvedība tiek sākta apgabaltiesā (*rechtbank*). Nīderlandē ir 11 apgabaltiesas.

Katra tiesa sastāv no vairākām nodaļām:

- civillietu nodaļa (strīdi starp iedzīvotājiem);
- administratīvo lietu nodaļa (iedzīvotājs pret valdību);
- krimināllietu nodaļa (noziedzīgi nodarījumi);
- vietējo lietu nodaļa (*kantonzaken*, kas izskata, piemēram, lietas, kuras saistītas ar nomas maksu, parādiem, par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem piemērotu sodu pārsūdzēšanu, darba strīdiem un sīkiem kriminālpārkāpumiem).

Apelācijas sūdzības

Puse, kas nepiekrīt apgabaltiesas spriedumam, var to pārsūdzēt. Krimināllietas un civillietas iztiesā viena no četrām apelācijas tiesām (*gerechtshoven*).

Administratīvās lietās apelācijas sūdzību atkarībā no tās priekšmeta var izskatīt:

- apelācijas tiesa;
- Centrālā apelācijas tiesa (*Centrale Raad van Beroep*);
- Tirdzniecības un rūpniecības apelācijas instances tiesa (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*);
- Valsts padomes (*Raad van State*) Administratīvo strīdu nodaļa (*Afdeling bestuursrechtspraak*).

Augstākā tiesa (*Hoge Raad*)

Nīderlandes Augstākā tiesa ir augstākās instances tiesa Nīderlandē civiltiesību, krimināltiesību un nodokļu tiesību lietās. Augstākā tiesa var atcelt spriedumus, jo īpaši apelācijas tiesu spriedumus (tos var apstrīdēt Augstākajā tiesā, iesniedzot kasācijas sūdzību (*cassatie*)). Augstākā tiesa arī atbild par tiesiskās vienotības un Nīderlandes tiesību aktu attīstības nodrošināšanu.

Plašāka informācija par Nīderlandes tiesu sistēmas struktūru ir atrodamā tīmekļa vietnē rechtspraak.nl.

Juridiskās datubāzes

Tiesas publicē lielu daļu no pasludinātajiem nolēmumiem. To lēmumi un spriedumi tiek darīti pieejami sabiedrībai, tos iekļaujot datubāzē tīmekļa vietnē rechtspraak.nl.

Vai datubāzei var piekļūt bez maksas?

Jā, datubāzei var piekļūt **bez maksas**.

Saistītās saites

[Nīderlandes tiesu sistēma un Nīderlandes Augstākā tiesa](#)

[Informācija par Nīderlandes tiesu sistēmu \(angļu valodā\)](#)

Lapa atjaunināta: 17/04/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Austrija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesām civiltietās un krimināllietās Austrijā.

Vispārējās piekritības tiesas – ievads

Vispārējās piekritības tiesas ir organizētas 4 līmeņos. Pašlaik (2019. gada septembris) par **lietu izskatīšanu tiesā** ir atbildīgas šādas tiesas:

115 iecirkņa tiesa (Bezirksgerichte),

20 zemju tiesas (Landesgerichte),

4 augstās zemju tiesas (Oberlandesgerichte) un

Augstākā tiesa (Oberster Gerichtshof).

Kopš 2013. gada sākuma notika iecirkņa tiesu apvienošana Augšaustrijas, Lejasaustrijas un Štīrijas zemēs, tādējādi pakāpeniski samazinot iecirkņa tiesu skaitu līdz 116 tiesām (kopš 2014. gada 1. jūlija). 2017. gada otrajā pusē, 2018. gadā un 2019. gadā iecirkņa tiesu struktūrā jau ir paredzētas papildu izmaiņas, kuru rezultātā iecirkņa tiesu skaits samazināsies par trim.

Sabiedrības intereses krimināllietās aizstāv šādas prokuratūras:

16 prokuratūras (Staatsanwaltschaften),

Centrālā prokuratūra kriminālvajāšanai par noziegumiem tautsaimniecībā un korupciju (Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption),

4 valsts virsprokuratūras (Oberstaatsanwaltschaften) un

Ģenerālprokuratūra (Generalprokuratur).

Par **brīvības atņemšanas soda izpildi** atbild 28 ieslodzījuma vietas.

A. Tiesu sistēmas organizācija: civiltietās un krimināllietās

Strīdu izskatīšana pirmajā instancē ir piekritīga vai nu iecirkņa tiesām vai zemju tiesām. Piekritība civiltietās parasti tiek noteikta pēc lietas veida - patstāvīgā piekritība (Eigenzuständigkeit), visās citās jomās - pēc strīda priekšmeta vērtības - vērtības piekritība (Wertzuständigkeit). Patstāvīgai piekritībai ir priekšroka pār vērtības piekritību.

Krimināllietās piekritību nosaka pēc soda, kas paredzēts par izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Iecirkņa tiesas (pirmais organizācijas līmenis)

Iecirkņa tiesas ir pirmās instances tiesas. Tās izskata:

civiltietas, kurās **prasības summa nepārsniedz EUR 15 000**, (vērtības piekritība),

noteikta veida lietas (neatkarīgi no prasības summas lieluma), jo īpaši strīdus **ģimenes tiesību, Tres tiesību vai izpildes tiesību jomā** (patstāvīgā piekritība),

krimināllietas par nodarījumiem, kur piemērojamais sods ir tikai naudas sods, naudas sods un brīvības atņemšana uz laiku līdz 1 gadam vai tikai brīvības atņemšana uz laiku līdz 1 gadam (piem., miesas bojājumu nodarīšana aiz neuzmanības, zādzība).

Zemju tiesas, respektīvi, Pirmās instances tiesas, (otrais organizācijas līmenis)

Zemju tiesām (**krimināllietās**) **job Pirmās instances tiesām (civiltietās)** ir piekritīgas šādas lietas:

pirmajā instancē – visas lietas, kas nav piekritīgas iecirkņa tiesām, Turklāt tām ir patstāvīgi piekritīgas lietas saskaņā ar Atomatbildības likumu,

Amatbildības likumu, Datu aizsardzības likumu un lietas konkurences un intelektuālā īpašuma tiesību jomā;

otrajā instancē – iecirkņa tiesu nolēmumu pārsūdzības.

Augstās zemju tiesas, respektīvi, Otrās instances tiesas, (trešais organizācijas līmenis)

Šīs tiesas ir izveidotas trešajā organizācijas līmenī. Tās atrodas Vīnē (aptverot Vīni, Lejasaustriju un Burgenlandi), Grācā (aptverot Štīriju un Karintiju), Lincā (aptverot Augšaustriju un Zalcburgu), kā arī Insbrukā (aptverot Tiroli un Forarlbergu).

Šīs tiesas **civiltietās un krimināllietās** izskata tikai **pārsūdzības** (otrajā instancē).

Turklāt šīm tiesām ir īpaša loma **tiesu sistēmas pārvaldē**. Augsto zemju tiesu (attiecīgi otrās instances tiesu) priekšsēdētāji ir arī atbildīgās personas par visu attiecīgajā tiesu iecirknī esošo tiesu pārvaldi; pildot šo uzdevumu, viņš ir tieši pakļauts vienīgi federālajam tieslietu ministram.

Augstākā tiesa (ceturtais organizācijas līmenis)

Augstākā tiesa Vīnē ir **augstākās instances tiesa civiltietās un krimināllietās**. Kopā ar Konstitucionālo tiesu, Augstāko administratīvo tiesu un Patvēruma lietu tiesu to sauc par Augstāko tiesu palātu. Tas nozīmē, ka pret šīs tiesas nolēmumiem nav iespējami nekādi turpmāki (valsts līmeņa) tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

Augstākās tiesas nolēmumiem ir būtiska loma, lai nodrošinātu tiesību aktu **vienotu piemērošanu** visā valsts teritorijā.

Lai gan zemākas instances tiesām, pieņemot nolēmumus, nav juridiska pienākuma vadīties no Augstākās tiesas judikatūras, praksē tās parasti to dara.

B. Civilā tiesvedība

Civilā tiesvedība iedalās vispārīgajā civilprocesā, darba strīdu procesā, komercprocesā un bezstrīdus procesā.

Vispārīgo civilprocesu piemēro, izskatot visus privāto tiesību jautājumus, kuri nav piekritīgi Komerctiesām vai Darba tiesām, vai kuru izskatīšanai nav paredzēts bezstrīdus process.

C. Pārsūdzības kārtība

C.1. Pārsūdzības kārtība civillietās

Parastajā civilprocesā ir divas dažādas pārsūdzības kārtības un katra no tām var būt trīspakāpju. Strīdu izskatīšana pirmajā instancē ir piekrtīga vai nu iecirkņa tiesām vai zemju tiesām.

Ja pirmajā instancē lietu izskata iecirkņa tiesa, tās nolēmumu var pārsūdzēt Pirmās instances tiesā (zemes tiesā). Par pārsūdzību šeit lemj Apelācijas lietu senāts.

Ja Pirmās instances tiesa (Zemes tiesa) izskata lietu pirmajā instancē, tās nolēmumu var pārsūdzēt Otrās instances tiesā (Augstajā zemes tiesā), kur par sūdzību lemj otrās instances Apelācijas lietu senāts.

Otrās instances tiesas tikai pārbauda pirmajā instancē pieņemto nolēmumu. Tāpēc tās izskata lietu, pamatojoties tikai uz pieteikumiem, kas bija iesniegti pirmās instances tiesā līdz procesa mutiskās daļas beigām, un līdz minētajam brīdim zināmajiem un iesniegtajiem faktiem. Otrās instances tiesas var izlemt lietu pēc būtības (apstiprinot vai grozot nolēmumu). Šajā nolūkā tās var - pirmajā instancē iesniegto pieteikumu un faktu robežās - pilnībā vai daļēji atkārtot lietas izskatīšanu vai to papildināt, tās var arī atcelt pirmās instances tiesas nolēmumu un uzdot tai lietu izskatīt no jauna, vai arī noraidīt sūdzību.

Lietās, kurās izšķirams tiesiski nozīmīgs jautājums, ir iespējams iesniegt pārsūdzību arī Augstākajā tiesā.

Augstākā tiesa lemj tikai par tiesību jautājumiem un, pieņemot nolēmumu, tai ir saistoši iepriekš konstatētie fakti. Tādējādi tā novērtē tikai uz minētā pamata pieņemto nolēmumu pareizību vai konstatē iepriekš notikušā procesa spēkā neesamību un ierobežotā apjomā arī procesā pieļautās kļūdas. Augstākā tiesa nav tikai kasācijas instance; tā var lietu izskatīt arī pēc būtības (apstiprinot vai grozot nolēmumu), atcelt iepriekš pieņemtos nolēmumus un uzdot pirmās vai otrās instances tiesai izskatīt lietu no jauna, vai noraidīt sūdzību.

Pirmajā instance lietas vairumā gadījumu izskata tiesnesis vienpersoniski (un tikai lietas, kur prasījuma summa pārsniedz EUR 100 000, pēc vienas puses pieprasījuma izskata koleģiāli trīs tiesneši). Otrajā instance lietas izskata koleģiāli trīs tiesneši, Augstākajā tiesā lietas izskata koleģiāli pieci tiesneši. Ja jāizskata tiesību jautājums, kam ir īpaša nozīme (piemēram, pastāvošas tiesu prakses izmaiņas), to Augstākajā tiesā izskata tā sauktais papildinātais senāts, kas sastāv no vienpadsmit tiesnešiem.

C.2. Pārsūdzības kārtība krimināllietās

Kriminālprocesā lietu var izskatīt divās instancēs.

Ja pirmajā instancē nolēmumu pieņem iecirkņa tiesa, var iesniegt:

sūdzību par nolēmuma spēkā neesamību,

pārsūdzību par vainu un piemēroto sodu.

Attiecīgā zemes tiesa par pārsūdzību lemj triju tiesnešu sastāvā.

Ja zemes tiesa viena tiesneša sastāvā lemj kā pirmās instances tiesa (par visiem kriminālpārkāpumiem un noziegumiem, par kuriem maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz laiku līdz 5 gadiem, piemēram, apzināti nepatiesas liecības sniegšana tiesā), var iesniegt:

sūdzību par nolēmuma spēkā neesamību,

pārsūdzību par vainu un piemēroto sodu.

Attiecīgā augstā zemes tiesa par pārsūdzību lemj triju tiesnešu sastāvā.

Ja zemes tiesa pieņem nolēmumu pirmajā instancē, piedaloties tiesas piesēdētājiem vai zvērinātajiem, sūdzība par nolēmuma atcelšanu jāsniedz Augstākajā tiesā. Ja pārsūdzība attiecas tikai uz piemēroto sodu, to izskatīs attiecīgā augstā zemes tiesa.

D. Tiesiskās aizsardzības līdzekļi

Parastajā civilprocesā pirmajā instancē pieņemtos nolēmumus var apstrīdēt, kā tiesiskās aizsardzības līdzekli izmantojot apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzību var iesniegt visās lietās, pamatojoties uz tiesiskā novērtējuma spēkā neesamību vai nepareizību, un atsevišķās jomās vai lietās, kur prasības summa pārsniedz EUR 2 700, arī pamatojoties uz procesa kļūdām vai faktu nepareizu konstatēšanu.

Otrajā instancē pieņemtos nolēmumus var apstrīdēt, kā tiesiskās aizsardzības līdzekli izmantojot kasācijas sūdzību. Taču šis tiesiskās aizsardzības līdzeklis Augstākajā tiesā (atkarībā no jomas) ir pakļauts dažādiem ierobežojumiem. Parasti Augstākā tiesa izskata tiesību jautājumus, kam ir īpaša nozīme; tāpēc šāda tiesību jautājuma pastāvēšana ir priekšnoteikums, lai Augstākā tiesa pieņemtu kasācijas sūdzību. Turklāt atsevišķās jomās Otrās instances tiesas nolēmumi lietās, kurās prasības summa nepārsniedz EUR 5 000, nav pārsūdzami, vai Otrās instances tiesai ir jāsniedz piekrišana kasācijas sūdzības iesniegšanai Augstākajā tiesā (tieši vai iesniedzot jaunu pieteikumu), ja prasības summa nepārsniedz EUR 30 000.

E. Juridiskās datubāzes

 [Austrijas Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē ir sniegta vispārējā informācija par Austrijas tiesu sistēmu.

Vai piekļuve juridiskajai datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve Austrijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnei ir bez maksas.

Noderīgas saites

 [Lietu piekrišana tiesām – Austrija](#)

Lapa atjaunināta: 14/10/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Polija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekrišanas tiesu organizāciju Polijā.

Vispārējās piekrišanas tiesas

Polijas vispārējo tiesu sistēma ietver **apelācijas tiesas** (*sądy apelacyjne*), **apgabaltiesas** (*sądy okręgowe*) un **rajonu tiesas** (*sądy rejonowe*). Šīs tiesas cita starpā iztiesā lietas saistībā ar krimināltiesībām, civiltiesībām, ģimenes un nepilngadīgo tiesībām, komercietībām, darba un sociālās apdrošināšanas tiesībām, izņemot lietas, kas ir specializēto tiesu, piemēram, kara tiesu, piekriībā.

Vispārējās tiesas uztur **zemes un hipotēku reģistrus**, kā arī komercētīlu **reģistru, valsts tiesu reģistru un valsts sodāmības reģistru**.

Piekrišana civillietās

Katrā **apelācijas, apgabala un rajona** tiesā ir civillietu struktūrvienība (*wydział cywilny*).

Piekrišana krimināllietās

Katrā **apelācijas, apgabala un rajona** tiesā ir krimināllietu struktūrvienība (*wydział karny*).

Juridiskās datubāzes

 [Polijas valdības](#) tīmekļa vietnē ir visu publicēto aktu saraksts kopš 1918. gada.

Pieeja datubāzei ir **bez maksas**.

Lapa atjaunināta: 10/12/2012

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Portugāle

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju Portugālē.

Vispārējās jurisdikcijas tiesu organizācija

Papildus Konstitucionālajai tiesai (*Tribunal Constitucional*), kuras īpašā kompetencē ir juridisku konstitucionāla rakstura jautājumu izskatīšana, Portugālē pastāv šādu kategoriju tiesas:

Augstākā tiesa (*Supremo Tribunal de Justiça*) un pirmās un otrās instances vispārējās jurisdikcijas tiesas;

Augstākā administratīvā tiesa (*Supremo Tribunal Administrativo*) un citas administratīvās un fiskālo lietu tiesas;

Revīzijas palāta (*Tribunal de Contas*).

Var pastāvēt arī jūrlietu tiesas, šķīrējtiesas un mirtiesas.

Tiesību aktos ir paredzēti gadījumi un veidi, kuros iepriekš minētās tiesas atsevišķi vai kopīgi var izveidot sastāvus, kas darbojas kā jurisdikcijas tiesa (*Tribunal dos Conflitos* — tiesa, kas izšķir jurisdikcijas konfliktus).

Neskarot noteikumus par militārajām tiesām (*tribunais militares*), kuras var izveidot kara laikā, ir aizliegtas tiesas ar ekskluzīvu kompetenci izskatīt noteiktus noziedzīgu nodarījumu veidus.

Vispārējās jurisdikcijas tiesas

Augstākā tiesa

Augstākā tiesa ir augstākā iestāde vispārējās jurisdikcijas tiesu hierarhijā, neskarot Konstitucionālās tiesas kompetenci. To veido civillietu, krimināllietu un sociālo lietu palātas.

Tā atrodas Lisabonā, un tās jurisdikcijā ietilpst visa Portugāles teritorija.

Augstākā tiesa darbojas priekšsēdētāja (prezidējošā tiesneša) vadībā un izskata lietas plēnumā (ko veido visi dažādo palātu tiesneši), specializētās nodaļās un atsevišķās palātās.

Izņemot tiesību aktos paredzētos gadījumus, Augstākā tiesa izskata tikai tiesiskos apstākļus.

Apelācijas tiesas

Apelācijas tiesas (*tribunais da relação*) parasti ir otrās instances tiesas.

Pašlaik apelācijas tiesas darbojas Lisabonā, Portu, Koimbrā, Evorā un Gimarainšā. Tās vada priekšsēdētājs (prezidējošais tiesnesis), izskatot lietas gan plēnumā, gan atsevišķās palātās.

Apelācijas tiesās ir civillietu, krimināllietu, sociālo lietu, ģimenes un jaunatnes lietu, darījumdarbības lietu, intelektuālā īpašuma un konkurences lietu, regulējuma un uzraudzības lietu palātas. Sociālo lietu, ģimenes un jaunatnes lietu, darījumdarbības lietu, intelektuālā īpašuma un konkurences lietu, regulējuma un uzraudzības lietu palātu darbība ir atkarīga no veicamā darba daudzuma vai sarežģītības. Tās tiek izveidotas ar Augstākās tiesu padomes rīkojumu, pamatojoties uz attiecīgās apelācijas tiesas priekšsēdētāja ierosinājumu.

Pirmās instances tiesas (*Tribunais judicial de 1.ª instância*)

Pirmās instances tiesas parasti ir rajonu tiesas (*tribunais de comarca*). To jurisdikcijā ir visi jautājumi, kas nav nodoti citām tiesām. Rajona tiesām ir gan vispārēja, gan specializēta kompetence.

Rajonu tiesas tiek iedalītas specializētās vai vispārējas kompetences palātās, kā arī vietējās "satelītu" palātās. Palātu nosaukumā minēts izskatāmo lietu veids un pašvaldība, kurā tās atrodas.

Var tikt izveidotas šādas specializētās kompetences palātas:

centrālā civillietu palāta (*Central civil*);

vietējā civillietu palāta (*Local civil*);

centrālā krimināllietu palāta (*Central criminal*);

vietējā krimināllietu palāta (*Local criminal*);

vietējā sīku kriminālpārkāpumu palāta (*Local de pequena criminalidade*);

kriminālizmeklēšanas palāta (*Instrução criminal*);

ģimenes un jaunatnes lietu palāta (*Família e menores*);

nodarbinātības lietu palāta (*Trabalho*);

komercietu palāta (*Comércio*);

piespiedu izpildes palāta (*Execução*).

Atkarībā no lietas veida vispārējas jurisdikcijas pirmās instances tiesas darbojas, izskatot lietas viena tiesneša sastāvā, plēnumā vai plēnumā un zvērīnāto tiesā. Katrai rajona tiesai ir priekšsēdētājs, kam ir pārstāvības un vadības, lietu pārvaldības, kā arī administratīvās un funkcionālās pārvaldības pilnvaras.

Ja vienā no tajā pašā tiesā vai palātā ir vairāk nekā pieci tiesneši, prezidējošais tiesnesis pēc pārējo tiesnešu uzklausišanas var izvirzīt Augstākās tiesu padomes koordinatortiesnesi (*magistrado judicial coordenador*) vienai vai vairākām palātām, iepriekš to saskaņojot ar attiecīgo tiesnesi. Prezidējošā tiesneša vadībā koordinatortiesnesis pilda minētā tiesneša deleģētos pienākumus, neskarot tiesības deleģēt lietu augstākai tiesai (*avocação*), un sniedz pārskatu par savu darbu, kad vien to pieprasa prezidējošais tiesnesis.

Administratīvās un fiskālo lietu tiesas

Administratīvo un fiskālo lietu tiesu kompetencē ir izskatīt prasības un apelācijas sūdzības par strīdiem, kas izriet no tiesiskajām attiecībām administratīvo un fiskālo lietu jomā. Ir šādas administratīvās un fiskālo lietu tiesas:

Augstākā administratīvā tiesa;

centrālās administratīvās tiesas;

rajona administratīvās tiesas;

fiskālo lietu tiesas.

Augstākā administratīvā tiesa

Augstākā administratīvā tiesa ir augstākā iestāde administratīvo un fiskālo lietu tiesu hierarhijā, neskarot Konstitucionālās tiesas kompetenci.

Tā atrodas Lisabonā, un tās jurisdikcijā ietilpst visa Portugāles teritorija.

Augstākajā administratīvajā tiesā ir administratīvo strīdu palāta un fiskālo strīdu palāta. Tās galvenā atbildība ir izskatīt apelācijas sūdzības par centrālo administratīvo tiesu pieņemtajiem spriedumiem.

Augstāko administratīvo tiesu vada priekšsēdētājs (prezidējošais tiesnesis), kam palīdz trīs priekšsēdētāja vietnieki.

Atkarībā no strīda priekšmeta šī tiesa lietas izskata plēnumā, pilnā palātas sastāvā vai atsevišķās palātās. Plēnumā un pilnā palātas sastāvā izskata tikai tiesību jautājumus.

Centrālās administratīvās tiesas

Centrālās administratīvās tiesas parasti ir administratīvās jurisdikcijas otrās instances tiesas. Pašlaik pastāv divas centrālās administratīvās tiesas (Ziemeļu un Dienvidu).

To galvenais uzdevums ir izskatīt apelācijas sūdzības par rajonu administratīvo tiesu un fiskālo lietu tiesu nolēmumiem.

Katrā tiesā ir administratīvo strīdu palāta un fiskālo strīdu palāta.

Centrālās administratīvās tiesas vada to priekšsēdētāji (prezidējošie tiesneši), kam palīdz divi priekšsēdētāja vietnieki.

Centrālās administratīvās tiesas izskata gan lietu faktiskos apstākļus, gan tiesību jautājumus.

Rajona administratīvās tiesas un fiskālo lietu tiesas

Šīs tiesas ir pirmās instances tiesas, kuru galvenais uzdevums ir izskatīt strīdus par administratīviem un fiskāliem jautājumiem. Tās var darboties autonomi kā rajonu administratīvās tiesas vai fiskālo lietu tiesas vai kopīgi kā administratīvo un fiskālo lietu tiesa.

Tās vada to priekšsēdētāji, kurus uz pieciem gadiem ieceļ *CSTAF (Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais* — Administratīvo un fiskālo lietu tiesu augstākā padome).

Šīs tiesas parasti vada viens tiesnesis, bet tiesību aktos paredzēts, ka atsevišķos gadījumos var piemērot citādu kārtību.

Miertiesas

Jautājumos, kas saistīti ar nelielām naudas summām un nav saistīti ar ģimenes, mantošanas vai darba tiesībām, miertiesas (*juizados de paz*) piedāvā alternatīvu metodi tādu strīdu izšķiršanai, kam ir tikai civiltiesisks raksturs.

Saskaņā ar 2011. gada 13. jūlija Likuma Nr. 78/2011 spēkā esošās redakcijas noteikumiem miertiesu kompetencē ir izvērtēt un iztiesāt atzišanas prasības, kuru vērtība nepārsniedz pirmās instances tiesu jurisdikciju (15 000 EUR).

Saskaņā ar minētā likuma 9. pantu miertiesu kompetencē ir izskatīt:

prasības, lai nodrošinātu atbilstību saistībām, izņemot tās, kas skar atbilstību pievienošanās finanšu līgumiem;

prasības par kustama īpašuma nodošanu;

prasības, kas izriet no kopīpašuma īpašnieku tiesībām un pienākumiem, ja attiecīgajā kopsapulcē nav obligāti noteikts, ka strīdus starp līdzīpašniekiem vai starp līdzīpašniekiem un pārvaldnieku izšķir šķīrējtiesā;

prasības par strīdu izšķiršanu starp ēku īpašniekiem saistībā ar pagaidu piespiedu pārcelšanos, dabisku ūdens novadīšanu, darbiem attiecībā uz aizsardzību pret plūdiem, kanalizācijas cauruļu, kanālu un dzīvzogu koplietošanu, logu, durvju, verandu un līdzīgu konstrukciju atvēršanu, jumta lietuvu noteci, koku un krūmu stādīšanu, iekšējām un ārējām robežsienām;

prasības par īpašuma atgūšanu, īpašuma prasības, ar (kopīpašuma) iegādi, pārņemšanu un sadalīšanu saistītās prasības;

prasības, kas saistītas ar tiesībām izmantot un pārvaldīt kopīgi piederošu īpašumu, virszemes īpašumtiesībām, lietojuma tiesībām, izmantošanas un apdzīvošanas tiesībām un daļēja lietojuma līgumu lietu tiesībām;

prasības, kas saistītas ar īpašuma iznomāšanu, izņemot izlikšanu;

prasības, kas saistītas gan ar līgumisku, gan ārpuslīgumisku civiltiesisko atbildību;

prasības, kas attiecas uz līgumu — izņemot darba līgumu un lauku īpašumu nomas līgumu — neizpildi;

prasības, kas skar saistību vispārējo garantēšanu.

Ja apsūdzība nav izvirzīta vai ir atsaukta, miertiesu kompetencē ir arī izskatīt pieprasījumus par kompensāciju civillietās, kuru pamatā ir:

miesas bojājumi;

miesas bojājumi nolaidības dēļ;

neslavas celšana;

apmelojums;

zādzība;

kaitējums;

objektu sabojāšana;

krāpšana, lai iegūtu pārtiku, dzērienus vai pakalpojumus.

Saskaņā ar 16. pantu katrai miertiesai ir mediācijas dienests, kas pieejams tiem, kam tas nepieciešams kā alternatīva metode strīdu izšķiršanai. Šā dienesta mērķis ir veicināt strīdu agrīnu izšķiršanu, panākot vienošanos starp pusēm. Dienesta kompetencē ir nodrošināt mediāciju visos strīdos, uz kuriem attiecas mediācija, pat tajos strīdos, kas neietilpst miertiesu jurisdikcijā.

Lapa atjaunināta: 04/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Rumānija

Šajā lapā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesām Rumānijā.

Rumānijas tiesu sistēma — ievads

Rumānijas tiesu sistēma ir veidota šādi:

Tiesas un prokuratūras

1. līmenis

Rajona tiesas (176)

Prokuratūras

2. līmenis

Apgabaltiesas (42)

Specializētās tiesas (3)

Ģimenes un jauniešu lietu tiesas (1)

Prokuratūras

3. līmenis

Apelācijas tiesas (15)

Prokuratūras

4. līmenis

Augstākā kasācijas tiesa

Prokuratūra

Rumānijas tiesu sistēma ietver Augstāko kasācijas tiesu un pārējās tiesas.

Tiesas

Augstākā kasācijas tiesa

Kā augstākā tiesa Rumānijā tā ir vienīgā tiesu iestāde ar pilnvarām nodrošināt **tiesību aktu konsekventu interpretāciju un piemērošanu citās tiesās. Galvenā procedūra šim nolūkam ir "pārskatīšana tiesiskuma interesēs".**

Augstākajā kasācijas tiesā ir četras nodaļas ar dažādu jurisdikciju:

I Civillietu nodaļa,

II Civillietu nodaļa,

Krimināllietu nodaļa,

Administratīvo un nodokļu lietu nodaļa.

Augstākajā tiesā ir arī citas nodaļas ar īpašu jurisdikciju — **četras kolēģijas piecu tiesnešu sastāvā, apvienotās nodaļas, kolēģija pārskatīšanai tiesiskuma interesēs un kolēģija noteiktu juridisku jautājumu risināšanai.**

Augstākās kasācijas tiesas **I Civillietu nodaļa, II Civillietu nodaļa un Administratīvo un nodokļu lietu nodaļa** izskata pieteikumus par apelācijas tiesu spriedumu un — atbilstoši tiesību aktiem — arī citu tiesu nolēmumu pārskatīšanu, kā arī pieteikumus par tādu pārsūdzamu spriedumu vai cita rakstura tiesu aktu pārskatīšanu, kurus nav iespējams pārsūdzēt citā veidā un attiecībā uz kuriem ir apturēta tiesvedība apelācijas tiesā.

Augstākās kasācijas tiesas Krimināllietu nodaļa izskata:

pirmajā instancē — saskaņā ar tiesību aktiem Augstākajai kasācijas tiesai nodotās pirmās instances lietas un pieteikumus;

Augstākās kasācijas tiesas Krimināllietu nodaļa kā pirmās instances tiesa izskata lietas par noziedzīgiem nodarījumiem, kuri saistīti ar valsts nodevību, kā arī tādu noziedzīgu nodarījumu lietas, ko izdarījuši senatori, deputāti vai Eiropas Parlamenta deputāti no Rumānijas, valdības locekļi, Konstitucionālās tiesas tiesneši, Tiesnešu augstākās padomes locekļi, Augstākās kasācijas tiesas tiesneši un Augstākās kasācijas tiesai piederīgās prokuratūras prokurori; pieteikumus pārskatīt krimināllietu spriedumus, ko pirmajā instancē pieņēmušas apelācijas tiesas un Militārā apelācijas tiesa; pieteikumus pārskatīt krimināllietu spriedumus, ko pirmajā instancē pieņēmušas apelācijas tiesas, Militārā apelācijas tiesa un Augstākās kasācijas tiesas Krimināllietu nodaļa;

pieteikumus pārskatīt pārsūdzamus spriedumus vai cita rakstura tiesu aktus, kurus nav iespējams pārsūdzēt citā veidā un attiecībā uz kuriem ir apturēta tiesvedība apelācijas tiesā;

krimināllietās pieņemtu galīgu spriedumu pārsūdzības atbilstoši tiesību aktiem;

prejudiciālu nolēmumu pieprasījumus noteiktu juridisku jautājumu risināšanai;

jurisdikcijas konfliktus gadījumos, kad tā ir konfliktējošo tiesu kopīgā augstākā tiesa;

pieprasījumus par lietas nodošanu no kompetentās apelācijas tiesas citai apelācijas tiesai;

citas tiesību aktos paredzētas lietas.

Piecu tiesnešu kolēģijas

Saskaņā ar 24. pantu atkārtoti publicētajā Likumā Nr. 304/2004 (ar turpmākiem grozījumiem un papildinājumiem) piecu tiesnešu kolēģijas izskata pieteikumus par to spriedumu pārskatīšanu, kurus pirmajā instancē pieņēmusi Augstākās kasācijas tiesas Krimināllietu nodaļa, to spriedumu pārsūdzības, kurus pārsūdzības lietā pieņēmusi piecu tiesnešu kolēģija pēc sākotnējās pieņemšanas, pieteikumus to secinājumu pārskatīšanai, kurus pirmajā instancē izdarījusi Augstākās kasācijas tiesas Krimināllietu nodaļa, tiesību aktos minētas disciplinārlietas un citas lietas, kuras tām iesniegtas un kuras saskaņā ar tiesību aktiem ir šo kolēģiju jurisdikcijā, kā arī pieteikumus tādu spriedumu pārskatīšanai, ar kuriem citas piecu tiesnešu kolēģijas noraidījušas pieprasījumus vērsties Konstitucionālajā tiesā. Saskaņā ar 51. panta 3. punktu atkārtoti publicētajā Likumā Nr. 317/2004 piecu tiesnešu kolēģijas izskata pieteikumus to spriedumu pārskatīšanai, ko disciplinārlietās pieņēmusi Tiesnešu augstākā padome.

Augstākā kasācijas tiesa rīko **apvienoto nodaļu** sēdes, lai:

izskatītu pieprasījumus, kas attiecas uz Augstākās kasācijas tiesas judikatūras izmaiņām;

konsultētos ar Konstitucionālo tiesu ar mērķi pārbaudīt tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai pirms to izsludināšanas.

Apelācijas tiesa

Rumānijas **apelācijas tiesas** vada to priekšsēdētāji, kam var palīdzēt viens vai divi priekšsēdētāja vietnieki.

Apelācijas tiesās ir specializētas nodaļas vai kolēģijas, kas izskata šādas lietas:

civillietas,

krimināllietas,

ar ģimenes un jauniešu jautājumiem saistītas lietas,

ar administratīvajiem un nodokļu strīdiem saistītas lietas,

ar darba un sociālās apdrošināšanas strīdiem, uzņēmumiem, komercreģistru, maksātnešpēju, negodīgu konkurenci un citiem jautājumiem saistītas lietas,

ar jūras un iekšējo ūdeņu jautājumiem saistītas lietas.

Visas 15 apelācijas tiesas ir juridiskas personas, un katras tiesas jurisdikcijā ir vairākas apgabaltiesas (apmēram trīs).

Civiltiesību jautājumos apelācijas tiesas izskata šādas lietas:

kā **pirmās instances tiesas** — administratīvo un nodokļu strīdu lietas, ievērojot īpašās tiesību normas;

kā **apelācijas tiesas** — to spriedumu pārsūdzības, ko pirmajā instancē pieņēmušas apgabaltiesas;

kā **pārskatīšanas tiesas** — apgabaltiesās pieņemtu pārsūdzības lietu spriedumu pārskatīšanas pieteikumus un tādu spriedumu pārskatīšanas pieteikumus, kurus apgabaltiesas pieņēmušas pirmajā instancē un kuri saskaņā ar tiesību aktiem nav pārsūdzami, kā arī citas lietas, ko skaidri paredz tiesību akti.

Krimināltiesību jautājumos apelācijas tiesas izskata turpmāk minētās lietas.

Kā pirmās instances tiesas:

Kriminālkodeksa 394.–397. pantā, 399.–412. pantā un 438.–445. pantā minētos noziedzīgos nodarījumus,

īpašos tiesību aktos minētus noziedzīgus nodarījumus, kas apdraud Rumānijas valsts drošību,

noziedzīgus nodarījumus, ko izdarījuši rajona tiesu vai apgabaltiesu tiesneši un minētajām tiesām piederīgo prokuratūru prokurori,

noziedzīgus nodarījumus, ko izdarījuši advokāti, notāri, tiesu izpildītāji un Revīzijas palātas revidenti, kā arī ārējie publiskie revidenti,

noziedzīgus nodarījumus, ko izdarījuši saskaņā ar tiesību aktiem organizētu reliģisku konfesiju vadītāji un citas reliģisko organizāciju augsta līmeņa amatpersonas, kam ir vismaz bīskapa vai līdzvērtīgs rangs,

noziedzīgus nodarījumus, ko izdarījuši Augstākās kasācijas tiesas tiesnešu palīgi, apelācijas tiesu vai Militārās apelācijas tiesas tiesneši vai šīm tiesām piederīgo prokuratūru prokurori,

noziedzīgus nodarījumus, ko izdarījuši Revīzijas palātas locekļi, Likumdošanas padomes priekšsēdētājs, ombuds, ombuda vietnieki vai kvestori, pieteikumus par nodošanu citai jurisdikcijai atbilstoši tiesību aktiem.

Kā **apelācijas tiesas** — to krimināllietu spriedumu pārsūdzības, ko pirmajā instancē pieņēmušas rajona tiesas un apgabaltiesas.

Apelācijas tiesas risina arī **jurisdikcijas konfliktus** starp apgabaltiesām vai starp apgabaltiesām un rajona tiesām to jurisdikcijas teritorijā, vai starp rajona tiesām citu apgabaltiesu jurisdikcijā, taču apelācijas tiesas jurisdikcijas teritorijā.

Apelācijas tiesas lemj arī par notiesāto **izdošanu** vai nodošanu ārvalstīm.

Apgabaltiesas

Pastāv **42 apgabaltiesas**, kas ir juridiskas personas un darbojas apgabala līmenī. Katras apgabaltiesas jurisdikcijā ir visas rajona tiesas apgabālā, kurā atrodas apgabaltiesa.

Apgabaltiesās ir specializētas nodaļas vai kolēģijas, kas izskata:

civillietas,

krimināllietas,

ar ģimenes un jauniešu jautājumiem saistītas lietas,

ar administratīvajiem un nodokļu strīdiem saistītas lietas,

ar darba un sociālās apdrošināšanas strīdiem, uzņēmumiem, komercreģistru, maksātnespēju, negodīgu konkurenci un citiem jautājumiem saistītas lietas,

ar jūras un iekšējo ūdeņu jautājumiem saistītas lietas.

Civiltiesību jautājumos apgabaltiesas izskata šādas lietas.

Apgabaltiesas **kā pirmās instances tiesas izskata visus pieteikumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem nav citu tiesu jurisdikcijā.**

Kā **apelācijas tiesas** tās izskata to spriedumu pārsūdzības, ko pirmajā instancē pieņēmušas rajona tiesas.

Apgabaltiesas kā **pārskatīšanas tiesas izskata tādu spriedumu pārskatīšanas pieteikumus, kurus pieņēmušas rajona tiesas un kuri saskaņā ar tiesību aktiem nav pārsūdzami, un citas lietas, ko skaidri paredz tiesību akti.**

Krimināltiesību jautājumos apgabaltiesas izskata šādas lietas:

kā pirmās instances tiesas —

noziedzīgus nodarījumus, kas apdraud dzīvību un veselību un rada miesas bojājumus, noziedzīgus nodarījumus pret personas brīvību, noziedzīgus nodarījumus, kas ietver īpašuma iznīcināšanu, noziedzīgus nodarījumus ar ļoti nopietnām sekām, migrantu tirdzniecību, spīdzināšanu, noziedzīgus nodarījumus, kas ietver korupciju un dienesta pilnvaru pārkāpšanu, valsts noslēpuma izpaušanu, dienesta vai nepubliciskas, slepenas informācijas atklāšanu, nelikumīgu līdzekļu iegūšanu, nelikumīgu piesavināšanos, ar kodolmateriāliem vai citiem radioaktīviem materiāliem saistītās kārtības neievērošanu, ar sprāgstvielām saistītās kārtības neievērošanu, akūta imūndeficīta sindroma izplatīšanu, noziedzīgus nodarījumus, kas apdraud datu un informācijas sistēmu drošību un integritāti, noziedzīgas organizācijas izveidošanu, tīšus noziedzīgus nodarījumus, kuru rezultātā iestājusies personas nāve, noziedzīgus nodarījumus, attiecībā uz kuriem kriminālvajāšanu veicis Organizētās noziedzības un teroristisku nodarījumu izmeklēšanas direktorāts (*Directia de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată*) vai Valsts korupcijas apkarošanas direktorāts un kuri saskaņā ar tiesību aktiem nav augstāku tiesu jurisdikcijā,

noziedzīgus nodarījumus, kas ietver nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas saskaņā ar 9. pantu Likumā Nr. 241 /2005 par izvairīšanās no nodokļu maksāšanas novēršanu un apkarošanu (ar turpmākiem grozījumiem),

citus noziedzīgus nodarījumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir to jurisdikcijā.

Apgabaltiesas lemj par jurisdikcijas konfliktiem starp rajona tiesām to jurisdikcijas teritorijā un par to spriedumu pārskatīšanas pieteikumiem, kuri pieņemti rajona tiesās attiecībā uz tiesību aktos minētām lietām.

Rajona tiesas

Rajona tiesas nav juridiskas personas, un tās darbojas apgabalos un Bukarestē.

Civiltiesību jautājumos rajona tiesas galvenokārt izskata šādas lietas:

pieteikumus, kuri saskaņā ar Civilkodeksu ir bāriņtiesas jurisdikcijā, izņemot gadījumus, kad tiesību aktos skaidri norādīts citādi,

pieteikumus, kas saistīti ar civilstāvokļa aktu reģistra ierakstiem, atbilstoši tiesību aktiem,

pieteikumus par vairāku personu atsevišķā īpašumā esošu daudzstāvu namu, dzīvokļu vai telpu pārvaldīšanu vai par dzīvojamu telpu īpašnieku apvienību tiesiskajām attiecībām ar citām fiziskām un juridiskām personām,

pieteikumus par izlikšanu no dzīvojamām telpām,

pieteikumus par koplietojamām sienām vai grāvjiem, attālumu starp ēkām vai apstādījumiem, caurbraukšanas tiesībām un citiem īpašumtiesību

apgrūtinājumiem vai ierobežojumiem, kuri paredzēti tiesību aktos, par kuriem puses vienojušās vai kurus noteikusi tiesa,

pieteikumus par robežu grozīšanu vai noteikšanu,

pieteikumus par mantas aizsardzību,

pieteikumus, kuri saistīti ar pienākumu veikt noteiktas darbības, kas nav izsakāmas mantiskā izteiksmē, vai no tām atturēties, neatkarīgi no tā, vai šīs

darbības paredzētas līgumā, izņemot gadījumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir citu tiesu jurisdikcijā,

pieteikumus par tiesas pasludinātu personas nāvi,

pieteikumus par mantas sadali tiesas ceļā neatkarīgi no vērtības,

pieteikumus par mantošanas lietām neatkarīgi no vērtības,

pieteikumus, kas saistīti ar prettiesisku valdījumu, neatkarīgi no vērtības,

pieteikumus par zemes īpašumtiesību lietām, izņemot lietas, kas saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem ir citu tiesu jurisdikcijā,

visus pārējos pieteikumus, kuru prasījuma summa naudas izteiksmē nepārsniedz 200 000 RON, neatkarīgi no tā, vai puses ir profesionāli.

Turklāt rajona tiesas izskata arī to lēmumu pārsūdzības, kurus pieņēmušas vietējās valsts pārvaldes iestādes ar vietēju jurisdikciju un — tiesību aktos

paredzētajos gadījumos — citas iestādes ar šādu jurisdikciju, kā arī pārējos pieteikumus, kas saskaņā ar tiesību aktiem ir to kompetencē.

Krimināltiesību jautājumos rajona tiesas galvenokārt izskata šādas lietas.

Parasti tās izskata lietas par visu veidu noziedzīgiem nodarījumiem, izņemot lietas, kas saskaņā ar tiesību aktiem pirmajā instancē ir jāizskata apgabaltiesām, apelācijas tiesām vai Augstākajai kasācijas tiesai.

Spēkā esoša informācija par šīm tiesām ir pieejama [☞ Rumānijas Tieslietu ministrijas uzturētajā Tiesu portālā](#).

Juridiskās datubāzes

Internetā ir pieejamas šādas juridiskās datubāzes:

Augstākā kasācijas tiesa savu judikatūru publicē savā [☞ tīmekļa vietnē](#),

tiesu spriedumu kopsavilkumus publicē Tiesu portālā. Piemēram, skatīt [☞ Bukarestes Apelācijas tiesas izdoto spriedumu kopsavilkumus](#),

juridiskā datubāze, kas pieder **Rumānijas Likumdošanas padomei**, kura to uztur: [Tiesu jurisdikcija - Rumānija](#).

Lapa atjaunināta: 16/04/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Slovēnija

Šajā iedaļā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu struktūru Slovēnijā.

Vispārējās piekritības tiesas

Saskaņā ar Likuma par tiesām 98. pantu Slovēnijā ir šādas vispārējās piekritības tiesas:

vietējās tiesas (*okrajna sodišča*),

apgabaltiesas (*okrožna sodišča*),

augstākās tiesas (*višja sodišča*),

Slovēnijas Republikas Augstākā tiesa (*Vrhovno sodišče*) (turpmāk tekstā "Augstākā tiesa").

Vietējo tiesu jurisdikcija

Saskaņā ar Likuma par tiesām 99. pantu Slovēnijas vietējo tiesu jurisdikcijā ir tālāk uzskaitītās lietas.

Krimināllietas

Pieņemt nolēmumu pirmajā instancē par noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem piemērojams soda mērs ir naudas sods vai brīvības atņemšana uz laiku līdz 3 gadiem, ja vien šis noziedzīgais nodarījums neattiecas uz neslavas celšanu drukātajā presē, radio, televīzijā vai citos sabiedrības informēšanas līdzekļos;

izmeklēt iepriekš aprakstītos noziedzīgos nodarījumus;

veikt citus likumā paredzētos uzdevumus.

Civillietas

Pieņemt nolēmumu pirmajā instancē:

civillietās saskaņā ar Civilprocesa likumu;

mantošanas un citās bezstrīdus tiesvedībās, ja vien likumā nav noteikts citādi, kā arī lietās, kas saistītas ar zemesgrāmatu;

izpildes panākšanas un prasījuma nodrošināšanas lietās, ja vien likumā nav noteikts citādi.

Citas lietas

Pieņemt nolēmumu citās lietās, ja tas noteikts ar likumu.

Juridiskā palīdzība

Risināt tādas jautājumus, kas saistīti ar juridisko palīdzību, kuros citām tiesām nav ar likumu noteiktas jurisdikcijas, un ar starptautisko juridisko palīdzību nelielu noziedzīgu nodarījumu lietās.

Apgabaltiesu jurisdikcija

Saskaņā ar Likuma par tiesām 101. pantu Slovēnijas apgabaltiesu jurisdikcijā ir tālāk uzskaitītās lietas.

Krimināllietas

Pieņemt nolēmumu pirmajā instancē par noziedzīgiem nodarījumiem, kas nav vietējo tiesu jurisdikcijā;

veikt izmeklēšanu vai operatīvās darbības attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem (kā aprakstīts iepriekš 1. punktā);

veikt iepriekšēju tiesvedību un pieņemt nolēmumu pirmajā instancē par nepilngadīgu personu izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem;

pirmajā instancē lemt par tāda sprieduma krimināllietā izpildes panākšanu, kuru izdevusi ārvalsts tiesa;

izpildīt spriedumus krimināllietās (kas izriet no iepriekš minētā 1., 3. un 4. punkta) un izpildīt vietējo tiesu spriedumus krimināllietās;

lemt par to, cik lielā mērā ir pieļaujama ierobežotība cilvēktiesību un pamatbrīvību kontekstā;

pieņemt lēmumus pirmstiesas izmeklēšanas sastāvā (arī krimināllietās, kas ir vietējo tiesu jurisdikcijā);

veikt citus likumā paredzētus uzdevumus;

veikt uzraudzību attiecībā uz likumīgu un pareizu izturēšanos pret notiesātajiem, kā arī aizturēto personu uzraudzību.

Specializēti (apgabal)tiesu departamenti ir atbildīgi par 1., 2., 3., 6., 7. un 8. punktā minēto pienākumu veikšanu sarežģītākās lietās saistībā ar organizēto noziedzību un ekonomiskiem noziegumiem, terorismu, korupciju un citām tamlīdzīgām noziedzīgām darbībām.

Civillietas

Pieņemt nolēmumu pirmajā instancē:

civillietās saskaņā ar Civilprocesa likumu;

lietās par ārvalstu tiesu lēmumu atzīšanu;

lietās par piespiedu izlīgumu, bankrotu un likvidāciju, ja tas ir tiesas jurisdikcijā, un ar šīm lietām saistītos strīdos;

strīdos par intelektuālā īpašuma tiesībām;

saistībā ar priekšlikumiem par pagaidu pasākumu piemērošanu, kas iesniegti pirms tāda strīda uzsākšanas, par kuru tiesai būs jālemj atbilstīgi saimniecisko strīdu noteikumiem, vai lietās, kuras ir nolemts izskatīt šķīrējtiesas jurisdikcijā, vai izskatot pieteikumus par pagaidu noregulējumu intelektuālā īpašuma jautājumos;

bezstrīdus lietās, ja tas ir noteikts ar likumu.

Citas lietas

Uzturēt komercreģistru;

pieņemt nolēmumu citās lietās, ja tas ir noteikts ar likumu;

izskatīt jautājumus, kas saistīti ar juridisko palīdzību civillietās, krimināllietās un citās lietās;

izskatīt jautājumus starptautiskās juridiskās palīdzības kontekstā.

Augstāko tiesu jurisdikcija

Saskaņā ar Likuma par tiesām 104. pantu augstākajām tiesām ir jurisdikcija šādās jomās:

otrajā instancē pieņemt nolēmumu apelācijas sūdzībās pret to teritorijā esošo vietējo tiesu un apgabaltiesu lēmumiem;

pieņemt lēmumu strīdos par jurisdikciju starp tās teritorijā esošām vietējām tiesām vai apgabaltiesām, kā arī par jurisdikcijas nodošanu citai tās teritorijā esošai vietējai tiesai vai apgabaltiesai;

veikt citus likumā paredzētus uzdevumus.

Juridiskās datubāzes

Datubāzes nosaukums un URL

Vai datubāzei var piekļūt bez maksas?

Jā, datubāzei var piekļūt **bez maksas**.

Īss satura apraksts

Tīmekļa vietnē [Sodstvo Republike Slovenije \(Slovēnijas Republikas tiesas\)](#) jūs varat piekļūt vairākām datubāzēm, piemēram:

Slovēnijas Republikas tiesu sistēma;

tiesu administrācija;

valsts reģistri (zemesgrāmata, tiesu reģistrs).

Saistītās saites:

[Tiesu saraksts](#)

Lapa atjaunināta: 16/04/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Slovākija

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Slovākijā.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Slovākijas Republikā tiesu varu īsteno neatkarīgas un objektīvas tiesas. Visos līmeņos tieslietas nošķir no citu valsts iestāžu lietām.

Juridiskās datubāzes

Slovākijas Tieslietu ministrijas datubāze **“Slov-Lex”**

Slovākijas Tieslietu ministrijas projekts “Elektroniskais Tiesību aktu krājums (Slov-Lex)” balstīts uz divām savstarpēji saistītām informācijas sistēmām:

eZbierka (eKrājums) — informācijas sistēma, kurā tiesību adresātiem ir elektroniskā formātā pieejami saistoši, konsolidēti tiesību akti un citi standarti;

eLegislatīva (eLikumdošana) — informācijas sistēma procesa vadībai visos likumdošanas procesa posmos; tajā likumdevējiem pieejami rediģēšanas rīki ar plašām iespējām.

leguvumi mērķgrupām

Fundamentālais tiesiskais princips, ka visiem ir zināmi piemērojami un spēkā esošie tiesību akti un ka visi apzinās savas tiesības un pienākumus, praksē ir arvien grūtāk piemērojams, jo tiesību aktu kopums kļūst arvien apjomīgāks un sarežģītāks. “Slov-Lex” projekts palīdzēs sekmīgāk īstenot šo principu, jo spēkā esošie tiesību akti būs viegli pieejami ikvienam:

iedzīvotājiem īpaši noderīga būs projekta sadaļa eZbierka, kas nodrošinās oficiālu, būtiski uzlabotu bezmaksas piekļuvi spēkā esošajiem tiesību aktiem un kas palielinās informētību par jauniem tiesību aktiem,

praktizējošiem juristiem būs pastāvīga pieeja spēkā esošajiem tiesību aktiem un iespēja saņemt paziņojumus par jauniem Slovākijas vai Eiropas Savienības tiesību aktiem — vai nu par visiem, vai tikai par tiem jaunajiem tiesību aktiem, kas reglamentē viņu specializācijas jomas,

arī uzņēmējiem būs pastāvīgi un bez maksas pieejami spēkā esošie tiesību akti, un tāpat būs iespēja saņemt paziņojumus par jauniem Slovākijas vai Eiropas Savienības tiesību aktiem — vai nu par visiem, vai tikai par tiem jaunajiem tiesību aktiem, kas reglamentē viņu darbības jomas; pateicoties labākai regulatīvajai videi, uzlabosies uzņēmējdarbības apstākļi un samazināsies ar to saistītais administratīvais slogs,

vietējām un reģionālajām pašvaldībām tiks nodrošināta pastāvīga bezmaksas piekļuve spēkā esošajiem tiesību avotiem, un vienlaikus mazināsies to administratīvais slogs, jo tiks atvieglots administratīvi sarežģītais un dārgais pienākums darba dienās nodrošināt piekļuvi Tiesību aktu krājumam; šis pienākums pašreiz ir apgrūtināts — lai to izpildītu, pašvaldībām ir jāsniedz palīdzība interesentiem un jāabonē un jāarhivē krājuma izdevumi papīra formātā, valsts iestādēm projekts, no vienas puses, nodrošinās pastāvīgu bezmaksas piekļuvi spēkā esošajiem tiesību avotiem un, no otras puses, samazinās administratīvo slogu un tādējādi arī likumdošanas procesa finansiālās izmaksas; tas arī sniegs iespēju uzlabot to pienākumu izpildi, kas saistīti ar likumdošanu un Eiropas Savienības tiesību aktu īstenošanu,

tiesu iestādēm būs pastāvīgi un ātri pieejami tiesību akti, kas vēsturiski bijuši spēkā jebkurā izvēlētajā datumā, un būs pieejamas tiesas nolēmumu atsauces uz konkrētā brīdī spēkā esošiem tiesību aktiem; līdz ar to būs iespējams vismaz daļēji atbrīvoties no rutinētiem uzdevumiem un uzlabot tiesnešu un tiesas amatpersonu darba efektivitāti,

likumdevējām iestādēm būs iespēja izmantot efektīvu rīku tiesību aktu izstrādei un likumdošanas procesa vadīšanai; tādējādi mazināsies apgrūtināša birokrātiskā darba apjoms un iestādes varēs vairāk koncentrēties uz izskatāmo priekšlikumu saturu.

Vispārējās piekritības tiesu organizācija

Slovākijas tiesu sistēma

Slovākijā ir šādas tiesas:

rajona tiesas (54),

apgabaltiesas (8),

Specializētā krimināllietu tiesa,

Slovākijas Republikas Augstākā tiesa.

Tiesu jurisdikcija

Rajona tiesas

Rajona tiesas kā pirmās instances tiesas izskata civillietas un krimināllietas, ja tiesvedības noteikumos nav paredzēta cita kārtība.

Ja to paredz attiecīgie tiesību akti, tās izskata arī vēlēšanu lietas.

Apgabaltiesas

Apgabaltiesas kā otrās instances tiesas izskata rajona tiesu pirmajā instancē izskatītās civillietas un krimināllietas.

Tiesvedības noteikumi paredz to civillietu un krimināllietu veidus, kuras apgabaltiesa izskata kā pirmās instances tiesa.

Apgabaltiesas ir pirmās instances tiesas administratīvajās lietās, ja īpašos tiesību aktos nav noteikts citādi.

Apgabaltiesas izskata arī citas lietas, ja tas noteikts īpašā tiesību aktā (Likumā Nr. 166/2003 par privātuma aizsardzību pret informācijas tehnoloģiju neatļautu izmantošanu un ar ko groza dažus citus likumus).

Specializētā krimināllietu tiesa

Specializētā krimināllietu tiesa izskata krimināllietas un citas lietas, kas paredzētas tiesvedības noteikumos.

Augstākā tiesa

Augstākajai tiesai ir jurisdikcija šādās jomās:

apgabaltiesu un Specializētās kriminālietu tiesas nolēmumu pārsūdzības vispārējā kārtībā, ja to paredz tiesvedības noteikumi, rajona tiesu, apgabaltiesu, Specializētās kriminālietu tiesas un Augstākās tiesas nolēmumu ārkārtas pārsūdzības, ja to paredz tiesvedības noteikumi, jurisdikcijas konflikti starp tiesām un centrālās valdības iestādēm, lietas pārceļšana uz tiesu, kas nav kompetentā tiesa, ja to paredz tiesvedības noteikumi, citas likumā vai starptautiskā nolīgumā paredzētas lietas.

Augstākā tiesa **pārskata tiesu pieņemtus nolēmumus** lietās, kurās piespriests galīgais spriedums.

Augstākā tiesa pārrauga likumu un citu vispārpiemērojamu aktu **vienotu interpretāciju un konsekventu piemērošanu**: ar saviem nolēmumiem,

izdodot atzinumus, kuru mērķis ir vienādot likumu un citu vispārpiemērojamu aktu interpretāciju,

publicējot nozīmīgās lietās pieņemtus galīgos nolēmumus "Slovākijas Republikas Augstākās tiesas atzinumu un tiesu nolēmumu pārskatā".

Saites

[Tieslietu ministrija](#)

Lapa atjaunināta: 10/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Somija

Šajā iedaļā ir sniegta informācija par vispārējām un administratīvajām tiesām Somijā.

Vispārējās un administratīvās tiesas — ievads

Somijā tiesas iedala **vispārējās tiesās**, kas iztiesā krimināllietas un civillietas, **administratīvajās tiesās**, kas veic administratīvo aktu tiesisko pārraudzību, un konkrētās **īpašajās tiesās**.

Vispārējās tiesas ir tiesas, kam ir vispārēja jurisdikcija. Citiem vārdiem sakot, tās izskata tiesiskus strīdus, kas nav nevienas citas tiesas jurisdikcijā. Somijā ir šādas vispārējās tiesas:

20 **apgabaltiesas** (*käräjäoikeudet/tingsrätterna*),

5 **apelācijas tiesas** (*hovioikeudet/hovrätterna*) un

Augstākā tiesa (*korkein oikeus / högsta domstolen*).

Administratīvās tiesas Somijā ir vispārējās administratīvās tiesas (*hallinto-oikeudet / förvaltningsdomstolarna*).

Vispārējās administratīvās tiesas iedala Augstākajā administratīvajā tiesā (*korkein hallinto-oikeus / högsta förvaltningsdomstolen*) un administratīvajās apgabaltiesās. Somijā ir sešas administratīvās apgabaltiesas — Helsinku, Hemēlninnas, Austrumsomijas, Ziemeļsomijas, Turku un Vāsas administratīvā tiesa. Turklāt Olandei ir atsevišķa administratīvā tiesa, ko dēvē par Olandes Administratīvo tiesu.

Augstākā administratīvā tiesa ir **pēdējās instances tiesa administratīvās lietās**.

Apgabaltiesas

[Apgabaltiesas](#) darbojas kā pirmās instances tiesas. Tās iztiesā krimināllietas, civillietas un dažas lūgumrakstu lietas, piemēram, laulības šķiršanas lietas. Pašlaik Somijā ir 20 apgabaltiesas. Tās ir ievērojami atšķirīgas gan darbinieku skaita, gan lietu noslodzes ziņā. Apgabaltiesas ik gadu izskata aptuveni 550 000 lietu (80 000 krimināllietu, 420 000 civillietu un 50 000 lūgumrakstu lietu). Apgabaltiesās ir kopumā aptuveni 1900 darbinieku.

Noteikumi, ar ko reglamentē apgabaltiesu darbību un pārvaldi, ir izklāstīti **Apgabaltiesu likumā** (*tuomioistuinelaki/domstolslag*, 673/2016), kā arī apgabaltiesu reglamentos. Saskaņā ar minēto likumu pirmās instances tiesas galvenais tiesnesis ir arī attiecīgās tiesas administratīvais vadītājs.

Apgabaltiesai ir arī citi locekļi — tiesas piesēdētāji, kuri piedalās nopietnāku krimināllietu un zemes īpašumtiesību lietu izspriešanā. Tiesas piesēdētājus iecel pašvaldību padomes. Tieslietu ministrija apstiprina tiesas piesēdētāju skaitu, kas ir jāizvēlas katrai pašvaldībai. Atlīdzību tiesas piesēdētājiem maksā no valsts līdzekļiem.

Apgabaltiesu procedūra

Civilprocesam apgabaltiesā ir divi posmi: **sagatavošanās un galvenā tiesas sēde**. Sagatavošanās sākas ar pušu rakstiskiem paziņojumiem. Lietas, kas saistītas ar neapstrīdētiem prasījumiem, bieži tiek iztiesātas jau šajā posmā. Mutiska sagatavošanās notiek sagatavošanās tiesas sēdē, ko vada viens tiesnesis.

Ja izlīgums šajā posmā netiek panākts, lietu nodod izskatīšanai atsevišķā galvenajā tiesas sēdē. Galvenajā tiesas sēdē var piedalīties viens vai trīs tiesneši.

Ja iespējams, galveno tiesas sēdi rīko tūlīt pēc sagatavošanās tiesas sēdes.

Krimināllietās tiesas sastāvs ir atkarīgs no konkrētā noziedzīgā nodarījuma. Ja nodarījums ir maznozīmīgs, lietu var izskatīt viens tiesnesis, savukārt smagākus noziegumus parasti izskata viena tiesneša un divu tiesas piesēdētāju vai trīs tiesnešu sastāvā.

Kriminālprocesā tiek ievēroti tie paši principi, ko ievēro civillietās. Arī krimināllietas izskatīšanu var sākt ar sagatavošanās tiesas sēdi. Tiesa var pieprasīt, lai atbildētājs izklāsta savu viedokli par lietu pirms galvenās tiesas sēdes. Process notiek mutiski, un spriedumu pasludina, pamatojoties uz faktiem un pierādījumiem, ko tiesai iesniegušas puses. Visi pierādījumi tiek saņemti galvenajā tiesas sēdē. Arī krimināllietās, ja iespējams, galveno tiesas sēdi rīko tūlīt pēc sagatavošanās tiesas sēdes. Tiesas sastāvu galvenās tiesas sēdes laikā nedrīkst mainīt. Ievērojot tiesību aktos paredzētos nosacījumus, dažas krimināllietas var izskatīt rakstiskā procedūrā, nerīkojot galveno tiesas sēdi.

Ja tiesa nespēj panākt **vienprātību** par spriedumu, notiek balsošana; katram tiesas sastāva loceklim ir viena balsis. Ja civillietā ir vienāds balsu skaits, noteicošais ir tiesneša lēmums; krimināllietā pārsvaru gūst atbildētājam saudzīgākā alternatīva.

Spriedums sastāv no lēmuma un tā pamatojuma. Vairumā gadījumu spriedumu parasti pasludina galvenās tiesas sēdes beigās. Tomēr apjomīgās vai citādi sarežģītās lietās spriedumu var pasludināt, vēlākais, divas nedēļas pēc galvenās tiesas sēdes. Šādā gadījumā puses var saņemt sprieduma rakstisko versiju tiesas kancelejā.

Apelācijas tiesas

Somijā ir piecas [apelācijas tiesas](#): Helsinkos, Austrumsomijā (Kuopio), Rovaniemi, Vāsā un Turku.

Apelācijas tiesas kā otrās instances tiesas izskata apelācijas un sūdzības par apgabaltiesu nolēmumiem. Dažos gadījumos apelācijas tiesas var darboties arī kā pirmās instances tiesas. Piemēram, tās izskata lietas saistībā ar nodarījumiem, kuri izdarīti, atrodoties amatā, un kuros iesaistīti to jurisdikcijā esošo administratīvo tiesu tiesneši vai augstākās amatpersonas.

Katra administratīvā tiesa arī atbild par tās jurisdikcijā esošo apgabaltiesu darbības pārraudzību, kā arī par konkrētām tiesu pārvaldes lietām, piemēram, paziņojuma sniegšanu Tiesnešu iecelšanas padomei par apgabaltiesas vai apelācijas tiesas tiesneša amata kandidātiem. Apelācijas tiesai minētais paziņojums ir jāsniedz tiesību aktos noteiktajā sastāvā. Apelācijas tiesas priekšsēdētājs ir atbildīgs par tiesas darbībām un produktivitāti.

Apelācijas tiesa ir iedalīta **departamentos**. Departamenta sastāvā ir departamenta vadītājs un citi tiesneši. Lietas parasti izskata palāta trīs tiesnešu sastāvā.

Apelācijas tiesas procedūra

Konkrētās krimināllietās un civilīetās apelācijas sūdzības iesniedzējam ir jāsaņem no apelācijas tiesas atļauja pārsūdzības turpmākai izskatīšanai. Noteikumi par pārsūdzības turpmākas izskatīšanas atļaušanu ir noteikti tiesību aktos. Atļauju pārsūdzības turpmākai izskatīšanai piešķir rakstiskā procedūrā vai mutiskā galvenajā tiesas sēdē.

Augstākā tiesa

📄 **Augstākā tiesa** ir **visaugstākās instances apelācijas tiesa** Somijā. Tā ir iedalīta palātās, kurās kvorumu veido pieci klātesoši locekļi.

Lai iesniegtu lietu izskatīšanai Augstākajā tiesā, attiecīgajai pusei ir jālūdz atļauja iesniegt apelācijas sūdzību par tiesas spriedumu. Augstākā tiesa izskata pieteikumu un izlemj, vai konkrētajā gadījumā var atļaut apelācijas sūdzības iesniegšanu. Lēmumu pieņem **tiesas palāta** divu vai trīs locekļu sastāvā. Atļauju iesniegt apelācijas sūdzību var piešķirt tikai saskaņā ar tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem.

Kopš 1980. gada Augstākā tiesa ir institūcija, kas var radīt precedentu. Praksē Augstākās tiesas nolēmums rada tiesību noteikumu, kas citām tiesām ir jāievēro līdzīgās lietās. Atļauja apelācijas sūdzības iesniegšanai nav vajadzīga, ja apelācijas tiesa ir darbojusies kā pirmās instances tiesa.

Augstākās tiesas darbības vada tās **priekšsēdētājs**. Pārējos Augstākās tiesas locekļus dēvē par tiesnešiem. Lietu var iesniegt ģenerālsekretārs, referents–konsultants, vecākais tiesas sekretārs vai tiesas sekretārs.

Papildus procesuālu jautājumu izskatīšanai Augstākā tiesa atbild arī par vispārējo tiesu tiesnešu iecelšanu amatā uz noteiktu termiņu, kas ir ilgāks par vienu gadu. Augstākā tiesa arī sniedz paziņojumus par likumprojektiem un apzēlošanas rakstiem, kurus apstiprināšanai ir iesniedzis Somijas Republikas prezidents.

Augstākās tiesas **procedūra** parasti ir **rakstiska**, tomēr, ja nepieciešams, var rīkot **mutisku uzklaušanu**.

Vispārējās administratīvās tiesas

Administratīvās tiesas

Saskaņā ar Somijas Konstitūciju visās publiskajās darbībās ir stingri jāievēro likums. Personai vai uzņēmumam, kas uzskata, ka valsts vai vietējas iestādes lēmums jautājumā, kas skar konkrēto personu vai uzņēmumu, ir nelikumīgs, parasti ir tiesības pārsūdzēt šo lēmumu.

Pieņemot lēmumu, iestādei ir jāsniedz informācija par to, kā un kur šo lēmumu var pārsūdzēt. Daudzos gadījumos ir iespējams vispirms prasīt, lai attiecīgā administratīvā iestāde veic korektīvus pasākumus, bet pēc tam neapmierinātā puse var iesniegt apelācijas sūdzību 📄 **administratīvajā tiesā**. Administratīvo tiesu rajoni ir noteikti, pamatojoties uz Somijas apgabaliem, tādējādi viens rajons aptver vienu vai vairākus apgabalus.

Saņemot apelācijas sūdzību, administratīvā tiesa izvērtē iestādes lēmuma likumību. Ja apelācijas sūdzības iesniedzējs nav apmierināts ar administratīvās tiesas nolēmumu, vairumā gadījumu ir iespējams to pārsūdzēt Augstākajā administratīvajā tiesā vai vismaz iesniegt pieteikumu Augstākajā administratīvajā tiesā par atļauju iesniegt apelācijas sūdzību.

Noteikumi par administratīvajām tiesām ir ietverti Likumā par administratīvajām tiesām (*hallinto-oikeuslaki / lag om förvaltningsdomstolarna 430/1999*), Valdības dekrētā par administratīvo tiesu jurisdikciju (*valtioneuvoston asetus hallinto-oikeuksien tuomiopiireistä / statsrådets förordning om förvaltningsdomstolarnas domkretsar 865/2016*) un dažādos reglamentos. Procesuālie noteikumi, ko piemēro administratīvajām tiesām, ir izklāstīti Administratīvās tiesvedības likumā (*hallintolainkäyttölaki/förvaltningsprocesslag 586/1996*).

Katru gadu administratīvās tiesas saņem aptuveni 20 000 apelācijas sūdzību. Lielākā daļa lietu ir saistītas ar pārsūdzībām, tomēr administratīvās tiesas izskata arī administratīvās tiesvedības un iesniegumu lietas. Reģistra klasifikācijā ir ietvertas gandrīz 300 dažādas lietu kategorijas, — tas apliecina administratīvo tiesu izskatīto lietu plašo daudzveidību. Administratīvās tiesas ir vispārējās apgabaltiesas un parasti izskata visas administratīva rakstura lietas. Tomēr dažas lietas centralizēti izskata konkrētas administratīvās lietas:

Helsinki Administratīvajai tiesai ir ekskluzīva kompetence lietās, kas saistītas ar pievienotās vērtības nodokli un muitas nodokļiem;

Vāsas Administratīvajai tiesai ir ekskluzīva kompetence atļauju un piespiedu pasākumu jautājumos saskaņā ar Ūdens likumu un Vides aizsardzības likumu; Hemēlinnas Administratīvā tiesa izskata apelācijas sūdzības par lauksaimniecības subsīdijām, atbalstu lauku attīstībai un strukturālo atbalstu lauksaimniecībai;

Ziemeļsomijas Administratīvā tiesa izskata apelācijas sūdzības lietās, kas saistītas ar subsīdijām briežu audzēšanai un dabiskiem iztikas līdzekļiem, kā arī apelācijas sūdzības konkrētās lietās, kuras izspriež saskaņā ar Skolto likumu (*koltlaki/skollag 253/1995*).

Administratīvās tiesas locekļi ir galvenais tiesnesis un administratīvās tiesas tiesneši. Galvenais tiesnesis vada tiesas darbu un ir atbildīgs par tā produktivitāti. Administratīvajā tiesā tās darba veikšanai var izveidot departamentus. Departamentu vada juridiski apmācīts tiesnesis, kurš iecelts par departamenta vadītāju. Papildus administratīvo tiesu tiesnešiem administratīvo tiesu darbinieku vidū ir arī referenti un biroja darbinieki. Administratīvās tiesas darbinieku kopskaits ir aptuveni 550.

Sastāvs, kādā pieņem administratīvās tiesas nolēmumus

Administratīvās tiesas ir koleģiālas tiesas, kuru kvorumu parasti veido trīs klātesoši locekļi. Administratīvās tiesas locekļi ir galvenais tiesnesis un administratīvās tiesas tiesneši. Konkrētās lietās, piemēram, tādās, kas saistītas ar garīgo veselību vai bērna nodošanu aprūpē, lietas izskatīšanā un izspriešanā piedalās arī nepilna laika eksperts. Jautājumus saskaņā ar Vides aizsardzības likumu un Ūdens likumu izskata tiesas sastāvs, kurā ir juridiski apmācīti locekļi, kā arī dabas zinātni vai inženierzinātni eksperti. Parastais tiesas sastāvs nolēmumu pieņemšanai šādos jautājumos ir četri locekļi.

Administratīvās tiesas var arī izspriest noteiktas apelācijas sūdzības mazākā sastāvā, ja vien tas neapdraud pušu tiesisko aizsardzību.

Konkrētas apelācijas sūdzības, kas uzskaitītas tiesību aktos, var izspriest divu locekļu sastāvā, ja konkrētais jautājums ir skaidrs un tā izspriešanai nav vajadzīga jauna tiesību aktu interpretācija. Tās cita starpā ir apelācijas sūdzības, kas saistītas ar ienākumiem, nekustamo īpašumu, transportlīdzekļu nodokļiem un būvatļaujām. Ja divu locekļu sastāvs nevienojas par nolēmumu, lieta ir jāizspriež parastajam trīs locekļu sastāvam. Viens loceklis var izspriest, piemēram, apelācijas sūdzības saistībā ar sodiem par transportlīdzekļu novietošanu stāvēšanai neatļautā vietā, velkamu transportlīdzekļu nodevām, vadītāja apliecībām vai sabiedriskā transporta soda naudām. Viens loceklis var arī pieņemt nolēmumus par visiem piedziņas pagaidu aizliegumiem un aizliegt vai apturēt nodokļu vai maksājumu piedziņu.

Administratīvo tiesu procedūra

Administratīvajās tiesās lietas pārsvarā izskata rakstiskā procedūrā, tomēr pēdējos gados arvien biežāk izmanto mutiskas tiesas sēdes un izskatīšanu tiesā. Mutisko tiesas sēžu skaits jo īpaši ir palielinājies lietās, kas saistītas ar bērnu aizsardzību vai ārvalstniekiem.

Apelācijas sūdzības vai prasības iesniedzējam parasti ir pienākums izklāstīt savu prasību un tās pamatojumu. Tomēr administratīvā tiesa ir *ex officio* atbildīga par to, lai tiktu nodrošināta lietas pienācīga izskatīšana. Saskaņā ar Administratīvās tiesvedības likumu administratīvajai tiesai ir jāizskata lieta, ciktāl to pieprasa procedūras objektivitāte un taisnīgums un lietas raksturs.

Administratīvās tiesas savas lietas izskata tādā secībā, kādā tās ir saņemtas. Tomēr atsevišķas lietas izspriež steidzamības kārtā. Tiklīdz administratīvajai tiesai tiek iesniegts kāds jautājums, referents sagatavo lietu. Administratīvajās tiesās referenti ir tiesnešu palīgi un notāri, dažreiz arī administratīvie tiesneši. Referents ir atbildīgs par visu vajadzīgo izklāstu vai ziņojumu iegūšanu no attiecīgajām iestādēm, kā arī par pušu uzklaušanu.

Tiklīdz jautājums ir iesniegts tiesai, tiek pārbaudīti tiesvedības priekšnosacījumi un — apelācijas sūdzību gadījumos — no iestādes, kas atbild par pārsūdzēto lēmumu, tiek iegūts izklāsts un jebkādi attiecīgi pamatdokumenti. Pēc tam uzklau visas citas puses un apelācijas sūdzības iesniedzēju.

Referents sagatavo nolēmuma projektu par izskatāmo lietu. Tiesneši iepazīstas ar dokumentiem un nolēmuma projektu, pēc tam lietu izspriež administratīvās tiesas sesijā.

Administratīvā tiesa ņem vērā visus lietā izrietošos apstākļus un izlemj, kuri apstākļi ir būtiski nolēmuma pieņemšanai. Ja nolēmuma pieņemšanā iesaistītie locekļi nepanāk vienprātību, notiek balsošana. Referentam ir tiesības pastāvēt uz atšķirīgu viedokli lietā. Pēc sesijas vēl var tikt pārskatīts nolēmuma pamatojums, un nolēmums pēc parakstīšanas tiek nodots pusēm.

Augstākā administratīvā tiesa

[Augstākā administratīvā tiesa](#) ir pēdējās instances tiesa administratīvās lietās, un tai ir vislielākā tiesas vara procesuālos jautājumos.

Lielākā daļa Augstākās administratīvās tiesas izskatīto lietu kategoriju ir apelācijas sūdzības, kas attiecas uz citām administratīvajām tiesām. Dažās lietās apelācijas sūdzības iesniedzējam vispirms ir jālūdz atļauja iesniegt apelācijas sūdzību Augstākajai administratīvajai tiesai.

Somijā ir iespējams pārsūdzēt arī lēmumus, ko pieņem valdība vai ministrija, t. i., struktūras, kas pārstāv visaugstāko izpildvaru.

Augstākā administratīvā tiesa var arī sniegt paziņojumus un iesniegt priekšlikumus par likumdošanas jautājumiem. Tā arī pārrauga tiesas procesu savas kompetences jomā. Tās pienākums ir nodrošināt, ka administratīvo tiesu sistēma darbojas saskaņoti un efektīvi. Augstākā administratīvā tiesa arī atbild par administratīvo tiesu tiesnešu iecelšanu amatā uz noteiktu termiņu, kas ir ilgāks par vienu gadu.

Augstākās administratīvās tiesas darbību vada tās priekšsēdētājs. Pārējos Augstākās administratīvās tiesas locekļus dēvē par tiesnešiem. Tiesnešu skaits ir aptuveni 20. Turklāt Augstākajā administratīvajā tiesā ir aptuveni 50 referentu un atbilstošs skaits citu darbinieku. Augstākā administratīvā tiesa ir iedalīta palātās. Biroja darbiniekus vada ģenerālsekretārs.

Katru gadu Augstākā administratīvā tiesa saņem aptuveni 6 000 apelācijas sūdzību. Augstākajā administratīvajā tiesā iesniegtās lietas parasti izskata palāta piecu tiesnešu sastāvā. Atsakot atļauju iesniegt apelācijas sūdzību, palātas sastāvā var būt trīs tiesneši. Lietās, kas minētas Ūdens likumā un Vides aizsardzības likumā, kā arī lietās, kas attiecas uz konkrētām intelektuālā īpašuma tiesībām, piemēram, patentiem, palātas sastāvā ir juridiski apmācīti locekļi un divi nepilnas slodzes eksperti. Ekspertiem ir neatkarīga tiesneša statuss. Augstākajā administratīvajā tiesā lietas pārsvarā izskata rakstiskā procedūrā; mutisko tiesas sēžu un tiesas veikto izskatīšanu skaits katru gadu ir mazāks par 10.

Juridiskās datubāzes un tīmekļa vietnes

Datubāzes nosaukums

[Finlex tīmekļa vietne](#)

[Somijas tiesu iestāžu tīmekļa vietne](#)

Vai tīmekļa vietnei un datubāzei var piekļūt bez maksas?

Jā, piekļuve ir **bezmaksas**.

Tīmekļa vietnē [Oikeus.fi](#) ir ietverta informācija par Somijas tiesu sistēmu. Tas ir centralizēts tiešsaistes pakalpojums tiem, kuri meklē informāciju par tiesām, prokuroriem, tiesu izpildītājiem, juridiskās palīdzības birojiem un citām publiskām iestādēm, kas saistītas ar tiesas spriešanu Somijā.

Tajā, piemēram, ir jaunākā judikatūra no apelācijas tiesām un administratīvajām tiesām. Apjomīgākas datubāzes attiecībā uz Augstāko tiesu, apelācijas tiesām, administratīvajām tiesām un īpašajām tiesām ir pieejamas bez maksas no [Finlex dienesta](#), kuru uztur Somijas Tieslietu ministrija.

Lapa atjaunināta: 02/02/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Zviedrija

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par Zviedrijas vispārējās piekritības tiesu organizāciju.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Vispārējās tiesas nodarbojas ar krimināllietām un civillietām. Vispārējās tiesas ir iedalītas **trīspakāpju sistēmā**:

apgabaltiesas ([Tingsrätt](#));

apelācijas tiesas ([Hovrätt](#));

[Augstākā tiesa](#) (*Högsta domstolen*).

Vispārējās administratīvās tiesas nodarbojas ar lietām, kas skar valsts pārvaldi. Tās ir iedalītas **trīspakāpju sistēmā**:

rajona administratīvās tiesas ([Förvaltningsrätt](#));

administratīvās apelācijas tiesas ([Kammarrätt](#));

[Augstākā administratīvā tiesa](#) (*Regeringsrätten*).

Turklāt ir izveidotas dažas īpašas tiesas un tribunāli īpaša veida lietu un jautājumu izskatīšanai, piemēram, [Darba tiesa](#) (*Arbetsdomstolen*) un [Tirgus tiesa](#) (*Marknadsdomstolen*).

Lapa atjaunināta: 09/11/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Anglija un Velsa

Šajā lapā ir sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesām Anglijā un Velsā.

Tālāk ir aprakstīta Anglijas un Velsas tiesu sistēma, ko veido dažādas tiesas. Plašāku informāciju varat atrast Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta, kas administrē un atbalsta visas tiesas, izņemot Augstāko tiesu, tīmekļa vietnē: [Her Majesty's Courts and Tribunals Service](#).

Augstākā tiesa

[Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa](#) 2009. gada 1. oktobrī pārņēma Lordu palātas Apelācijas komitejas piekritību. Tā pārņēma arī Slepenās padomes Tieslietu komitejas (*Judicial Committee of the Privy Council*) (augstākā apelācijas tiesa vairākās neatkarīgās Sadraudzības valstīs, AK aizjūras teritorijās un Apvienotās Karalistes atkarīgajās teritorijās) decentralizētās funkcijas.

Augstākā tiesa gan krimināllietās, gan civillietās ir **pēdējās instances tiesa** Apvienotajā Karalistē, lai gan Skotijas krimināllietās nevar pārsūdzēt Augstākajā tiesā. Atļauju iesniegt apelācijas prasību Augstākajā tiesā parasti piešķir tikai tad, ja tajā ir iesaistīti sabiedrībai svarīgi tiesību jautājumi.

Apelācijas tiesa

Apelācijas tiesa ir iedalīta krimināllietu un civillietu departamentos, un parasti sēdes notiek Londonā.

Kriminālietu departaments, kuru vada **Lords – priekšsēdētājs** (*Lord Chief Justice*), izskata Valsts tiesā notiesātu vai sodītu personu apelācijas prasības pret notiesāšanu un soda piespriešanu. Apelācijas tiesas kriminālietu departamentam ir tiesības atcelt vai apstiprināt notiesāšanu, noteikt lietas pārskatīšanu, un sprieduma pārsūdzēšanas gadījumā tā var mainīt piespriepto sodu (bet nevar to paaugstināt). Tomēr gadījumos, kad **ģenerālprokurors** iesniedz lietu Apelācijas tiesā, tiesa ir pilnvarota paaugstināt sodu, ja tā uzskata, ka tas ir neatbilstoši viegls.

Tiesai ir plašāka piekrišana izskatīt speciālas apelācijas prasības, piemēram, apelācijas sūdzības par ziņošanas vai sabiedrības piekļuves ierobežošanu, apelācijas sūdzības pret tiesas lēmumiem, kas ir pretēji apsūdzības pieprasītajam, un dažādas apelācijas sūdzības saskaņā ar 2002. gada Likumu par Noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem. Turklāt tiesa izskata apelācijas par kara tiesas lietām.

Apelācijas tiesas kriminālietu departamenta tiesas sastāvu parasti veido trīs tiesneši, bet kā tiesas nolēmums tiek izdots tikai viens spriedums (vairākuma viedoklis).

Apelācijas tiesas **Civillietu departamentu** vada **tiesas priekšsēdētājs** (*Master of the Rolls*). Tiesa galvenokārt izskata apelācijas sūdzības pret lēmumiem, kurus pieņēmusi Augstā tiesa (ieskaitot Reģistru nodaļu, Karalienes tiesas un Ģimenes lietu nodaļu) un Anglijas un Velsas apgabaltiesas, kā arī atsevišķi tribunāli. Parasti tiesas sastāvu veido trīs Lordi – tiesneši. Lēmuma pieņemšanas nolūkā tiesneši var izdot jebkādu nolēmumu, kāds pēc viņu uzskatiem būtu bijis jāpieņem tiesā, no kuras attiecīgā lieta tikusi nodota. Dažos gadījumos tiek nolemts veikt lietas otreizēju izskatīšanu.

Apelācijas tiesā reti notiek liecinieku uzklaušana. Parasti tiesas lēmumi tiek pieņemti, pamatojoties uz dokumentiem, agrāku tiesas sēžu norakstiem un attiecīgo pušu advokātu argumentiem.

Augstā tiesa

Augstā tiesa atrodas Londonā, tomēr tā var izskatīt lietas citās Anglijas un Velsas daļās. Augstā tiesa var izskatīt gandrīz jebkuru civilprasību, tomēr praksē tā galvenokārt nodarbojas ar lielākām vai sarežģītākām lietām. Tiesu veido trīs nodaļas:

Karalienes tiesas nodaļa ir lielākā no trim nodaļām un nodarbojas ar plašu civillietu klāstu.. Pie tām pieder prasības par zaudējumu atlīdzību, kas izriet no līguma laušanas, kaitējuma nodarīšanas vai apmelošanas, komercstrīdiem, strīdiem saistībā ar tehnoloģijām un būvniecību un jūrlietām (ar kuģiem saistītas civilprasības, piemēram, par sadursmi, kravai nodarītu bojājumu, un kuģa vai kravas glābšanu).

Reģistru nodaļa nodarbojas pārsvarā ar īpašuma lietām, ieskaitot par mirušu personu mantas pārvaldību, testamentu interpretēšanu, patentu un intelektuālā īpašuma jautājumiem, maksātnespēju, un strīdiem par uzņēmumiem un sabiedrībām..

Ģimenes lietu nodaļa nodarbojas ar daudzām sarežģītākām laulības šķiršanas lietām un ar tām saistītiem finanšu un laulības jautājumiem. Tā rūpīgi izskata lietas, kas attiecas uz bērniem (jo īpaši, aizbildniecību, adoptēšanu un bērnu nolaupīšanas jautājumus), Aizbildniecības tiesas lietas un lietas, kas saistītas ar bērnu ārstēšanu, pēc tiesas attiecīgās piekrišanas.

Administratīvā tiesa

Administratīvās tiesas darbs ir daudzpusīgs, un to veido Anglijas un Velsas **administratīvo lietu** izskatīšanas kompetence, kā arī zemāka līmeņa tiesu un tribunālu **uzraudzības** kompetence.

Uzraudzības kompetence, kuru pārsvarā īsteno ar **tiesas pārskatīšanas** procedūras palīdzību, attiecas uz personām vai iestādēm, kuras pilda publisko tiesību funkciju. Tiesas pārskatīšanas nolūks ir nodrošināt to, lai šīs iestādes vai personas pieņemtu pareizus un likumīgus lēmumus un nepārsniegtu savas pilnvaras, kuras tām piešķīris Parlaments.

Pie citiem jautājumiem, ar kuriem nodarbojas Administratīvā tiesa, pieder vairākas ar **likumu noteiktas apelācijas sūdzības un pieteikumi**:

ar noteiktiem likumdošanas aktiem piešķirtās tiesības apstrīdēt ministru, vietējās pašvaldības un tribunālu lēmumus;

pieteikumi saskaņā ar 2002. gada Likumu par Tautības, imigrācijas un patvēruma jautājumiem (*Nationality, Immigration and Asylum Act 2002*);

sūdzības par noteiktiem mirtiesu un Kroņa tiesas lēmumiem;

pieteikumi par arestētās personas nogādāšanu tiesā (*habeas corpus*);

pieteikumi par apcietināšanu par necieņas izrādīšanu pret tiesu;

pieteikumi par nepatiesām apsūdzībām;

pieteikumi saskaņā ar 1988. gada Likumu par Kriminālmeklētājiem (*Coroners Act 1988*);

pieteikumi, kas sagatavoti saskaņā ar likumiem par Terorisma novēršanu, Noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, Narkotiku kontrabandu un Tiesvedību krimināllietās.

2009. gadā Birmingemā, Kārdifā, Līdsā un Mančesterā tika atvērti Administratīvās tiesas reģionālie biroji, sniedzot iespēju prasītājiem un pieteikumu iesniedzējiem iesniegt noteikta veida pieteikumus sev tuvāk esošā birojā. 2012. gada novembrī tika atvērta vēl viens reģionālais birojs Bristolē.

Tiesas nodaļas

Noteiktas **apelācijas sūdzības no zemāku instanču tiesām** izskata Augstās tiesas nodaļās (t.i., tiesā, kurā piedalās vismaz divi tiesneši).

Apelācijas sūdzības no apgabaltiesām attiecībā uz Reģistru nodaļu un Karalienes tiesas piekrišanu izskata attiecīgo nodaļu tiesas.

Karalienes tiesas nodaļas tiesas citu lietu starpā izskata arī sūdzības par tiesību jautājumiem no mirtiesām un Kroņa tiesas (izņemot gadījumus, ja Kroņa tiesa nodarbojas ar jautājumu par apsūdzību).

Ģimenes lietu nodaļas tiesas izskata sūdzības pret mirtiesu lēmumiem ģimenes lietās.

Apgabaltiesas

Apgabaltiesas skata lielāko daļu **civillietu** Anglijā un Velsā. Proti, vienkāršākās civillietas izskata apgabaltiesās, bet sarežģītākās civillietas izskata Augstā tiesa. Visvairāk apgabaltiesu izskatīto lietu ir saistītas ar parādu piedziņu. Tomēr apgabaltiesā tiek izskatītas arī lietas par īpašuma atgūšanu (piem., ja ir izlaisti hipotēkas maksājumi), prasības par personai vai nolaidības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu un bankrotu. Dažas apgabaltiesas darbojas arī kā Augstās tiesas apgabala reģistri, kur var izskatīt Augstās tiesas lietas. Turklāt dažām tiesām ir īpaša jurisdikcija, kas ļauj tām izskatīt mazāk sarežģītas lietas, kuras citādi būtu Augstās tiesas kompetencē.

Prasības par parādu piedziņu vai zaudējumu atlīdzināšanu, kuru apjoms ir mazāks par £ 5000, parasti lēmumu pieņem **īpašā mazo prasību tiesvedībā**. Tā ir izstrādāta ar nolūku nodrošināt lētu un neformālu strīdu izšķiršanas veidu bez vajadzības izmantot advokāta pakalpojumus. Šādās lietās tiesnesis var uzņemties izmeklētāja lomu un palīdzēt gan prasītājam, gan atbildētājam izskaidrot viņu lietu. Apgabaltiesas arī piedāvā savus starpniecības pakalpojumus mazajām prasībām, savukārt, citām apstrīdētām prasībām ir pieejami ārēji starpniecības pakalpojumi.

Apgabaltiesas arī nodarbojas ar jautājumiem, kas saistīti ar **ģimenes lietām**, tostarp laulības šķiršanu, bērnu lietām, piemēram, dzīvesvietas un aprūpes, kā arī adopcijas jautājumiem. Daži ģimenes lietu gadījumi var būt sarežģīti, un ar tiem var nodarboties Augstā tiesa. Centrālajā Londonas birojā ar visiem ģimenes lietu jautājumiem nodarbojas Ģimenes lietu nodaļas Dzimtsarakstu departaments, nevis vietējās apgabaltiesas. Starpniecība ģimenes lietās ir pieejama, izmantojot Bērnu un ģimenes lietu tiesas konsultatīvā un atbalsta dienesta (*Children and Family Court Advisory and Support Service, CAFCASS*) pakalpojumus.

Kroņa tiesa

Kroņa tiesa ir valsts mēroga tiesa, kas notur sēdes dažādos Anglijas un Velsas reģionālajos centros. Tā nodarbojas ar visām **smagu noziegumu krimināllietām**, kuras tai ir nodevušas mirtiesas. Iztiesājamo lietu izskata tiesnesis un 12 zvērinātie.

Dažreiz zvērinate ir nepieciešami arī civillietās (piemēram, par apmelošanu vai vēršoties pret policiju par Jaunprātīgu kriminālvajāšanu), lai gan tas nenotiek bieži. Kad rodas šāda vajadzība, tiesvedība notiek Augstajā tiesā vai apgabaltiesā. Kroņa tiesa arī veic apelācijas tiesas funkcijas lietās, kuras mirtiesās izskata mirtiesneši.

Mirtiesas

Mirtiesas galvenokārt izskata **krimināllietas**; lielākā daļa lietu par noziedzīgiem nodarījumiem tiek skatītas mirtiesās. Smagākie noziedzīgie nodarījumi tiek nodoti izskatīšanai Kroņa tiesā. Mirtiesas izskata arī **dažas civillietas**, tostarp ģimenes tiesību lietas; dažu parādu veidu piedziņu, piemēram, par pašvaldības nodokli, un licenču izsniegšanas (piemēram, alkoholisko dzērienu pārdošanas atļaujas) jautājumus, licenču noteikumu vai tiesas rīkojumu pārkāpumus, kā arī derību un azartspēļu jautājumus.

Lielāko daļu lietas mirtiesās izskata **mirtiesneši** (tos dēvē arī par „justices of the peace, JPs”). Mirtiesnešiem nav juridiskas izglītības. Parasti kopā sēdē piedalās trīs tiesneši, bet par tiesību jautājumiem viņus konsultē juridiski kompetenti ierēdņi. Sarežģītākas lietas, kas tiek iesniegtas mirtiesās, izskata profesionāli tiesneši, kuru dēvē par apgabaltiesnešiem (mirtiesās) un kuri strādā pilnu slodzi. Apgabaltiesneša vietnieki (mirtiesās) strādā uz puslodzi. Mirtiesai ir pilnvaras noteikt sodu un apcietināt (un ierobežotu laiku) personas, kuras ir notiesātas par noziedzumu, tādēļ dažas lietas tiek nodotas Kroņa tiesā sprieduma piespriešanai.

Noteiktas mirtiesas darbojas kā jaunatnes tiesas jeb ģimenes lietu tiesas. To sastāvā ir īpaši apmācīti mirtiesneši, un tās izskata apsūdzības pret bērniem un jauniešiem un ar tiem saistītus pieteikumus vai arī ģimenes lietas.

Saites

[Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 28/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Ziemeļrija

Šajā vietnē sniegts pārskats par dažādiem tiesu veidiem Ziemeļrijā.

Vispārējās piekrišanas tiesas – ievads

Dažādās tiesas Ziemeļrijā ir organizētas šādi.

Augstākā tiesa (*Supreme Court*)

2009. gadā jaunā **Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa** pārņēma Lordu palātas Apelācijas komitejas (*Appellate Committee of the House of Lords*) jurisdikciju. Tā pārņēma arī Slepenās padomes Tiesu komitejas (*Judicial Committee of the Privy Council*) decentralizētās funkcijas; minētā institūcija ir augstākā pārsūdzības instances tiesa vairākās neatkarīgās sadraudzības valstīs, AK aizjūras teritorijās un Apvienotās Karalistes atkarīgajās teritorijās. Augstākā tiesa ir **pēdējās pārsūdzības instances** tiesa Apvienotajā Karalistē gan krimināllietās, gan civillietās (taču Skotijā iztiesātās krimināllietās nav tiesību iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā). Atļauju iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā parasti piešķir tikai tad, ja attiecīgā lieta ir saistīta ar kādu publiskas nozīmes tiesisku jautājumu.

Apelācijas tiesa (*Court of Appeal*)

Apelācijas tiesa Ziemeļrijā atrodas *Royal Courts of Justice*, Belfāstā. Tā izskata sūdzības par kroņa tiesas (*Crown Court*) nolēmumiem krimināllietās un sūdzības par Augstās tiesas nolēmumiem civillietās.

Augstā tiesa (*High Court*)

Augstā tiesa Belfāstā izskata civillietas, pārsūdzības krimināllietās, un tai ir arī pilnvaras pārskatīt personu vai organizāciju darbības, lai pārliecinātos, ka tās ir rīkojušās likumīgi un taisnīgi. Augstā tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa pārsniedz GBP 30 000. Dažos gadījumos lietu, kurā prasības summa pārsniedz GBP 30 000, no Augstās tiesas var nosūtīt grāfistes tiesai, un tieši tāpat, lietu, kurā prasības summa ir mazāka nekā GBP 30 000, var nosūtīt no grāfistes tiesas Augstajai tiesai.

Augstajā tiesā ir šādas trīs nodaļas:

Ģimenes lietu nodaļa. Ģimenes lietu nodaļa izskata sarežģītas laulības šķiršanas lietas, kurās otrs laulātais nepiekrīt laulības šķiršanai, lietas, kas saistītas ar adopciju, aizbildnību, vardarbību ģimenē u. c. Tā arī izskata sūdzības par mirtiesu un grāfistes tiesu nolēmumiem laulības lietās, kā arī izskata garīgi slimu cilvēku lietas un vienkāršas testamenta apstiprinājuma lietas;

Karalienes tiesas departamenta Tiesas nodaļa (*Queens Bench Division*). Karalienes tiesas departamenta Tiesas nodaļa nodarbojas ar liela apmēra un/vai sarežģītām kompensācijas prasībām. Tā izskata arī ierobežotu skaitu sūdzību par mirtiesu vai Kroņa tiesu nolēmumiem. Tā arī pārskata organizāciju darbības, lai pārbaudītu, vai tās ir rīkojušās likumīgi, un izskata lietas saistībā ar apmelošanu un neslavas celšanu;

Kancelejas nodaļa (*Chancery Division*). Kancelejas nodaļa nodarbojas ar lietām, kuras saistītas ar trastu, apstrīdētiem testamentiem, uzņēmumu darbības pārtraukšanu, bankrotiem, hipotēkām, labdarības organizācijām, apstrīdētiem ienākumiem (parasti ienākumu nodokļa) u. c.

Kroņa tiesa (*Crown Court*)

Kroņa tiesas izskata šāda veida lietas:

smagākus noziedzīgus nodarījumus; šādas lietas izskata tiesnesis, parasti piedaloties arī zvērinatejājiem;

lietas, kurās mirtiesas ir pieņēmušas notiesājošu spriedumu un kuras nosūtītas kroņa tiesai, lai noteiktu soda apmēru.

Cietumsodi un naudas sodi kroņa tiesās ir bargāki nekā mirtiesās.

Grāfistes tiesa (*County Court*)

Grāfistes tiesas izskata civillietas; šajās tiesās lietas izskata tiesnesis vai apgabaltiesnesis. Grāfistes tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa ir mazāka nekā GBP 30 000 (vai GBP 45 000 lietās par taisnīguma tiesībām (*equity*)). Lietas, kurās prasības summa ir lielāka, izskata Augstajā tiesā – skatīt iepriekš. Visas lietas, kas izriet no regulētiem kredīta līgumiem, neatkarīgi no to vērtības vispirms ir jāizskata grāfistes tiesā.

Tādu lietu piemēri, kuras izskata grāfistes tiesa.

Grāfistes tiesas var izskatīt dažādas lietas, taču visizplatītākās lietas ir šādas:

zemes īpašnieka un īrnieka strīdi, piemēram, valdījums (izlikšana), īres parādi, remonts;

strīdi, kuros iesaistīti patērētāji, piemēram, par nekvalitatīvām precēm vai pakalpojumiem;

prasības saistībā ar personisku aizskārumu (aizskārumi, kas izdarīti aiz neuzmanības): piemēram, ceļu satiksmes negadījumi, iekrišana nenosēgtos padziļinājumos ietvēs, negadījumi darbvietā;

laulības šķiršanas lietas, kurās otrs laulātais nepiekrīt laulības šķiršanai (taču šīs lietas izskata tikai dažas grāfistes tiesas);

lietas, kas saistītas ar diskrimināciju uz rases vai dzimuma pamata;

ar parādiem saistīti strīdi, piemēram, kreditors, kas prasa maksājumu veikšanu;

ar nodarbinātību saistīti strīdi, piemēram, par neizmaksātu darba algu vai laika darba algu vai izmaksājamo atlaišanas pabalstu; sūdzības par mirtiesu nolēmumiem, ko izskata tiesnesis (un vismaz divi mirtiesneši, kas nav profesionāli tiesneši, ja apsūdzētais ir nepilngadīga persona).

Maza apmēra prasību lietas

Arī maza apmēra prasību lietas izskata grāfistes tiesā. Vispārīgi runājot, maza apmēra prasība ir tāda prasība, kura summa nepārsniedz GBP 3000.

Mirtiesas (Magistrates' Courts)

Mirtiesas izskata krimināllietas un dažas civillietas. Lietas izskata apgabaltiesnesis (mirtiesas).

Krimināllietas mirtiesās

Mirtiesas izskata lietas par tādiem nodarījumiem, kurās apsūdzētajam nav tiesību uz zvērīnāto tiesu. Šādi nodarījumi tiek saukti par kriminālpārkāpumiem (*summary offences*). Maksimālais sods par kriminālpārkāpumu ir sešu mēnešu cietumsods un/vai naudas sods apmērā līdz GBP 5000.

Mirtiesas arī izskata lietas saistībā ar nodarījumiem, kurās apsūdzētais ir tiesīgs izvēlēties zvērīnāto tiesu, taču viņš ir izvēlēties, lai viņa lietu izskatītu mirtiesas. Ja apsūdzētais izvēlas zvērīnāto tiesu, lieta tiek nodota Kroņa tiesai.

Jauniešu tiesa (Youth Court)

Jauniešu tiesa izskata lietas, kurās noziedzīgus nodarījumus izdarījuši jaunieši (personas, kas ir vecumā no 10 līdz 17 gadiem). Jauniešu tiesa ietilpst mirtiesā, un lietas izskata apgabaltiesnesis (mirtiesas) un vēl divi īpaši apmācīti mirtiesneši. Ja nepilngadīgā persona tiek apsūdzēta ļoti smagā nodarījumā, par kuru pilngadīgai personai var piespriest 14 vai vairāk gadu cietumsodu, jauniešu tiesa lietu var nodot izskatīšanai Kroņa tiesā.

Civillietas mirtiesās

Mirtiesas izskata ierobežotu skaitu šādu civillietu:

atsevišķi parādi civillietās, piemēram, par ienākumu nodokļa parādiem, valsts apdrošināšanas iemaksām, PVN parādiem, likmēm;

licenču lietas, piemēram, par licenču piešķiršanu, atjaunošanu vai atņemšanu bāriem un klubiem;

atsevišķas laulības lietas, piemēram, par laulātā uzturīdzekļiem un laulātā izlikšanu no laulāto dzīvesvietas;

ar bērnu labklājību saistītas lietas, piemēram, par vietējās pašvaldības īstenotu aprūpi vai uzraudzības rīkojumiem, adopciju un rīkojumiem par dzīvesvietu.

Izmeklēšanas tiesas (Coroners Courts)

Izmeklē pēkšņas, vardarbīgas vai nedabīgas nāves apstākļus.

Noderīgas saites

[Ziemeļrijas Tiesu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 16/01/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Parastās tiesas - Skotija

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par vispārējās piekrišanas tiesām Apvienotās Karalistes Skotijas jurisdikcijā.

Augstākās civillietu tiesas, Augstās tiesas, Šerifu tiesu un Mirtiesu administrāciju nodrošina [Skotijas Tiesu dienests \(STD\)](#) - neatkarīga aģentūra, kuru vada Lords-priekšsēdētājs, proti, Skotijas augstākais tiesnesis.

Skotijas augstākās tiesas

Augstākās tiesas Skotijā ir Augstākā civillietu tiesa (*Court of Session*) un Augstā Justīcijas tiesa (*High Court of Justiciary*).

Augstākā civillietu tiesa

Augstākā civillietu tiesa ir augstākā civillietu izskatīšanas instance Skotijā un atrodas parlamenta ēkā Edinburgā. Tā izskata lietas apelācijas kārtībā, kā arī civiltiesiskus strīdus lietās, kas ir saistītas ar parādu piedziņu, zaudējumiem, ģimenes lietām un komercietām.

Augstā Justīcijas tiesa

Augstā Justīcijas tiesa izskata pārsūdzības par sevišķi smagām krimināllietām un nozīmīgas krimināllietas. Lietas izskata tiesnesis un zvērīnātie.

Izskatot pārsūdzības tiesas sēdes notiek Edinburgā. Cita veida tiesvedības nolūkos šai tiesai ir pastāvīgas telpas Edinburgā, Glāzgovā un Aberdīnā, bet tiesas sēdes notiek arī citās pilsētās visā Skotijā.

Šerifa tiesas

Tiesvedības nolūkos Skotija ir iedalīta sešos reģionos, kurus sauc par "Šerifa apgabaliem". Katrā Šerifa apgabalā ir viens galvenais šerifs, kura atbildībā ietilpst ne tikai civillietu izskatīšana apelācijas kārtībā, bet arī šerifu tiesu efektīvas darbības nodrošināšana.

Kopumā šajos šerifu apgabalos darbojas 39 Šerifu tiesas, kuras atšķiras pēc lieluma un modeļa, taču visas kalpo vienam mērķim.

Lietas izskata tiesnesis, ko dēvē arī par šerifu. Šerifu tiesas darbojas trijos galvenajos virzienos – civillietās, krimināllietās un pilnvarotā lomā, savukārt administratīvās funkcijas veic vietējie šerifa ierēdņi un to personāls.

Kopsavilkuma šerifam ir tiesības veikt dažus šerifa pienākumus gan kriminālprocesā, gan civilprocesā.

Turklāt ir izveidota jauna Visskotijas Personīgā kaitējuma tiesa, kas darbojas Edinburgā.

Šerifa apelācijas tiesa civillietās viena vai trīs šerifu sastāvā izskata pārsūdzības par civillietām, kas izskatītas Šerifa tiesās.

Šerifa apelācijas tiesa krimināllietās izskata pārsūdzības par nolēmumiem krimināllietās, ko pieņēmuši šerifi un mirtiesneši. Tā arī izskata visas pārsūdzības par lēmumiem attiecībā uz drošības naudu, kas pieņemti Šerifa tiesā un Mirtiesā.

Civillietas

Vairums civillietu ir saistītas ar strīdiem starp fiziskām vai juridiskām personām. Šerifu tiesas izskata trīs veidu lietas:

vispārējās piekrišanas lietas, kas galvenokārt saistītas ar laulības šķiršanu, bērniem, īpašuma strīdiem, kā arī prasībām par parādiem/zaudējumiem vērtībā virs £5 000. Izņemot ģimenes tiesību prasības (ja vien vienīgais prasījums nav alimenti), prasības par £100 000 vai mazāka apmēra prasības var celt tikai Šerifa tiesā.

Paātrinātie prasījumi, kuros izmanto vienkāršotu procedūru, un galvenokārt izskata strīdus, kas saistīti ar nokavētiem īres maksājumiem attiecībā uz sociālajiem mājokļiem, un kaitējumu, ko radījuši miesas bojājumi, kuru vērtība naudas izteiksmē ir £5000 vai mazāka.

Vienkārša procedūra, kurā izskata prasījumus, kuru vērtība naudas izteiksmē ir £5000 vai mazāka un kuru mērķis ir maksājums par kustamu mantu, tās nodošana vai atgūšana, vai kādas konkrētas rīcības rīkojums.

Papildus šerifu tiesā izskata virkni citu civiltiesisku pieteikumu un procedūru, piemēram:

bērnu adopcija;

uzņēmumu likvidācija;

prasījumi par negadījumiem ar letālām sekām;

bankroti;

Krimināllietas.

Krimināllietu izskatīšanai Šerifa tiesā var piemērot smago nodarījumu vai paātrināto procedūru Atbilstošās procedūras izvēle konkrētā lietā ir prokurora pienākums.

Smago nodarījumu procedūru piemēro nopietnās lietās, kurās var piemērot sodu brīvības atņemšanas sodu virs divpadsmit mēnešiem vai neierobežota apmēra naudas sodu. Lietu izskata šerifs kopā ar zvērinātajiem.

Paātrināto procedūru galvenokārt piemēro mazāk nopietnās lietās, kuras izskata šerifs bez zvērināto pieaicināšanas. Šerifs ir pilnvarots piespriest brīvības atņemšanas sodu līdz divpadsmit mēnešiem, tomēr noteiktos gadījumos šis sods var būt lielāks.

Pilnvarotā darbība

Pilnvarotā darbība galvenokārt saistīta ar mirušu personu īpašumu nodošanu. Tiesas piešķirtās tiesības testamenta izpildītājam saņemt un izsniegt mantojuma masu sauc par "apstiprinājumu". Šo apstiprinājumu piešķir tikai tad, kad tiesa ir pabeigusi mirušās personas īpašumu uzskaiti.

Ja mantojuma masas kopējā vērtība nepārsniedz £36 000 tas tiek apzīmēts kā "neliels īpašums", un personai, kura vēlas saņemt apstiprinājumu, aizpildīt atbilstošo veidlapu palīdz vietējā šerifa palīga biroja darbinieki. Savukārt, ja mantojuma masas vērtība pārsniedz £36 000 personai, kura vēlas saņemt apstiprinājumu, tiek ieteikts konsultēties ar advokātu (*solicitor*).

Miertiesas

Miertiesās lietas izskata neprofesionāli miertiesneši, kuriem nav jurista kvalifikācijas, kopā ar sekretāru, kuram ir jurista kvalifikācija. Sekretārs sniedz padomu tiesnesim par tiesību un procedurāliem jautājumiem. Tiesa izskata galvenokārt mazāk smagas paātrinātās procedūras krimināllietas. Maksimālais sods, ko var piespriest miertiesnesis, ir 60 dienu brīvības atņemšana vai naudas sods, kas nepārsniedz £2500.

Šerifa palīgs šerifu tiesās un miertiesās ir atbildīgs par administratīvajiem jautājumiem, piemēram:

soda naudu un kompensācijas rīkojumu piedziņa;

tiesas nolēmumu norakstu izsniegšana, piemēram, attiecībā uz drošības naudu, sabiedrisko darbu rīkojumiem vai brīvības ierobežošanas rīkojumiem;

zvērināto zvērestu pieņemšana un viņu darba organizēšana.

Sīkāka informācija par Skotijas tiesām ir pieejama [Skotijas Tiesu dienesta tīmekļa vietnē](#).

Saites

[Skotijas Tiesu dienests](#)

Lapa atjaunināta: 28/05/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.